

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

SPECIALISTIČNO DELO

SPREMEMBE NA PODROČJU CARINSKE DEJAVNOSTI
ZARADI VKLJUČEVANJA SLOVENIJE V EVROPSKO UNIJO
Z VPLIVOM NA MEDNARODNO POSLOVANJE TRIMA

Ljubljana, marec 2004

Marjana Šmajdek

IZJAVA

Študentka _____ izjavljam, da sem avtorica tega specialističnega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom _____ in skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim objavo specialističnega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

UVOD	1
1. OPREDELITEV OSNOVNIH POJMOV	3
1.1. CARINE IN NJIHOV POMEN.....	3
1.1.1. Carine po smeri blagovnega prometa	4
1.1.2. Carine glede na način odmerjanja carinskega dolga	5
1.1.3. Carine glede na gospodarsko-politični namen.....	7
1.2. CARINSKA DEJAVNOST.....	10
1.2.1. Carinsko blago	11
1.2.2. Carinska deklaracija	11
1.2.3. Carinski deklarant.....	12
1.3. CARINSKA ZAKONODAJA V REPUBLIKI SLOVENIJI.....	12
1.3.1. Carinski zakon.....	13
1.3.2. Zakon o carinski tarifi.....	14
2. ORGANIZACIJA IN PRISTOJNOSTI CARINSKE SLUŽBE V RS	16
2.1. PRAVILNO IZVAJANJE POSTOPKOV IN UČINKOVITO POBIRANJE DAJATEV	18
2.2. OLAJŠANJE PRETOKA BLAGA IN POTNIKOV.....	19
2.3. CELOVITA INFORMACIJSKA PODPORA CARINSKI SLUŽBI.....	20
3. POTEK PROCESA CARINJENJA	24
3.1. OPIS POSTOPKA IZVOZA IN SPROSTITVE BLAGA V PROST PROMET	24
3.1.1. Vrste carinskih deklaracij.....	26
3.1.2. Vložitev carinske deklaracije.....	26
3.1.3. Sprejem in knjiženje deklaracije.....	27
3.1.4. Preverjanje deklaracije	28
3.1.4.1. Preverjanje dokumentov	28
3.1.4.2. Pregled blaga	28
3.1.4.3. Sočasno preverjanje dokumentov in pregled blaga	29
3.2. POREKLO BLAGA.....	29
3.2.1. Pomen porekla.....	29
3.2.2. Vrste porekla blaga	30
3.2.2.1. Nепreferencialno poreklo blaga.....	31
3.2.2.2. Preferencialno poreklo.....	32
3.2.3. Dokazila o preferencialnem poreklu	34
3.2.4. Kontrola preferencialnega porekla blaga	36
3.3. POENOSTAVLJENI POSTOPKI CARINJENJA.....	36
3.3.1. Nепopolna carinska deklaracija.....	37
3.3.2. Poenostavljen postopek carinjenja na podlagi komercialnega dokumenta (PDI/PDU).....	38

3.3.3. Carinjenje blaga na podlagi knjigovodskih vpisov (KVI/KVU)	39
3.3.4. Elektronska izmenjava carinskih deklaracij ali RIP	40
4. SPREMEMBE V CARINSKI DEJAVNOSTI ZARADI VSTOPA RS V EU	42
4.1. PREVZEM EVROPSKE CARINSKE ZAKONODAJE S 1. MAJEM 2004	42
4.1.1. Predstavitev predpisov Evropskih Skupnosti.....	42
4.1.2. Pomen carinske unije	44
4.1.3. Evropska carinska zakonodaja in njene posebnosti.....	45
4.1.4. Skladnost slovenskega carinskega zakona z evropskim carinskim zakonom.....	46
4.1.5. Kaj konkretno pomeni vstop v carinsko unijo za slovenske gospodarske subjekte	46
4.2. SPREMEMBE V CARINSKI SLUŽBI	47
4.3. SPREMEMBE PRI POSTOPKIH CARINJENJA V PODJETIJH	49
4.3.1. Blago, za katero bo še potreben carinski postopek	49
4.3.2. Obvezno poročanje za Intrastat.....	50
4.3.2.1. Pojem in pomen »Intrastata«	50
4.3.2.2. Katera podjetja bodo morala poročati.....	51
4.3.2.3. Kaj in kako se bo poročalo	51
4.3.3. Spremembe pri postopkih in dovoljenjih za poenostavitve.....	54
4.3.4. Spremembe pri poreklu blaga	56
4.4. ZUNANJETRGOVINSKE POSLEDICE VSTOPA RS V EU.....	57
4.4.1. Vpliv vstopa v carinsko unijo na zunanjetrgovinsko menjavo Slovenije	57
5. PREDSTAVITEV IN ZNAČILNOSTI POSLOVANJA PODJETJA TRIMO, D.D.....	59
6. UVEDBA ELEKTRONSKE IZMENJAVE CARINSKIH DEKLARACIJ (RIP-A) V	
PODJETJU TRIMO, D. D.	61
6.1. OPIS IZVOZNEGA CARINSKEGA POSTOPKA V TRIMU PRED UVEDBO SPREMEMBE.....	61
6.1.1. CILJI STRANK, UDELEŽENIH V ELEKTRONSKI IZMENJAVI PODATKOV	62
6.1.2. FAZE, POTREBNE ZA PRIDOBITEV DOVOLJENJA ZA RIP.....	63
6.1.2.1. Prva faza.....	63
6.1.2.2. Druga faza.....	64
6.2. OPIS SEDANJE POENOSTAVITVE CARINSKEGA POSTOPKA	64
6.3. PREDNOSTI IN SLABOSTI UVEDBE ELEKTRONSKE IZMENJAVE PODATKOV	66
SKLEP	68
LITERATURA.....	71
VIRI.....	73

KAZALO SLIK

Slika št. 1: Organizacija CI Novo mesto.....	18
Slika št. 2: Prezem carinskih deklaracij po elektronski pošti	22
Slika št. 3: Shema porekla blaga v Republiki Sloveniji.....	31
Slika št. 4: Bodoče blagovne carinske izpostave na slovenski meji po 1. maju 2004	48
Slika št. 5: Primer odpreme in prejema blaga med članicami EU-ja	52
Slika št. 6: Proizvodna struktura prodaje podjetja Trimco v letu 2002	60
Slika št. 7: Regionalna struktura prodaje podjetja Trimco v letu 2002	60
Slika št. 8: Izdelava »golega« knjigovodskega vpisa po sistemu RIP	65
Slika št. 9: Izdelava računa za carinjenje po sistemu RIP	66

KAZALO TABEL

Tabela št. 1: Delež prihodkov, ki so v pristojnosti CURS-a.....	19
Tabela št. 2: Število in vrste carinskih poenostavitev.....	20
Tabela št. 3: Začetek postopka sprostitve v prost promet na vstopni mejni CI.....	24
Tabela št. 4: Zaključek postopka sprostitve v prost promet na notranji blagovni CI	25
Tabela št. 5: Začetek postopka izvoza blaga na notranji blagovni CI	25
Tabela št. 6: Št. izdanih dovoljenj za poenostavljeno potrjevanje porekla blaga po letih.....	35
Tabela št. 7: Menjava med RS in različnimi skupinami držav v letih 1993-2000 (v %)......	58

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

CURS	- Carinski urad Republike Slovenije
ECL	- enotna carinska listina
EFTA	- evropsko združenje za svobodno trgovino
EU	- Evropska unija
EXW	- transportna pariteta franko tovarna
CEFTA	- Srednje evropski sporazum o prosti trgovini
CI	- carinska izpostava
CIS	- carinski informacijski sistem
CU	- carinski urad
DDV	- davek na dodano vrednost
GATT	- Splošni sporazum o carinah in trgovini (General Agreement on Tariff and Trade)
GCU	- generalni carinski urad
GSP	- Splošna shema preferencialov (General System of Preferences)
HS	- harmoniziran sistem tarifnih števil
KN	- kombiniran sistem tarifnih števil
KVI	- izvozno dovoljenje za deklariranje blaga na podlagi knjigovodskih vpisov
KVU	- uvozno dovoljenje za deklariranje blaga na podlagi knjigovodskih vpisov
NCTS	- računalniško podprt tranzitni sistem (New Computerized Transit System)
PDI	- izvozno carinsko dovoljenje za poenostavljeno deklariranje blaga
PDU	- uvozno carinsko dovoljenje za poenostavljeno deklariranje blaga
RIP	- računalniška izmenjava podatkov
RS	- Republika Slovenija
SPS	- Stabilizacijski in pridružitveni sporazum
SURS	- Statistični urad Republike Slovenije
TARIC	- integrirana tarifa Skupnosti (Tariff Integree de la Communaute)
TIS	- trošarinski informacijski sistem
WCO	- svetovna carinska organizacija (World Custom Organization)
WTO	- Svetovna trgovinska organizacija (World Trade Organization)

UVOD

Na področju prilagajanja slovenske carinske zakonodaje evropski je bilo v preteklem obdobju že precej narejenega, vendar sta čas, pomanjkljivo izvajanje predpisov v praksi in nadaljevanje procesa vključevanja v evropske tokove naredili svoje. V obdobju do 1. maja letos, ko bo Republika Slovenija postala polnopravna članica Evropske unije, bo zato potrebno sprejeti in vpeljati določene popravke pravnih aktov in sprejeti nove predpise, ki bodo natančneje določali in tolmačili pravice in dolžnosti udeležencev v carinskem postopku. Kaže se množica sprememb tako na področju strokovnosti in organizacije carinske službe, uvajanju informacijske tehnologije v postopkih carinjenja (tu mislim predvsem na neposredno elektronsko izmenjavo carinskih deklaracij) ter v vedno večji vlogi slovenskih izvoznih in uvoznih podjetij pri prevzemanju nalog s carinskega področja (povečal se bo obseg, način in odgovornost njihovega dela). Tem novostim se bodo morala slovenska podjetja čim prej prilagoditi, najkasneje pa do vstopa Slovenije v Evropsko unijo.

Veliko aktivnosti, ki jih sedaj opravlja carinska služba, se tako prenaša na stranke v carinskih postopkih, torej neposredno na podjetja, ki se ukvarjajo z zunanjetrgovinskimi posli. Ker s tem odpadejo posredniki (špediterji), je poleg manjših stroškov manjša tudi možnost napak, saj podjetje samo najbolj pozna blago in vse podatke v zvezi z njim. Carinska služba ima pri tem svetovalno in kontrolno funkcijo. Skrb za pravilnost izvedbe postopka se prenese na podjetje, ki je nagrajeno s prednostmi poenostavitve, morebitne kršitve pa se kaznujejo z začasnimi ali trajnimi odvzemi dovoljenj za poenostavitve in v skrajnem primeru tudi z denarno kaznijo.

Pri opravljanju carinskih postopkov je nujno potrebno vključiti računalniško tehnologijo, saj omogoča veliko prednosti. Le-te je mogoče doseči pri vnosu podatkov v deklaracije, kontroli deklaracij, preverjanju deklaracij, kontroli plačil dajatev in kontroli tranzitnih postopkov. Hkrati pa je to tudi bistveni pogoj, ki ga bodo morala izpolnjevati slovenska podjetja ob vstopu v Evropsko unijo, če se bodo želela še naprej ukvarjati z zunanjetrgovinskim poslovanjem.

Namen mojega specialističnega dela lahko strnem v naslednje tri točke:

- opis carinskega postopka sedaj in po vstopu v Evropsko unijo,
- predstavitev projekta elektronske izmenjave carinskih deklaracij med podjetjem Trimco, d.d., in Carinsko upravo Republike Slovenije zaradi prilagajanja evropski carinski zakonodaji in potrebi po zunanjetrgovinskem poslovanju z nečlanicami Evropske unije, katerega sem uvedla kot odgovorni vodja, ter
- primerjava starega in novega načina carinjenja predvsem z vidika izvozne konkurenčnosti.

Cilji, ki sem jih v specialističnem delu zasledovala, so tako bili naslednji:

- proučitev evropske zakonodaje na področju carinjenja blaga,
- analiziranje sprememb, ki bodo nastale v Carinski upravi Republike Slovenije, seznanitev slovenskih podjetij z novostmi na področju carinske dejavnosti,
- izpeljava lastnega projekta elektronske izmenjave carinskih deklaracij v podjetju Trimco, d.d., ki je stroškovno racionalen in učinkovit,
- ter predstavitev problemov in prednosti, ki so pri tem nastale.

Bistvena hipoteza, ki jo zasledujem skozi celotno specialistično delo je, da veliko slovenskih uvoznih in izvoznih podjetij še vedno ne ve, kako bo po vstopu Republike Slovenije potekalo zunanjetrgovinsko poslovanje. Prvega maja letos se trg namreč ne bo več delil na domači (slovenski) in tuji trg, ampak na intrakomunitarni trg in na trg tretjih držav in tretjih ozemelj. Vsak od njiju bo imel popolnoma nove zahteve in nova pravila poslovanja. Zato bom poskušala v svojem delu slovenskim podjetjem, ki se ukvarjajo z zunanjetrgovinskim poslovanjem, čim bolj strnjeno prikazati kje bodo bistvene spremembe in kje lahko pričakujejo največ težav.

Pri izdelavi omenjenega dela sem se opirala na slovensko in tujo literaturo, v veliko pomoč so mi bili intervjuji, analiza in sinteza ter zgodovinska metoda. Udeležila sem se tudi veliko seminarjev in javnih razprav o vstopu Republike Slovenije v carinsko unijo.

Za lažje razumevanje vsebine specialističnega dela sem v prvem poglavju predstavila osnovne pojme, povezane s carinsko dejavnostjo v Republiki Sloveniji, pri katerih sem se opirala predvsem na obstoječo carinsko zakonodajo.

V drugem poglavju sem opisala organizacijo in pristojnosti carinske službe v Sloveniji, ki obsegajo pravilno izvajanje carinskih postopkov, učinkovito pobiranje dajatev, lajšanje pretoka blaga in potnikov, izboljšanje strokovnosti zaposlenih ter obvezno in celovito uporaba informacijske tehnologije pri njihovem delu.

Tretje poglavje analizira sam potek sedanjega procesa carinjenja. Poseben poudarek je tu namenjen poenostavljenim carinskim postopkom, ki jih izvajajo podjetja s carinskimi organi s pomočjo elektronske izmenjave carinskih informacij.

Opisu vseh sprememb in njenih učinkov, ki bodo nastale zaradi vstopa Republike Slovenije v Evropsko unijo, tako na področju postopkov carinjenja v podjetjih kot v delu in organizaciji slovenske carinske službe, je namenjeno četrto poglavje. Poudarja tudi pomen carinske unije in evropske carinske zakonodaje, ki bo od 1. maja letos, v obliki uredb, veljala tudi v Republiki Sloveniji.

Na koncu specialističnega dela sem predstavila podjetje Trimo, d.d., ki proizvaja in prodaja montažne objekte tako doma kot v tujini, in analizirala, kako se je le-to že oziroma se še pripravlja na skorajšnji vstop v carinsko unijo.

Podrobneje sem opisala uvedbo projekta elektronske izmenjave carinskih deklaracij med Trimom in Carinsko upravo Republike Slovenije, pri katerem sem bila odgovorni vodja. Leta bo od prvega maja letos obvezna za vsa večja in srednje velika slovenska podjetja. Analizirala sem prednosti ter slabosti te uvedbe za obe ciljni stranki (podjetje Trimo in carinske organe) ter predstavila bistvene ugotovitve v sklepu specialističnega dela.

1. OPREDELITEV OSNOVNIH POJMOV

V začetnem poglavju specialističnega dela bi rada osvetlila osnovne pojme, povezane s carinjenjem blaga, in sicer so to: carina, carinska dejavnost ter carinska zakonodaja v Republiki Sloveniji. Omenjeni trije pojmi so podrobneje opisani v naslednjih treh poglavjih.

1.1. CARINE IN NJIHOV POMEN

Carine so zunanjetrgovinski ukrep, s katerim država nadzoruje uvoz, izvoz in tranzit blaga preko svojih meja. Spadajo med najstarejše ukrepe, ki jih države uporabljajo na tem področju, saj so do začetka tega stoletja veljale za najpomembnejši in osrednji instrument zaščitne politike. Kljub temu, da so se kasneje carinam pridružili še ostali necarinski instrumenti, carine ohranjajo pomembno vlogo pri zaščiti narodnega gospodarstva.

Prvi primeri plačevanja carin so se pojavili že v ožjih plemenskih skupnostih. Pri starih Grkih in Rimljanih lahko najdemo neko vrsto systemskega plačevanja carin, vendar je bilo to povezano z različnimi prometnimi davki. V naših krajih je v srednjem veku nastala carina kot pristojbina, ki je šla v cesarsko blagajno. Z razvojem je carina dobila pomen posebnega davka na promet blaga s tujino. Današnji pomen pa so carine dobile v času merkantilizma, ko so uvajali visoke uvozne carine za zaščito domačega gospodarstva.

Po Samuelsonu in Nordhausu (1989, str. 983) je carina dajatev, ki bremeni vsako enoto blaga, uvoženega v državo. Vendar ta definicija zajema le uvozne carine, zato je natančneje, če carino opredelimo kot predpisan znesek, ki ga lastnik blaga plača državi v nacionalni valuti, ko blago prečka mejo te države. Carina je tako **dodatni strošek, ki bremeni blago na poti od proizvajalca do potrošnika** (Carinski zakon s komentarjem, 2000, str. 12).

V literaturi najdemo številne razvrstitve carin, ki so jih prispevali različni avtorji (Trošt, 1998, str. 144 -182):

1.1.1. Carine po smeri blagovnega prometa

Uvozne carine

Uvozna carina se plača ob vnosu blaga na carinsko območje. Uvoženo blago se podraži za znesek plačanih dajatev in za isti znesek se poveča tudi prihodek državnega proračuna domače države. Uvozne carine so pomembne za vse države, saj so pomemben vir prihodkov državnih proračunov in pomemben instrument zaščite domačega gospodarstva. Oba vidika sta zelo pomembna, tako da ni pričakovati skorajšnjega popolnega odpravljanja uvoznih carin. Uvozne carine ukinjajo gospodarske skupnosti med svojimi članicami, ne pa med nečlanicami. Splošna težnja v svetu je, da se carinske stopnje znižajo, ne obstaja pa še težnja po njihovi odpravi, razen v primerih območij proste trgovine in v carinskih unijah.

Izvozne carine

Znesek izvozne carine se doda k prodajni ceni ali vrednosti blaga, ki je namenjen tujemu kupcu. Domači proizvajalec in izvoznik dosežeta enak prihodek od izvoza po uvedbi izvozne carine kot pred uvedbo izvozne carine, le država izvoznika doseže ustrezen prihodek v proračun, ki ga praviloma plača tuji kupec. Postavi pa se vprašanje konkurenčnosti izvoženega blaga na tujem trgu, ki je za znesek izvozne carine dražje, kot je bilo pred uvedbo izvozne carine.

Na ta način se izvozni posel praviloma izpelje ob naslednjih predpostavkah:

- da se izvozna cena dogovarja pri izvozniku (npr.: pariteta franko tovarna - EXW) in da vse druge obveznosti v zvezi z izvozom prevzame tuji kupec,
- da je proizvajalec oz. izvoznik tako močan monopolist, da prevali breme izvozne carine na tujega kupca,
- ko se omejuje izvoz določenega domačega blaga, ki ga tuji kupec trenutno ne more kupiti drugje,
- ko obstoji velika distorzija cen (npr. v Rusiji so domače cene višje kot v tujini).

V razmerah, ko navedene predpostavke ne veljajo, delujejo izvozne carine drugače. Če izhajamo iz znane cene na svetovnem trgu, ko na ceno ne more vplivati posamezni ponudnik oz. povpraševalec in če v takih pogojih država uvede izvozne carine, bo postal izdelek na zunanjem oz. svetovnem trgu dražji prav za plačano izvozno carino (pri drugih nespremenjenih pogojih).

Ravnanje kupcev je jasno, tuji kupci blaga pod takšnimi cenovnimi pogoji ne bodo kupovali. V takem primeru je na potezi ponudnik, da bo od prodajne cene na tujem trgu odšteli znesek izvozne carine.

Če se torej odloči, da bo še naprej prodajal na tujem trgu, je tako izvozna carina v njegovo breme, kar mu znižuje dobiček oz. ustvarja celo izgubo. V vsakem primeru izvozna carina negativno vpliva na izvoznika in s tem izvozno konkurenčnost. Izvozne carine delujejo tudi z vidika narodnega gospodarstva na zmanjševanje izvozne konkurenčnosti in s tem na zmanjševanje izvoza, za kar pa si države ne prizadevajo. Podražitev izvoza z izvoznimi carinami spodbujajo tuje proizvajalce, da pri višji ceni povečujejo proizvodnjo.

Namen izvoznih carin je tako vprašljiv. Izvozne carine pomenijo tudi prerazporejanje dohodka ali dobička od nadpovprečno produktivnih gospodarskih panog, proizvodnih programov, k podpovprečno produktivnim. Taka delitev dohodka zmanjšuje moč najbolj konkurenčnega dela gospodarstva, ki bi bilo ob normalnih pogojih sposobno izvažati. Zaradi tega se izvozne carine zelo redko pojavljajo.

Tranzitne carine

Tranzitne carine so bile nekoč pomemben vir državnih prihodkov. Že nekaj časa v svetu kot tudi pri nas ni več tranzitnih carin. Za prevoz blaga čez državno ozemlje so nekoč države zaračunavale tranzitne carine, ki so jih pobirale carinske službe na meji.

Z razvojem svetovne trgovine in prevoznih sredstev se je zaradi ekonomskega pogleda začel pomen tranzita drugače obravnavati. Za sodobno prevozno dejavnost je velikega pomena koncentracija tovora, ki pomeni zniževanje fiksnih stroškov in posredno večjo konkurenčnost. Pomeni tudi večje možnosti za domače gospodarstvo in vključevanje v zunanjo trgovino. Zaradi spremenjenih pogledov na tranzit blaga so države opustile tranzitne carine, nekatere prevoz tujih tovorov celo spodbujajo. Države, ki imajo tak monopolni položaj, da bi lahko zaračunavale tranzitne carine, to lahko storijo na drug način, kot so na primer višje voznine.

1.1.2. Carine glede na način odmerjanja carinskega dolga

Vrednostne carine ali 'ad valorem'

Vrednostne ali 'ad valorem' carine se odmerjajo s carinsko stopnjo, ki je izražena z **odstotkom od carinske vrednosti blaga**, ki se carini. Pri carinjenju blaga po vrednosti ni tako pomembna količinska in kakovostna sestava blaga kot določitev pravilne vrednosti, ki je osnova za določitev carine. Način za določitev carinske vrednosti je zapleten in od carinskih organov zahteva veliko znanja.

Prednosti vrednostnih carin so naslednje:

- preglednost in možnost medsebojnih primerjav,
- ni potrebna zelo razširjena carinska nomenklatura,
- kakovost blaga je lažje izraziti vrednostno kot pa količinsko,
- uporabne so tudi za umetniška dela, ker lažje določimo vrednost, kot da bi carinili po količini,
- pri trgovinskih pogajanjih v zvezi s carinskimi koncesijami je lažje ovrednotiti vrednostne kot pa količinske stopnje,
- višina zaščite je stalna; če se menja vrednost blaga, se menja tudi carinska dajatev, kar pomeni učinkovito metodo, ko cene v tujini naraščajo.

Glavna slabost je v večji možnosti neplačevanja pravih dajatev in diskriminaciji v samem postopku določanja carinske vrednosti. Zato je potrebno popolno spoštovanje sporazumov, ki določajo pravila za vrednotenje in slediti mednarodnim trgovinskim tokovom.

Naj še omenim, da v Evropski uniji prevladujejo te vrste carin in ne posebne, ki jih opisujem v naslednjem poglavju.

Posebne carine

Posebne carine se odmerjajo v določenem fiksnem znesku v domači valuti na enoto blaga (kilogram, liter, hektoliter, tona, itd.). Najdemo jo lahko npr. v **Švici, Liechtensteinu**, itd. Glavni problem posebnih carin je natančna določitev in kontrola fizičnih lastnosti blaga, ki se carini. Prednosti so:

- Predračun državnega prihodka od posebnih carin je praviloma točen, ker ga je mogoče zelo dobro oceniti na podlagi poznanih količin o prometu blaga.
- Kakovostno domače blago zadrži ceno in mesto na domačem tržišču, negativen vpliv pa imajo posebne carine na ceneno tuje blago.
- Carinski postopek je za uvoznika enostaven, saj je bistvo točna prijava enote uvoženega blaga.
- Z razširjeno carinsko nomenklaturu je možno ublažiti tudi večje dajatve na cenejše blago.

Slabosti se kažejo predvsem v tem, da je carinska obremenitev tem večja, čim cenejše je blago, ki se uvaža. Posebno težko je določiti carino, če se blago vrača iz tujine, kjer je bilo samo na dodelavi. Problem se pojavi tudi pri zelo zahtevnih proizvodih, pri katerih je težko določiti enoto mere, ki bi bila primerna za obračun dajatev. Pri tej delitvi poznamo še: kombinirane, stalne, začasne in drseče carine ter prelevmane, ki jih zaradi preobsežnosti specialističnega dela tu ne bom posebej opisovala.

1.1.3. Carine glede na gospodarsko-politični namen

Carine imajo **dva temeljna učinka** (Kumar, 1994, str. 114):

- **zaščitni učinek**, ki pomeni, da domači proizvajalci na trgu uspešno prodajajo kljub višjim cenam v primerjavi s tujo konkurenco, kar povzroči povečanje dohodkov domačih proizvajalcev in
- **fiskalni učinek**, ki pomeni, da država ob tem, ko ščiti domačo proizvodnjo, zahvaljujoč carini ustvarja tudi ustrezen proračunski dohodek in je tako fiskalni učinek carine enak dohodku proračuna iz naslova carine.

Omenjenih učinkov seveda ne moremo obravnavati povsem ločeno, saj sta medsebojno odvisna in povezana, čeprav sta imela v preteklosti različno vlogo. V začetnem obdobju, ko so se carine začele uveljavljati kot zunanjetrgovinski instrument, so ponavadi služile predvsem kot sredstvo za zbiranje denarja, danes pa je gotovo pomembnejši zaščitni učinek, ki ga imajo carine za neko gospodarstvo. Z uveljavljanjem različnih mednarodnih organizacij in sporazumov pa se tudi zaščitni učinek manjša, saj mednarodno povezovanje teži k čim večji liberalizaciji svetovne trgovine.

Glede na omenjena dva učinka ločimo:

Zaščitne carine

Zaradi carinskih dajatev se podraži uvozno blago, kar izboljšuje konkurenčni položaj domačih proizvajalcev tovrstnega blaga. Ker se podraži uvozno blago, ima domači proizvajalec cenovne prednosti ali pa tudi sam dvigne svoje cene na enako raven. Carina je v tem primeru oblika, s katero se omejuje uvoz blaga (Hrastelj, 1990, str.133).

Domači proizvajalec je tako zaščiten pred tujo konkurenco na dva načina:

- ceneje prodaja blago od tujih konkurentov in
- ima večji dobiček, kot bi ga imel, če ne bi bil zaščiten.

Oboje ga spodbuja k proizvodnji in razvoju; če ne bi bil zaščiten, ne bi dosegal takšne proizvodnje oziroma razvoja.

Domači proizvajalec je potreben zaščite predvsem takrat, ko ima ta nižjo produktivnost dela od tujega proizvajalca in ima zato višje proizvodne stroške kot tuji proizvajalec, pogosta pa je tudi nižja kakovost. Namen zaščite pa ni samo, da domači proizvajalec preživi, ampak da preko zaščite ustvari na trgu dodaten dobiček, s katerim financira svoj nadaljnji razvoj in se v določenem času razvije do ravni, ko ne bo več potreboval zaščite in ko bo sposoben konkurirati tujim proizvajalcem doma in zunaj.

Pri zaščitnih carinah je potrebno omeniti Splošni sporazum o trgovini in carini (v nadaljevanju **GATT**), ki je bil podpisan 30. oktobra 1947, in je v drugi polovici prejšnjega stoletja **bistveno vplival na zniževanje carin**.

GATT pomeni pogodbeno razmerje med 105 vladami držav, kar skupno predstavlja približno 90% svetovne trgovine. Cilj pogodbe je zagotovitev varnosti in preglednosti trgovinskega okolja za poslovne skupnosti s hkratnim procesom liberalizacije, v katerem imajo možnost uspevanja investicije, trgovina in oblikovanje delovnih mest (Uradni list RS, št. 59/94). Narava sporazuma je tako pomembna, da se države članice štejejo kot stranke v pogodbenem razmerju. Relacije med državami in GATT-om predstavljajo kot celota zelo občutljivo ravnotežje med pravicami, dolžnostmi in obveznostmi, ki hkrati nastajajo s članstvom. Kar 48 let je GATT za države zahodnega tržnega tipa predstavljal najpomembnejši mednarodni trgovinski sporazum. Predstavljal je sveženj osnovnih načel in pravil v mednarodni trgovini z blagom, form za reševanje trgovinskih sporov ter okolje, v katerem so v več krogih potekala pogajanja o liberalizaciji mednarodne trgovine. Pristopnica sporazuma GATT je bila tudi bivša Jugoslavija, kot naslednica pa je k sporazumu pristopila tudi **Slovenija**. Uspeh GATT-a je viden, kot sem že omenila, predvsem na področju zniževanja carin in pospeševanja proste trgovine v svetovnem merilu.

Osnovna načela GATT-a so naslednja (Turk, 1997, str. 11):

- načelo nediskriminacije v mednarodni menjavi,
- carine so edini dopustni instrument zaščite domačih gospodarskih dejavnosti, ki pa naj se nenehno zmanjšujejo (količinske omejitve so dopustne le izjemoma),
- postavljen je kodeks trgovinskih pravil glede protekcionistične zakonodaje, državne trgovine, antidumpinških in izenačevalnih carin ter
- načelo posvetovanja, ki je v veliko pomoč pri reševanju morebitnih sporov med članicami GATT-a.

Iz osnovnih načel je razvidno, da GATT ni le forum, kjer se obravnavajo mednarodni trgovinski problemi ter poravnavajo mednarodni spori, temveč predstavlja tudi forum, kjer potekajo pogajanja o zmanjševanju carin. Zmanjševanju oz. liberalizaciji je bilo posvečenih prvih šest krogov večstranskih trgovinskih pogajanj, katerih **rezultat je znižanje carin**.

V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je prišlo v okviru GATT-a do novega kroga pogajanj, imenovan *Tokijski krog*. Tam so obravnavali predvsem necarinske ukrepe, kot so uvozna dovoljenja, subvencije, vladni nakupi, carinska vrednotenja, neenotni standardi, in ugotavljali, kako bi jih omejili. Sprejeli so vrsto sporazumov, ki obvezujejo le članice, ki so jih podpisale. Oblikovani so kot dodatki k osnovnem sporazumu GATT-a.

Ekonomsko močnejše države so sčasoma nekatera premalo natančna oz. neustrezna pravila začela ignorirati in izigravati, kar je seveda vplivalo na slabitev teh večstranskih trgovinskih pravil. Da bi se povečala avtoriteta GATT-a in se okrepila pravila, se je v letu 1986 pričel nov krog večstranskih trgovinskih pogajanj, znan pod imenom *Urugvajski krog*. V tem krogu je šlo za dograjevanje obstoječega sistema. Poleg področij s prejšnjih pogajanj so obravnavali tudi storitve, trgovinske vidike investicijskih ukrepov, pravice intelektualne lastnine ter kmetijstvo in tekstil, ki sta bila posebej regulirana. Pogajanja so bila dolgotrajna, saj so potekala do konca leta 1993. Rezultat pogajanj je bilo 28 sklenjenih sporazumov s področij, ki so jih obravnavali v tem krogu. Prišlo je do novega Splošnega sporazuma o carinah in trgovini (**GATT 1994**), ki ga sestavljajo **GATT 1947** in dogovori, ki so bili sprejeti v tem krogu pogajanj. Najpomembnejši dosežek Urugvajskega kroga pogajanj je ustanovitev Svetovne trgovinske organizacije (v nadaljevanju **WTO**¹).

GATT je tako s svojim aktom poskusil preprečiti predvsem protekcionizem (visoke carine, količinske omejitve uvoza, omejitve glede deviz in uveljavitev dvostranskih dogovorov o izmenjavi blaga), torej doseči zmanjšanje možnosti diskriminacij, enako uživanje prednosti in harmonizacijo ter transparentnost zunanjetrgovinskih predpisov (Šalinovič, 2000, str. 60).

Fiskalne carine (zagotavljanje proračunskih sredstev)

Davčni namen carin je verjetno najstarejši motiv in oblika carine, ki je prevladoval vse do 19. stoletja, ko je zaradi razvoja državne uprave in ekonomske ter zunanjetrgovinske politike prišlo do sodobnejšega zajemanja davščin v procesu proizvodnje in trgovine. Carine, dotlej najpomembnejša oblika državnih prihodkov, so začele izgubljati pomen, zato se delež carinskih prihodkov v svetu v razmerju do vrednosti svetovnega uvoza znižuje (v petdesetih letih prejšnjega stoletja je delež znašal nad 20 %, na začetku devetdesetih je že padel pod 10 %, danes pa znaša 4 do 5 %). Ko je carina postala stranski, dopolnilni vir državnih prihodkov, se je laže razvila njena zaščitna vloga. Na žalost pa se čedalje bolj širijo necarinske omejitve.

V sodobni carinski in zaščitni politiki je v praksi držav veliko primerov, ko se davčni in zaščitni namen carine prepletata. Nobena carinska tarifa v svetu ne pozna ločenih carinskih stopenj glede na davčni in zaščitni namen.

¹ WTO ali Svetovna trgovinska organizacija je bila ustanovljena decembra v Marakešu. Funkcije in pomen WTO-ja so: predstavlja institucionalni okvir za pogajanja članic o vprašanih mednarodne trgovine in za reševanje mednarodnih trgovinskih sporov; proučuje trgovinske politike posameznih držav v posebnem postopku ter zagotavlja sodelovanje z Mednarodnim denarnim skladom, Svetovno banko za obnovo in razvoj ter drugimi mednarodnimi organizacijami in agencijami. Osnovni cilji WTO-ja so usmerjeni k bistvenemu zmanjšanju carin in drugih ovir v mednarodni trgovini ter odpravi diskriminacijskega obravnavanja v mednarodnih odnosih. RS je formalno postala njena članica leta 1995. Za nadaljevanje liberalizacije in širjenje mednarodne trgovine je bil v okviru WTO-ja sprejet tudi **sporazum o pravilih o poreklu blaga**. Namen tega sporazuma je harmonizacija pravil o ugotavljanju porekla blaga v mednarodni trgovini.

Carinske stopnje so enotne za oba namena in neposredno ni razvidna volja zakonodajalca, kolikšen del carinske stopnje je namenjen davčnemu in kolikšen del zaščitnemu namenu. Do razlikovanja med obema namenom lahko pridemo posredno. V primerih, ko imamo carinsko stopnjo na uvoz izdelka, ki ga doma proizvajamo, je nedvomno, da ima carinska stopnja zaščitni značaj, v primerih, ko pa imamo carinsko stopnjo na izdelek, ki ga doma ne proizvajamo, ni povsem jasno, ali je carina zaščitnega ali davčnega značaja. Če takega izdelka ne moremo proizvajati zaradi splošnih pogojev (npr. podnebje) in tudi v bodočnosti ne bo možnosti za proizvodnjo, gre za davčni značaj carine, če pa obstajajo le kakšne možnosti za proizvodnjo takšnega izdelka doma v bodočnosti, je prisoten tudi zaščitni značaj carine.

Poznamo še delitev carin glede na **način urejanja carin med državami**, in sicer jih delimo na avtonomne, dogovorne (konvencionalne), minimalne in maksimalne.

V gospodarskih skupnostih se **carine odpravijo** in s tem sta odpravljena oba učinka oz. namena, davčni in zaščitni. **Blago se** praviloma **prosto giblje** med državami določene ekonomske skupnosti, kakor tudi znotraj vsake države. Ker ni več carin iz tega naslova (do tretjih držav bodo namreč ostale), tudi ni ustreznih prihodkov v državni proračun, zato mora država prek davčnih mehanizmov zagotoviti povečane pritoke v proračun. Odprava carin in liberalizacija mednarodne menjave spodbujata proizvodnjo in gospodarski razvoj, kar povečuje družbeni proizvod, narodni dohodek in dobiček kot osnovo za obdavčenje.

1.2. CARINSKA DEJAVNOST

Ko govorimo o carinski dejavnosti, si ljudje pogosto predstavljamo le mejni prehod z nekaj cariniki. Slabše je predstavljen del carinske dejavnosti, ki se nanaša na carinjenje večjih količin blaga, ki se ne uvažajo ali izvažajo le za osebne potrebe, ampak z namenom nadaljnje prodaje, predelave, obdelave, itd., in za katere je potrebno izvesti **carinski postopek**. Že sam **namen carinske dejavnosti**, ki je tako finančni kot tudi zaščitni, nam pove, da gre za službo, ki deluje v interesu celotne države. Carinska služba ima temu primerno tudi organizacijo (poglavje 3).

Pojem carinska dejavnost je izredno obsežen, zato sem se v svojem specialističnem delu omejila predvsem na podrobnejšo obravnavo carinskega postopka, ostale dejavnosti pa sem obravnavala le splošno.

Pri **carinskem postopku** (sprostitvi blaga v prost promet, carinskem skladiščenju, aktivnem oplemenitvenju, uvozu blaga za proizvodnjo za izvoz, predelavi pod carinskim nadzorom, pasivnem oplemenitvenju, carinskem postopku za izvoz blaga, tranzitnem postopku) so pomembni naslednji pojmi: carinsko blago, carinska deklaracija in carinski deklarant.

1.2.1. Carinsko blago

Glede na carinsko pravo ločimo blago na **domače in carinsko** blago oz. **blago, ki je ali ni v posesti carine** in tako ni oz. ne bo obremenjeno s carinskimi dajatvami.

Domače blago je tisto (Carinski zakon s komentarjem, 2000, str. 32-34), ki:

- je v celoti pridobljeno ali proizvedeno na slovenskem carinskem območju in mu ni bilo dodano blago iz drugih držav (uvoženo),
- uvoženo blago, ki je na carinskem področju sproščeno v prost promet (kar pomeni, da so bile zanj opravljene in plačane vse uvozne carinske obveznosti),
- blago, pridobljeno ali proizvedeno na carinskem območju iz slovenskega in uvoženega blaga, za katere so bile opravljene vse carinske formalnosti.

Vse ostalo blago, ki ga ne moremo uvrstiti v zgornje definicije, je carinsko blago in je tudi predmet tega specialističnega dela.

1.2.2. Carinska deklaracija

S carinsko deklaracijo razumemo **ravnanje carinskega deklaranta**, ko izrazi **namen**, da se za carinsko blago **začne carinski postopek** (Carinski zakon s komentarjem, 2000, str. 30). Obstajajo deklaracije za eno samo vrsto blaga, ali pa je v deklaraciji navedenih več vrst blaga, pri čemer pa se navedba za posamezno vrsto šteje kot posebna deklaracija.

Carinska deklaracija se mora vložiti pri carinskem organu, kjer je blago predloženo. Uradni obrazec, ki se uporablja za pisno carinsko deklaracijo blaga v okviru običajnega carinskega postopka, je **enotna carinska listina (v nadaljevanju ECL)** (priloga št. 1). ECL se predloži v setih, ki jih sestavljajo listi, potrebni za izvedbo formalnosti za carinski postopek (Taljat, 2001, str. 3).

1.2.3. Carinski deklarant

Carinski deklarant je **oseba**, bi blago uvaža (izvaža), ali oseba, ki to opravlja namesto uvoznika (izvoznika), lahko je tudi zastopnik (Carinski zakon s komentarjem, 2000, str. 26). Na ta način je carina informirana o uvozu (izvozu) blaga in s tem pridobi možnost uporabe ukrepov carinskega nadzora.

1.3. CARINSKA ZAKONODAJA V REPUBLIKI SLOVENIJI

Carinski sistem Republike Slovenije (v nadaljevanju RS) je urejen z **nizom avtonomnih in mednarodnih predpisov**. Veliko mednarodnih predpisov je zajetih tudi v avtonomne predpise, zlasti je prisotnost mednarodnih pravnih norm mogoče zaznati v avtonomni zakonodaji z vključevanjem RS v mednarodne integracije.

Najpomembnejši nacionalni predpisi so: **Carinski zakon** (Uradni list RS, št. 1/95, 28/95, 32/99, **40/99**, 13/01), **Zakon o carinski tarifi** (Uradni list RS, št. **66/00**), **Zakon o carinski službi** (Uradni list RS, št. **56/99**). Vsi trije zakoni se uporabljajo kot specialni zakoni (lex specialis).

Poleg teh zakonov uporabljamo še podzakonske predpise, ki jih izdaja Vlada RS in drugi organi na podlagi zakonskih pooblastil. Kot generalni zakon (lex generalis), pa se uporabljajo še Zakon o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št.89/98), Zakon o deviznem poslovanju (Uradni list RS, št. 63/95), Zakon o zunanjetrgovinskem poslovanju (Uradni list RS, št. 58/95), Zakon o veterinarstvu (Uradni list RS, št. 33/01), Zakon o trošarinah (Uradni list RS, št. 57/99) in drugi.

Najpomembnejši mednarodni predpisi so mednarodne konvencije in sporazumi (sporazumi sklenjeni z državami pogodbenicami CEFTA-e², sporazumi sklenjeni z državami EFTA-e³, sporazum o sodelovanju med RS in EGS, itd.) in multilateralne pogodbe (ATA karnet, TIR karnet, itd.).

Normiranje carinskega sistema RS je v pristojnosti parlamenta, ki sprejema zakone, in vlade, ki sprejema predpise. Določene pravilnike in uredbe izdaja minister za finance, konkretna izvedbena navodila pa izdaja generalni direktor Carinske uprave RS (v nadaljevanju CURS).

² CEFTA je srednjeevropski sporazum o prosti trgovini, katere članice so: Češka, Slovaška, Poljska, Madžarska, Romunija, Slovenija in Hrvaška.

³ EFTA je evropsko združenje za svobodno trgovino, ki je nastalo leta 1960. Današnje članice tega združenja so: Švica, Liechtenstein, Islandija in Norveška.

Na carinskem področju so veljavni predpisi dobra osnova za uvajanje sodobnih carinskih postopkov v zunanjetrgovinsko blagovno menjavo in mednarodne turistično-potniške tokove.

1.3.1. Carinski zakon

Novi Carinski zakon RS določa zakonske okvire carinskega postopka, prilagojenega sodobnim potrebam hitrejšega pretoka blaga čez državno mejo ob istočasnem upoštevanju zahtev po preprečevanju zlorab v carinskem postopku. Z njim je bil narejen velik korak naprej pri usklajevanju slovenske carinske zakonodaje s sodobnimi svetovnimi trendi.

Pri pripravi zakona so bile upoštevane predvsem rešitve, vsebovane v Evropskem carinskem kodeksu in Mednarodni konvenciji o poenostavitvah in harmonizaciji carinskih postopkov, imenovani „Kyoto konvencija“, h kateri je pristopila Slovenija na podlagi akta o notifikaciji nasledstva v letu 1992 (Košir, 1999, str. 10).

Naš carinski zakon temelji na naslednjih načelih (Košir, 1999, str. 2):

- uveljavlja primarno zaščitno funkcijo carin,
- maksimalno usklajuje carinski sistem s carinsko zakonodajo Evropske unije (naprej EU),
- poenostavlja carinski postopek in ga usklajuje z novimi tehničnimi rešitvami, kot so uvedba enotnega administrativnega dokumenta (ECL-a), informacijska tehnika, računalniška izmenjava podatkov, poenostavljeni uvozni, izvozni in tranzitni postopki, itd.,
- opredeljene so pravice in obveznosti udeležencev v carinskih postopkih,
- opredeljene so posebnosti v postopkih glede na obliko transporta,
- zaradi primarne zaščitne funkcije carin so oprostitve in olajšave pri plačevanju uvoznih dajatev določene zelo restriktivno ob upoštevanju mednarodno dogovorjenih izjem in olajšav,
- upoštevano je delovanje sistema odloga plačila, sistema vračila carine za uvoz blaga za proizvodnjo, za izvoz za določene vrste blaga oziroma tudi za primere, ko možnost izvoza ni jasna že ob uvozu,
- opredeljene so pristojnosti Vlade RS in posameznih ministrstev tako, da je zagotovljena ustrezna kontrola, medsebojna usklajenost in racionalnost pri delu brez nepotrebne administracije in zavlačevanja postopkov,
- kazenske sankcije v carinskem postopku so določene tako, da imajo preventivno in represivno funkcijo.

Da je lahko Carinski zakon zaživel v praksi, in da se lahko njegova določila uveljavljajo v vsakdanjih trgovinskih postopkih, je bilo potrebno sprejeti tudi **sledеče podzakonske akte**:

- Uredbo o izvajanju carinskega zakona (Uradni list RS, št. 107/02), ki je skoraj v celoti usklajena z evropsko uredbo,
- Uredbo o uveljavljanju pravice do carinske oprostitve (Uradni list RS, št. 46/99) ter
- Uredbo o pogojih za opravljanje poslov zastopanja (Uradni list RS, št. 47/99).

1.3.2. Zakon o carinski tarifi

Zakon o carinski tarifi določa carinsko tarifo in njeno uporabo pri uvozu na carinsko območje RS in izvozu s tega področja, kar pomeni, da je temeljni akt, na podlagi katerega se določa višina uvoznih (carina in druge dajatve z enakim učinkom, ki se plačujejo ob uvozu, in posebne dajatve, ki se plačujejo ob uvozu kmetijskih izdelkov) in izvoznih dajatev (Zakon o carinski tarifi, 2000).

Omenjeni zakon med drugim določa, da **kombinirano nomenklaturo** (v nadaljevanju **KN**) *carinskih tarif skupaj s carinskimi stopnjami in posebnimi dajatvami* sprejema vlada za vsako posamezno koledarsko leto s tem, da je le-ta objavljena v Uradnem listu RS v **obliki uredbe** najkasneje do konca novembra, uporabljati pa se začne 1. januarja naslednjega leta. Carinske tarife so namreč izredno pomembne, saj predstavljajo merilo za izračunavanje višine carinskih dajatev.

Nov Zakon o carinski tarifi prinaša nekatere novosti na področju ureditve in ukrepov carinske tarife in pomeni *uskladitev slovenske zakonodaje na področju carinske tarife s predpisi EU* (v njej je namreč uveden harmoniziran sistem in KN carinskih tarif). Bistvena sprememba glede na prejšnjo ureditev je, da tarifa ni več sestavni del zakona. V carinski tarifi je sistematično urejen pregled blaga, ki je obremenjeno s carino, določeni pa so tudi režimi uvoza in izvoza določene vrste blaga (Zakon o carinski tarifi, 2000).

S slovenskim zakonom je KN usklajena z Mednarodno konvencijo o harmoniziranem sistemu za poimenovanje in označevanje blaga, ki je bila sprejeta pod okriljem Sveta za carinsko sodelovanje leta 1983 (sedaj Svetovna carinska organizacija – WCO), na nivoju **harmoniziranega sistema** (v nadaljevanju naprej **HS**), ki vsakemu blagu določa **6-mestno** tarifno oznako.

HS se členi na 21 oddelkov, 97 poglavij in 1250 šestšteviličnih postavk. Države so jo začele uporabljati s 1. januarjem 1988, danes pa jo uporablja že več kot 100 držav (Hrastelj, 2003, str. 18).

HS se spreminja v skladu s konvencijo vsakih pet let. Spremembe so dogovorjene na nivoju WCO-ja v odboru za HS, v katerem sodeluje tudi predstavnik slovenske carine. Zadnja takšna sprememba je bila leta 2002. Naslednja sprememba bo tako leta 2007.

Pred HS so države do leta 1950 uporabljale znano Bruseljsko nomenklaturu. V EU je pred tem obstajal NIMEXE (Nomenklatur Export Import Europe), ki se je kasneje zlil s HS-om v **KN**. KN je tako nastala z združitvijo carinske in statistične nomenklature EU v skupno kombinirano nomenklaturu. KN, ki temelji na HS, opisuje blago z **8-mestnimi** tarifnimi oznakami. **KN uporablja EU, prevzele pa so ga tudi vse države kandidatke za vstop v EU, torej tudi Slovenija** (Košir et al., 2003, str. 42).

KN, določena v uredbi, se tako spreminja letno in obsega:

- nomenklaturu harmoniziranega sistema (6-mestne tarifne oznake),
- tarifne podštevilke kombinirane nomenklature (8-mestne tarifne številke) ter
- uvodne določbe, temeljna pravila in dodatne opombe k oddelkom ali poglavjem.

Večino sprememb v KN narekujejo zunanjetrgovinske potrebe EU. Dokler **Slovenija** ne postane njena polnopravna članica, **na KN nima vpliva**.

Najpomembnejši uredbi za leto 2004, ki določata pogoje uvoza in izvoza blaga, sta Uredba o kombinirani nomenklaturi s carinskimi stopnjami za leto 2004 (Uradni list RS, št. 129/03) in Uredba o kombinirani nomenklaturi s carinskimi stopnjami za leto 2003 (Uradni list RS, št. 122/02). Obe sta popolnoma usklajeni s KN EU.

V uredbi so poleg KN objavljene tudi **carinske stopnje** (Kalajn et al., 2000, str. 27) in sicer:

- pogodbene – WTO carinske stopnje,
- konvencionalne (običajne) carinske stopnje in
- blago, za katero lahko vlada s posebno uredbo predpiše posebne dajatve (P).

Ob carinskem postopku sprostitev blaga v prost promet se uporabljajo konvencionalne (običajne) carinske stopnje, zakon o carinski tarifi pa pooblašča vlado, da lahko uvede različne ukrepe, s katerimi zniža konvencionalne carinske stopnje. Ti ukrepi so (Košir et al., 2003, str. 42-43):

- avtonomni ukrepi, s katerimi se stopnje znižajo ali v celoti ukinejo,
- ukrepi preferencialne carinske obravnave na osnovi sporazumov o prosti trgovini, sporazuma GATT in enostranskih sporazumov (za uvoz določenega blaga po poreklu iz določenih držav v razvoju),
- ukrepi, ki omogočajo ugodnejšo carinsko obravnavo zaradi narave in uporabe blaga.

RS je sklenila vrsto **sporazumov o prosti trgovini s posameznimi državami ali s skupinami držav**. Ti sporazumi predvidevajo med drugim tudi preferencialno obravnavo blaga po poreklu, s katerimi so ti sporazumi sklenjeni. Preferencialna obravnavo pomeni znižanje konvencionalne (običajne) carinske stopnje in posebnih dajatev (npr. za kmetijske izdelke). Preferencialna obravnavo je lahko določena za neomejeno količino blaga ali pa je količinsko omejena v okviru kvot. V ta namen je RS sprejela naslednje uredbe za izvajanje mednarodnih sporazumov:

- Uredbo o izvajanju **Evropskega sporazuma** o pridružitvi med RS na eni strani in Evropskimi skupnostmi ter njihovimi državami članicami, ki delujejo v okviru EU, na drugi strani (Uradni list RS, št. 116/02 in Uradni list 132/03) ali t.i. **Protokol 4**,
- Uredbo o izvajanju Sporazuma med državami članicami **EFTA-e** in RS (Uradni list RS, št. 113/02) ali t.i. **Protokol B**,
- Uredbo o izvajanju Srednjeevropskega sporazuma o prosti trgovini (**CEFTA**) (Uradni list RS, št. 133/02 in Uradni list RS, 132/03) ali t.i. **Protokol 7**,
- Uredbo o začasni uporabi sporazuma o prosti trgovini med RS in Republiko **Turčijo** (Uradni list RS, št. 116/03) ali t.i. **Protokol 3**,
- Uredbo o začasni uporabi sporazuma o prosti trgovini med RS in Republiko **Estonijo** (Uradni list RS, št. 113/02) ali t.i. **Protokol 2**,
- Uredbo o izvajanju sporazuma o prosti trgovini med RS in Republiko **Latvijo** (Uradni list RS, št. 116/02) ali t.i. **Protokol B**,
- Uredbo o izvajanju sporazuma o prosti trgovini med RS in Republiko **Litvo** (Uradni list RS, št. 116/02) ali t.i. **Protokol 3**,
- Uredbo o izvajanju sporazuma o prosti trgovini med RS in Republiko **Hrvaško** (Uradni list RS, št. 117/02) ali t.i. **Protokol 3a**,
- Uredbo o izvajanju sporazuma o prosti trgovini med RS in Republiko **Makedonijo** (Uradni list RS, št. 116/03) ali t.i. **Protokol 3**,
- Uredbo o izvajanju Sporazuma o prosti trgovini med RS in **Bosno in Hercegovino** (Uradni list RS, št. 113/02) ali t.i. **Protokol 1**,
- Uredbo o izvajanju sporazuma o prosti trgovini med RS in Državo **Izrael** (Uradni list RS, št. 113/02).

2. ORGANIZACIJA IN PRISTOJNOSTI CARINSKE SLUŽBE V RS

Zakon o carinski službi ureja organiziranost carinske službe, dolžnosti in odgovornosti carinskih organov v zvezi s carinskim nadzorom, carinjenjem blaga, zaračunavanjem carine in drugih uvoznih dajatev, odkrivanjem in preprečevanjem carinskih prekrškov in kaznivih dejanj ter reševanjem zadev v upravnem postopku (Zakon o carinski službi, 1999).

CURS deluje kot organ v sestavi Ministrstva za finance. Sestavljajo jo naslednje organizacijske enote: generalni carinski urad (v nadaljevanju GCU) v Ljubljani in devet carinskih uradov (v nadaljevanju CU), ki so v Celju, Dravogradu, na Jesenicah, v Kopru, Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Novi Gorici in Sežani.

GCU skrbi za enotno carinsko politiko in izvajanje carinske zakonodaje na celotnem carinskem področju ozemlja RS (Nahtigal, 2000, str. 12). To zagotavlja z izdajo navodil in pojasnil, ki so ob Carinskem zakonu, Uredbi za izvajanje carinskega zakona, Zakonu o carinski tarifi, Zakonu o trošarinah, Zakonu o carinski službi in drugih predpisih temelj carinskemu delu.

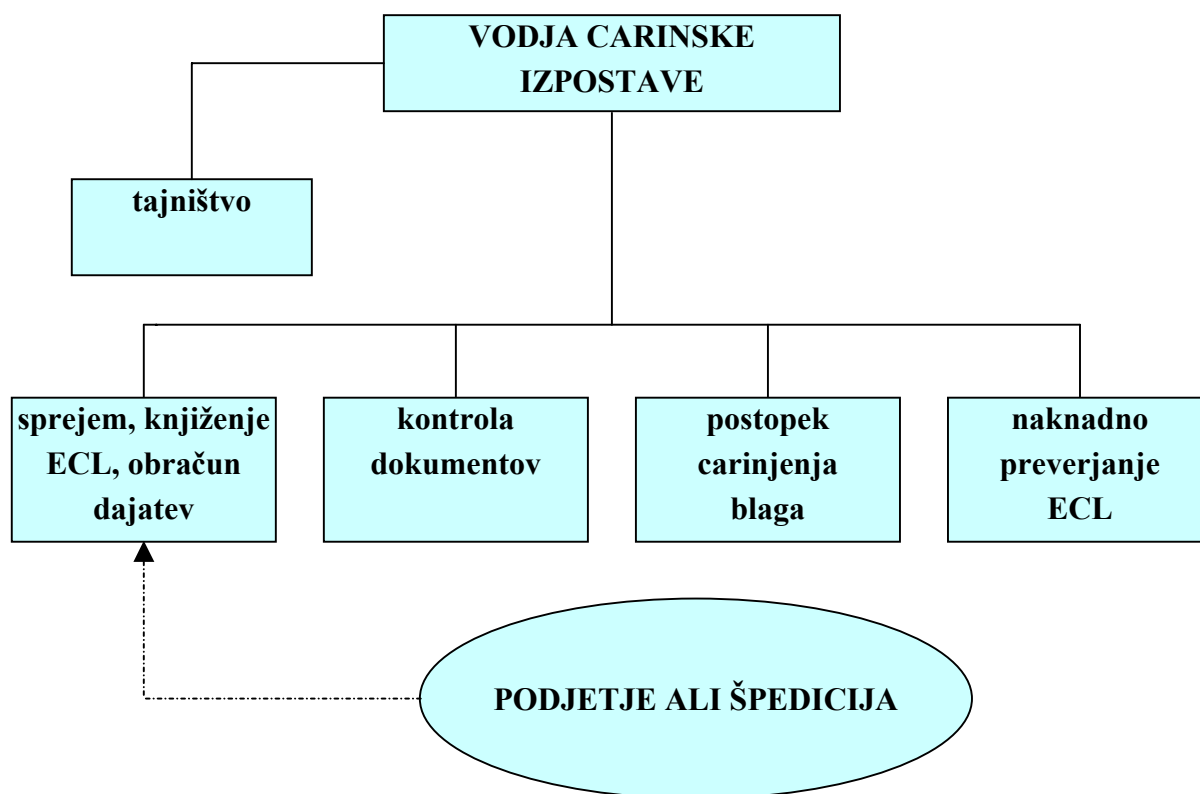
CU in njim podrejene carinske izpostave (v nadaljevanju CI) so dolžne izvajati carinsko zakonodajo na svojem območju na način, ki zagotavlja čim ugodnejše pogoje za gospodarstvo, dosledno spoštovanje predpisov in opravljanje fiskalne funkcije ob varovanju družbe pred vnosom nevarnih in prepovedanih snovi in predmetov.

CI so notranje organizacijske enote CU. Naloge CI se nanašajo na carinjenje ter opravljanje carinskega nadzora. V okviru tega CI obračunava carinske dajatve ter opravlja blagajniško poslovanje, sprejema blago pod carinsko nadzorstvo in ga izpod carinskega nadzorstva izdaja, vodi predpisane evidence za blago pod carinskim nadzorstvom ter opravlja devizno kontrolo v potniškem prometu na mejnih prehodih. Opravlja pa tudi naloge s področja kontrole prehajanja čez državno mejo in naloge v zvezi z ugotavljanjem kršitev nedotakljivosti državne meje ter druge naloge s področja carinske službe, ki jih je mogoče opraviti le v posamezni CI oz. carinskem referatu.

Kot primer navajam organizacijo **CI Novo mesto** (slika št. 1), iz katere lahko vidimo, da CI vodi vodja, ki načrtuje, usmerja, usklajuje in nadzoruje delo v teh enotah (od sprejemanja, knjiženja ECL, obračuna dajatev, itd.) ter sodeluje z drugimi zaposlenimi v carinski službi. Vse skupaj je na CI Novo mesto zaposlenih 16 ljudi.

Prva poslovna **strategija slovenske carinske službe** je bila izdelana leta 1997. V letu 2001 in 2002 je bila dopolnjena in predstavlja strateški načrt razvoja službe do vključitve v EU. Strateški cilji CURS-a za leto 2003 so opisani v naslednjih petih poglavjih (Poročilo o delu carinske službe v letu 2002, 2003, str. 1-47).

Slika št. 1: Organizacija CI Novo mesto

Legenda: → povezava z uporabnikom carinskih storitev (podjetje ali špedicija)

Vir: Interno gradivo CI Novo mesto, 2003.

2.1. PRAVILNO IZVAJANJE POSTOPKOV IN UČINKOVITO POBIRANJE DAJATEV

Carina ima od zadnje davčne reforme izredno pomembno fiskalno vlogo. Naloge s področja pobiranja davčnih in nedavčnih prihodkov so se z zniževanjem carinskih dajatev po osamosvojitvi Slovenije postopno krčile, vendar so se po drugi strani z uvedbo DDV in trošarin ter nekaterih drugih dajatev izredno povečale. V tabeli št. 1 so navedeni podatki o deležu prihodkov, ki so v pristojnosti pobiranja CURS-a, v vseh prihodkih državnega proračuna in nazorno kažejo, da **CURS pobere skoraj polovico prihodkov državnega proračuna.**

Tabela št. 1: Delež prihodkov, ki so v pristojnosti CURS-a, v vseh prihodkih državnega proračuna

Leto	Prihodki pobrani s strani CURS-a v mio SIT	Prihodki državnega proračuna v mio SIT	Delež CURS-a v %
1998	58.424	813.723	7,18
1999	211.170	943.085	22,39
2000	462.220	990.987	46,64
2001	544.770	1.144.578	47,58
2002	572.205	1.173.121	48,78

Vir: Poročilo o delu carinske službe v letu 2002, 2003, str. 2.

Približno 70 % vseh pobranih dajatev pobere CURS ob uvozu blaga na podlagi carinskih deklaracij, 30 % pobranih carinskih dajatev pa predstavljajo trošarine (na alkohol in alkoholne pijače, tobačne izdelke ter mineralna olja in plin) in ekološke takse, ki se pobirajo kot samoobdavčljive dajatve.

Najpomembnejša naloga, ki čaka CURS na področju pobiranja obveznih dajatev zaradi vstopa v EU, je popolna usposobljenost, da v skladu s predpisi, ki so na tem področju veljavni v EU, pobira in plačuje carine in kmetijske dajatve, ki v proračunu EU predstavljajo izvirne lastne prihodke. V letu 2002 se je CURS podrobno seznanila s predpisi in nalogami na tem področju in začela izvajati prilagoditev programske opreme, ki bo omogočala avtomatsko izdelavo poročil, predpisanih s strani EU. Pomembno je poudariti, se bo **delež dajatev, ki jih bo pobral CURS (tabela št. 1), bistveno zmanjšal po vstopu Slovenije v EU**. Predvidevamo lahko, da bo ta delež znašal le še 20 % državnega proračuna, kar je kar precejšen upad iz sedanjih 40 do 50 % le-tega. DDV se bo namreč za bodoče prejeme blaga iz EU obračunal pri končnih porabnikih in ne več na podlagi carinskih deklaracij.

2.2. OLAJŠANJE PRETOKA BLAGA IN POTNIKOV

Čim hitrejši pretok blaga in potnikov carina lajša na naslednje načine:

S poenostavitvami glede vlaganja carinskih deklaracij

Smisel uvajanja poenostavitev je olajšanje pretoka blaga in omogočanje hitrejšega in tudi cenejšega postopka. Potrebam gospodarstva se carina prilagaja tudi na področju informacijske tehnologije.

S področja poenostavitev (poglavje 3.3.) sta bili v letu 2002 izdani dve navodili, in sicer Navodilo o vlaganju zbirne dopolnilne carinske deklaracije, št. 5/2002, in Navodilo o poenostavitvah pri carinjenju blaga, št. 6/2002.

Iz tabele št. 2 vidimo, da je za deklariranje blaga na podlagi knjigovodskih vpisov (hišno carinjenje) trenutno veljavnih 557 dovoljenj za uvozne postopke (v nadaljevanju **KVU**) in 260 dovoljenj za izvozne postopke (v nadaljevanju **KVI**). Za deklariranje po poenostavljenem postopku na podlagi komercialnega dokumenta je veljavnih 202 dovoljenj za uvoz blaga (v nadaljevanju **PDU**) in 79 dovoljenj za izvoz blaga (v nadaljevanju **PDI**). To lahko razberemo tudi iz spodnje tabele.

Tabela št. 2: Število in vrste carinskih poenostavitev

Vrsta poenostavitve	Število veljavnih dovoljenj
PDI	79
PDU	202
KVI	260
KVU	557

Vir: Poročilo od delu carinske službe v letu 2002, 2003, str. 19.

Področje poenostavitev glede carinskih deklaracij se tesno prepleta s področjem poenostavitev v **tranzitnem postopku**. Dovoljenja za **pooblaščenega prejemnika** carina trenutno izdaja v okviru dovoljenj za deklariranje blaga na podlagi knjigovodskih vpisov. Teh dovoljenj je trenutno 518, 151 podjetij pa ima status **pooblaščenega pošiljatelja**.

58 podjetij ima dovoljenja za vlaganje zbirne dopolnilne carinske deklaracije z uporabo računalniškega sistema izmenjave podatkov (v nadaljevanju RIP).

2.3. CELOVITA INFORMACIJSKA PODPORA CARINSKI SLUŽBI

Glede na to, da CURS deluje v smeri čim hitrejšega pretoka blaga in storitev, je v carinske postopke uvedla sodobno računalniško podporo. Kar približno **97 % carinskih deklaracij** se tako že posreduje in izmenjuje v **elektronski obliki** (Poročilo o delu carinske službe 2002, 2003, str. 35).

Razlogi (poleg temeljnega razloga – hitrejšega pretoka blaga), ki so botrovali racionaliziranju poslovanja s pomočjo računalniške podpore, se med seboj neločljivo prepletajo. Kljub vsemu pa jih lahko razdelimo v nekaj osnovnih skupin:

- nepregledni arhivi papirne dokumentacije,
- dolgotrajno iskanje potrebnih podatkov,
- nizka storilnost carinskih uslužbencev,
- veliko število administrativnih napak,
- zamudno prenašanje carinske dokumentacije,
- neproduktiven nadzor pravilnega izpolnjevanja carinske dokumentacije,
- zamudno preverjanje glede pravilnosti zaključevanja carinskih postopkov,
- neažurno komuniciranje s strankami ter
- dolgotrajno izdelovanje poročil in analiz.

CURS uporablja za pomoč pri carinjenju **carinski informacijski sistem (v nadaljevanju CIS)**, ki se razvija od leta 1991 dalje. Pri CIS-u gre za avtomatsko obdelavo vsake vložene carinske deklaracije glede na pravilnost njenih podatkov. Za vzdrževanje tega sistema je potrebno vnašati vsakokratne spremembe predpisov in tudi samih carinskih postopkov. Vse od začetka razvoja CIS-a je bila posebna pozornost namenjena **elektronski izmenjavi podatkov (RIP)** s partnerji (podjetja in špediterji⁴) na področju plačilnega prometa in carinskih deklaracij.

Leta 1998 se je s sprejemom Zakona o trošarinah sistemu CIS-u priključil še **trošarinski informacijski sistem (v nadaljevanju TIS)**, do katerega uporabniki vstopajo preko Interneta.

Avtomatska obdelava carinskih in trošarinskih podatkov v CIS in TIS se trenutno izvaja na centralnem računalniku na Centru vlade za informatiko. Poleg tega se nekatere aplikacije, ki so potrebne za nemoteno delo CU in GCU-ja, izvajajo na ločenih lokalnih sistemih, ki temeljijo na strežnikih in delovnih postajah (Skr, 2000, str. 2).

Lokalne mreže CU so povezane s centralnim računalnikom v enoten računalniški sistem carinskih organov RS in omogočajo interaktiven prenos podatkov na centralni računalnik. Vsi podatki se tako zbirajo, obdelujejo in shranjujejo v enotnem informacijskem sistemu. S tem je zagotovljeno poenoteno delo carinske službe.

⁴ Špediterja lahko opredelimo kot organizatorja procesov premeščanja blaga, ki glede na omejitve zaradi varnosti in hitrosti znižuje stroške, ki nastajajo med gibanjem blaga v prostoru, hkrati pa povečuje njegovo konkurenčno sposobnost. Naloga špediterja je tako zagotavljanje čimboljše kakovosti transportnih storitev na osnovi spremljanja optimalnih transportnih odločitev.

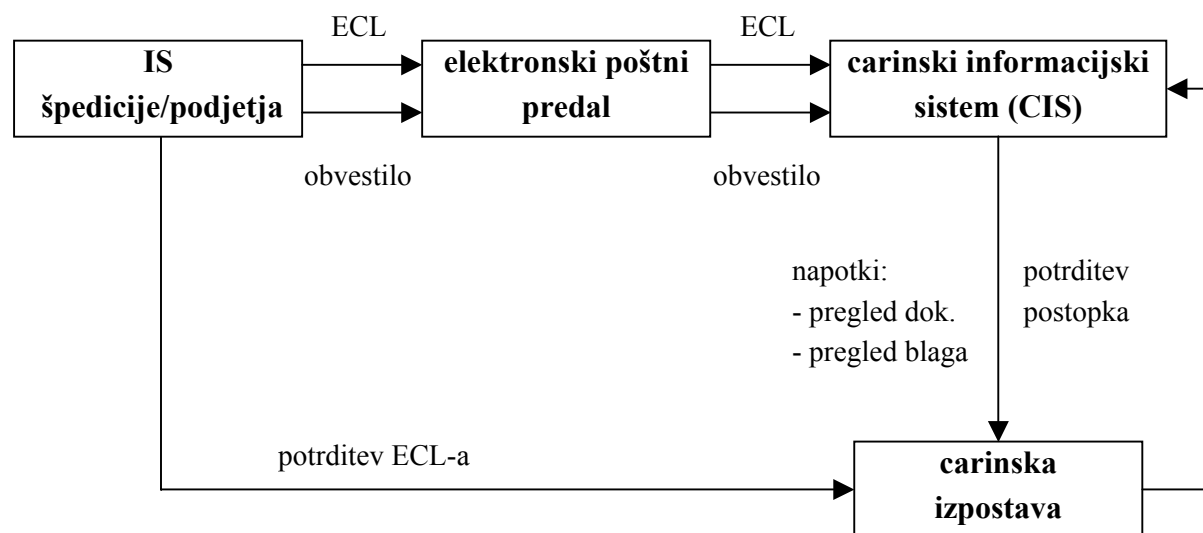
Osnova in podlaga izgradnji CIS in TIS so zakonski in podzakonski predpisi, na katerih slonijo vsi carinski postopki. Spremembam zakonodaje se prilagaja tudi sam sistem, ki se tako neprestano nadgrajuje in izpopolnjuje. Namen dograjevanja sistema je predvsem izboljšati in olajšati delo carinskih delavcev v postopkih carinjenja.

Eno od pomembnih področij je izpopolnjevanje sistema kontrol, ki med samim vnosom dokumentov opozarjajo na napake in pomagajo pri izbiri ustreznih carinskih kontrol v blagovnem prometu.

Povzamemo lahko, da se kot posledica racionalizacije poslovanja v carinski službi uporabljajo trije računalniško podprti sistemi:

- CIS, ki podpira več temeljnih funkcij za delo carinske službe, in sicer omogoča zajemanje ter vodenje carinskih dokumentov, vodenje raznih šifrantov, vodenje registrov, nadzor nad elektronsko izmenjavo podatkov, izdelavo analitskih poročil ter obračun carin;
- TIS, ki je namenjen registraciji, vzdrževanju in pregledovanju podatkov o trošarinskih zavezancih, obračunu trošarin (na alkohol in alkoholne pijače, tobačne izdelke, mineralna olja ter plin) in vračilu trošarin ter
- **RIP**, ki je zaradi **velikega pomena za slovenska podjetja** podrobneje opisan v nadaljevanju.

Slika št. 2: Prezem carinskih deklaracij po elektronski pošti in obveščanje deklarantov

Vir: Obtok elektronsko poslanih podatkov, carinski dokumenti, 1997, str. 7.

RIP omogoča deklarantom (podjetjem ali špediterjem) neposreden **vnos carinskih dokumentov v CIS** (slika št. 2). S tem se skrajšajo carinski postopki in zmanjša možnost napak. Deklarant pošlje dokumente v elektronski obliki preko svojega računalniškega sistema in javnega omrežja (npr. Telekom) v obdelavo v CIS. Če so poslani podatki ustrezni, sistem dodeli dokumentu številko RIP, ki se pri tiskanju ECL-a avtomatsko izpiše. Ko deklarant vloži dokument v papirni obliki v carinski postopek pri carinskem uradu, je ta že zajet v sistemu CIS. Carinski delavec ga samo priključuje na ekran in preveri ujemanje podatkov z vsebino liste napak ter ga preda v nadaljnji postopek (Skrat, 2000, str. 12).

Trenutno poteka **RIP za uvozne postopke, poenostavljene postopke in plačilni promet**, v pripravi pa je pravkar še RIP za tranzitni promet, ki bo deloval s pomočjo NTCS sistema (glej poglavje 4.3.3.1.).

Značilnosti poslovanja in pogoji, ki jih mora zagotoviti uporabnik RIP sistema, kontrolira pa jih CURS in njeni carinski organi, so nedvoumno opredeljeni (Navodilo za delo št. 4, 2000):

Pridobitev dovoljenja

Udeleženec mora pridobiti dovoljenje CURS-a. Pred izdajo dovoljenja vloži pri carinski upravi prijavnico, s katero izrazi željo za pristop k RIP. Izpolniti je potrebno vse zahtevane splošne evidenčne in tehnične kriterije, ki so osnova za začetek testnega poslovanja.

Testna izmenjava podatkov

Pogoj za začetek izmenjave podatkov je uspešno opravljena testna izmenjava, v kateri CURS kontrolira vsebino in strukturo poslanih podatkov. Testna izmenjava traja povprečno en mesec, uporabnik pa v tem obdobju ustrezno pripravi in seznanji svoje sodelavce s konkretno programsko podporo v sistemu RIP.

Dokončnost podatkov

Imetnik dovoljenja mora s programsko rešitvijo in fizično organizacijo poslovanja zagotoviti, da podatkov v elektronsko poslani deklaraciji in po podelitvi RIP številke ni več možno popravljati. Podatke je možno popravljati le izjemoma, ob predhodnem soglasju carinskega organa.

V kolikor udeleženci ne izpolnjujejo zgoraj navedenih določil, se jim dovoljenje za uporabo RIP sistema ne more izdati, oziroma ga lahko carinski organ, v kolikor ga udeleženec že ima, tudi zavrne.

Eden od strateških ciljev CURS-a v letošnjem letu je tudi priprava carinske službe na vstop v EU. Več o ciljih in z njimi povezanimi spremembami v poglavju 4.2.

3. POTEK PROCESA CARINJENJA

Potek procesa carinjenja je objavljen v Carinskem zakonu in Uredbi za izvajanje carinskega zakona. V praksi poznamo več carinskih postopkov, in sicer: sprostitve blaga v prost promet, carinsko skladiščenje, aktivno oplemenitenje, uvoz blaga za proizvodnjo za izvoz, predelave pod carinskim nadzorom, pasivno oplemenitenje, carinski postopek za izvoz blaga, tranzitni postopek. Zaradi prevelikega števila postopkov sem se v svojem delu omejila le na opis dveh najbolj pogostih carinskih postopkov: sprostitve blaga v prost promet in carinski postopek izvoza blaga.

3.1. OPIS POSTOPKA IZVOZA IN SPROSTITVE BLAGA V PROST PROMET

Carinski postopek sprostitve blaga v prost promet se začne na mejnem prehodu, kjer blago vstopi v RS (tabela št. 3). Tam morata svoje delo opraviti uvozno podjetje ali deklarant, ki ga v carinskem postopku zastopa, in carinski organ.

Tabela št. 3: Začetek postopka sprostitve v prost promet na vstopni mejni CI

MEJNI PREHOD	
PODJETJE ali DEKLARANT: <ul style="list-style-type: none">• prijavi blago s tranzitnim ECL-om,• poda garancijo za plačilo carinskega dolga v primeru, da blago ni prijavljeno namembni CI.	CARINSKI ORGAN: <ul style="list-style-type: none">• preveri usklajenost dokumentov in blaga,• blago zavaruje s carinsko zalivko ali označi s carinsko nalepko.

Vir: Interno gradivo podjetja Trimo, d.d..

Sledi tranzitni postopek do blagovne CI (tabela št. 4).

Tabela št. 4: Zaključek postopka sprostitev v prost promet na notranji blagovni CI

BLAGOVNA IZPOSTAVA	
PODJETJE ali DEKLARANT: <ul style="list-style-type: none">• izdelava uvozne carinske deklaracije in jo preda carinskemu organu,• poda garancijo za plačilo uvoznih dajatev,• omogoči preverjanje dokumentov in blaga.	CARINSKI ORGAN: <ul style="list-style-type: none">• zaključi tranzitni postopek in potrdi prejem blaga mejni CI,• preveri usklajenost deklaracije, priloženih dokumentov in blaga,• sprosti ocarinjeno blago.

Vir: Interno gradivo podjetja Trimco, d.d..

Po opravljenem carinskem postopku prevoznik dostavi blago prejemniku.

Postopek izvoznega carinjenja pa se začne pri izvozniku, kjer se:

- blago natovori na prevozno sredstvo in
- izvoznik pošlje deklarantu račun in morebitne druge dokumente (potrdilo o poreklu, tovarni list, itd.).

Zatem se blago dostavi na carinski prostor pri notranji blagovni CI (tabela št. 5).

Tabela št. 5: Začetek postopka izvoza blaga na notranji blagovni CI

BLAGOVNA IZPOSTAVA	
PODJETJE ali DEKLARANT: <ul style="list-style-type: none">• izdelava izvozne carinske deklaracije in jo preda carinskemu organu,• poda garancijo za tranzit do mejnega prehoda,• omogoči preverjanje dokumentov in blaga.	CARINSKI ORGAN: <ul style="list-style-type: none">• preveri usklajenost izvozne deklaracije, priloženih dokumentov in blaga,• blago označi s carinsko zalivko ali carinsko nalepko.

Vir: Interno gradivo podjetja Trimco, d.d..

Blago se s tranzitno deklaracijo pod carinskim nadzorstvom prepelje do izstopne mejne CI, kjer:

- carinski organ preveri namestitev carinske zalivke oz. nalepke in
- zaključi tranzitni postopek ter potrdi prejem blaga izvozni CI.

3.1.1. Vrste carinskih deklaracij

Carinski postopki se lahko zahtevajo z različnimi vrstami carinskih deklaracij (Carinski zakon, 1999), in sicer:

- **s pisno** carinsko deklaracijo,
- s carinsko deklaracijo, narejeno **z uporabo računalniške izmenjave podatkov** ali
- **z ustno** carinsko deklaracijo.

Vlaganje pisne deklaracije je mogoče na dva načina (Carinski zakon, 1999):

- z običajnim postopkom vlaganja deklaracije ali
- s poenostavljenim postopkom vlaganja deklaracije.

Pri vložitvi pisne carinske deklaracije po običajnem postopku poteka postopek carinjenja po naslednjih fazah:

- vložitev deklaracije,
- sprejem in knjiženje deklaracije,
- preverjanje deklaracije s pregledom priložene dokumentacije, pregledom blaga in jemanjem vzorcev,
- plačilo carinskega dolga ali predložitev zavarovanja in
- prepustitev blaga.

3.1.2. Vložitev carinske deklaracije

Carinsko deklaracijo je potrebno vložiti pri CI, kjer je predloženo tudi blago. Deklaracija lahko zajema vse blago ene pošiljke, le del pošiljke ali pa več pošiljk. CI ima določene uradne ure in prostor, kjer se vrši sprejem deklaracije. Carinski deklarant izpolni carinsko deklaracijo v skladu s Pravilnikom o uporabi listin v carinskem postopku in predloži še potrebne dokumente za izvedbo postopka. Odvisno od vrste blaga mora predložiti tudi dokaze, da je bila izvršena predpisana veterinarska, fitopatološka, tržna ali katera druga kontrola.

Za **sprostitev blaga v prost promet** je običajno potrebno predložiti carinski deklaraciji naslednje dokumente (Uredba za izvajanje carinskega zakona, 2002):

- *račun*, ki je osnova za ugotavljanje carinske vrednosti,
- *deklaracijo o carinski vrednosti*, razen če jo carinski predpisi v določenih primerih ne zahtevajo,
- dokumente, ki so potrebni za uveljavljanje oprostitve plačila carinskih dajatev ali uporabe znižane carinske stopnje,
- razne druge dokumente, ki so potrebni za izpolnjevanje ukrepov trgovinske politike,

- dodatne listine, ki jih lahko zahteva carinski organ (prevozno listino, listino o pakiranju, pogodbe o uvozu ali izvozu blaga, dokazila o plačilu blaga v tujino, itd.).

3.1.3. Sprejem in knjiženje deklaracije

Pri sprejemu carinske deklaracije (Carinski zakon, 1999) carinski organ ugotavlja, ali je pristojen za njen sprejem, ali so pravilno izpolnjene rubrike na deklaraciji, ali so ji priložene potrebne listine, ali so priloženi dokazi o izvršeni kontroli inšpekcijskih služb, ali za uvoz veljajo kakšne omejitve ali prepovedi in ali je zagotovljeno plačilo carinskega dolga.

Pravilno izpolnjeno carinsko deklaracijo, kateri so priložene vse listine za izvedbo postopka, carinski organ sprejme takoj. Sprejem se opravi tako, da se na deklaracijo vpiše datum sprejema, evidenčna številka ter šifra in naziv CI. Od datuma sprejema deklaracije je odvisna uporaba predpisov.

Če carinski organ pri sprejemu deklaracije ugotovi pomanjkljivosti, jo zavrne. To stori tako, da na hrbtni strani prvega lista deklaracije carinski delavec navede, zakaj je ne more sprejeti in zabeleži datum ter uro zavrnitve. Deklaracijo z vsemi prilogami izroči deklarantu.

V primeru, da se deklarant strinja z ugotovitvijo carinskega organa, izvrši ustrezni popravek oziroma priloži morebitne manjkajoče listine ter deklaracijo ponovno vloži. Če se deklarant s tem ne strinja in vztraja pri sprejemu nepopravljene deklaracije, jo carinski organ zavrže. V tem primeru mora deklarant v predpisanem roku vložiti novo deklaracijo. Kadar pride do kršitve roka za vložitev, carinski organ sprejme v skladu s carinskimi predpisi potrebne ukrepe, ki lahko vključujejo tudi odvzem in prodajo blaga. Sprejete deklaracije ni več mogoče zavrniti.

V sprejeti deklaraciji lahko deklarant spremeni podatke, vendar se sme popravek nanašati samo na prvotno prijavljeno blago, kar pomeni, da je ne sme razširiti. Deklaracije pa ni več dovoljeno popravljati v naslednjih primerih (Carinski zakon, 1999):

- ko je carinski inšpektor že sam ugotovil napako,
- ko se je odločil za pregled blaga,
- če blago ni več pod carinskim nadzorom.

Deklarant lahko zahteva tudi umik carinske deklaracije, če dokaže, da je pomotoma izbral napačni postopek. Razen v določenih izjemah umik deklaracije ni dovoljen po prepustitvi blaga carinskemu zavezancu.

3.1.4. Preverjanje deklaracije

Po sprejemu lahko carinski organ pristopi k preverjanju carinske deklaracije. Preverjanje se lahko vrši (Carinski zakon, 1999):

- samo s preverjanjem dokumentov,
- samo s pregledom blaga,
- s preverjanjem dokumentov in s pregledom blaga.

Če se s pregledom blaga ne da ugotoviti lastnosti blaga, kar je pomembno za pravilno uvrščanje v carinsko tarifo, je potreben odvzem vzorcev za analizo, ki jo opravi carinski laboratorij.

3.1.4.1. Preverjanje dokumentov

Dokumentacija se preverja tako, da carinski inšpektor pregleda podatke v carinski deklaraciji. Podatki na deklaraciji morajo biti usklajeni z listinami, ki so ji priloženi. Poskuša se tudi ugotoviti, ali so priložene listine verodostojne. Praviloma naj bi bile v originalu.

3.1.4.2. Pregled blaga

Za preverjanje carinske deklaracije s pregledom blaga se carinski organ odloči, da ugotovi usklajenost med podatki na deklaraciji in priloženih listinah z lastnostmi predloženega blaga. Blago se preverja, da se ugotovi pravilni znesek dajatev in da se pravilno uporabijo ukrepi trgovinske politike. Zato se pri blagu ugotavljajo **količina, kakovost, carinska vrednost, poreklo in pravilna uvrstitev blaga v carinsko tarifo.**

Količina blaga se ugotavlja v merskih enotah, kot so kilogrami, litri, metri, kosi, itd.. Količina vpliva na znesek dajatev, če je od nje odvisna vrednost in če se od količine plačujejo dajatve.

Namen preverjanja kakovosti blaga je ugotovitev njegovih lastnosti, kar omogoča njegovo pravilno uvrstitev v carinsko tarifo in izračun carinskih dajatev. Če je višina dajatev odvisna od porekla blaga, se preverja tudi to na podlagi listin in posameznih oznak na blagu. V primeru dvoma lahko zahteva prilogo dodatnih listin. Pregled blaga se opravlja v času in na kraju, ki ga odredi carinski organ. Opravi se na odgovornost in na stroške deklaranta v času uradnih ur CI.

3.1.4.3. Sočasno preverjanje dokumentov in pregled blaga

Če se je carinski inšpektor odločil, da bo preveril deklaracijo tudi s pregledom blaga, o tem ustno obvesti deklaranta ali njegovega pooblaščenca. Zaradi odprave morebitnih nesporazumov v nadaljnjem postopku je priporočljivo, da carinski delavec zabeleži na deklaracijo dan in uro, ko je deklaranta obvestil o nameravanem pregledu. Po pregledu blaga carinski preglednik zabeleži rezultate preverjanja na sami deklaraciji. Če se s pregledom ugotovi drugačno stanje, kot ga je prijavil deklarant, je potrebno to natančno opisati. Carinskemu organu ni potrebno izvršiti pregleda blaga, če zaupa deklarantu, da je ta v skladu s predpisi pravilno prijavil carinsko blago. V tem primeru se blago prepusti deklarantu brez pregleda. Za uporabo določb carinskih predpisov se v tem primeru upoštevajo podatki, ki jih je deklarant navedel v deklaraciji.

3.2. POREKLO BLAGA

Pri poteku procesa carinjenja je poleg vrste carinskega postopka izredno pomembno tudi poreklo blaga, zato ga morajo podjetja, ki se ukvarjajo z zunanjetrgovinskimi posli, dobro poznati. Postopek uvoza ali izvoza je lahko neposredno pogojen z dokazovanjem porekla ali povezan z različnimi ugodnostmi pri uvozu in izvozu blaga s preferencialnim poreklom, saj preferencialno pomeni ugodnostno, prednostno. Poreklo vpliva na oblikovanje, utrjevanje in razširjanje konkurenčnosti blaga na tujih trgih. Dokazilo o preferencialnem poreklu omogoča oprostitev plačila carinskih dajatev ali pa plačilo carinskih dajatev po nižani stopnji. Podjetja imajo s tem dvojni prihranek – pri carinskih dajatvah in pri davku, kajti carinski dolg je del davčne osnove in če je blago ob uvozu v celoti oproščeno plačila carinskega dolga, je tudi znesek davka zato manjši.

3.2.1. Pomen porekla

Poreklo blaga je **orodje za izvajanje ukrepov zunanjetrgovinske politike** (Strle, 2000, str. 11). Pravila o poreklu se uporabljajo za:

- uporabo carinske tarife,
- uporabo drugih ukrepov trgovinske politike, določenih v zvezi s prometom posameznih vrst blaga (količinske omejitve, itd.),
- izdajanje potrdil o poreklu blaga,
- ugotavljanje porekla v povezavi z različnimi zakonskimi področji (nacionalna pravila o označevanju porekla izdelkov, itd.),
- uporabo preferencialnih carinskih predpisov.

Na področju porekla nenehno prihaja do sprememb in dopolnjevanj, zato je potrebno tekoče spremljanje dogajanj na tem področju ob zadostni meri poznavanja predpisov in postopkov, ki spremljajo ta proces.

Glede na to sem razvrstila, da je poreklo v RS urejeno v:

- **nacionalni zakonodaji:** Carinskem zakonu (Uradni list RS, št. 1/95, 28/95, 32/99, 40/99,13/01), Uredbi za izvajanje carinskega zakona (Uradni list RS, št. 107/02), Uredbi o izdajanju potrdil in overjanju listin, ki se pošiljajo z blagom pri izvozu ali uvozu (Uradni list RS, št. 27/01),
- s celo vrsto sporazumov (najpomembnejši deli teh sporazumov so **protokoli o poreklu**) o prosti trgovini, ki smo jih sklenili z državami partnericami (poglavje 1.3.2.) in
- z nacionalnimi predpisi države dajalke ugodnosti, med katerimi je za RS najpomembnejša **Splošna shema preferencialov ali GSP** (v nadaljevanju GSP).

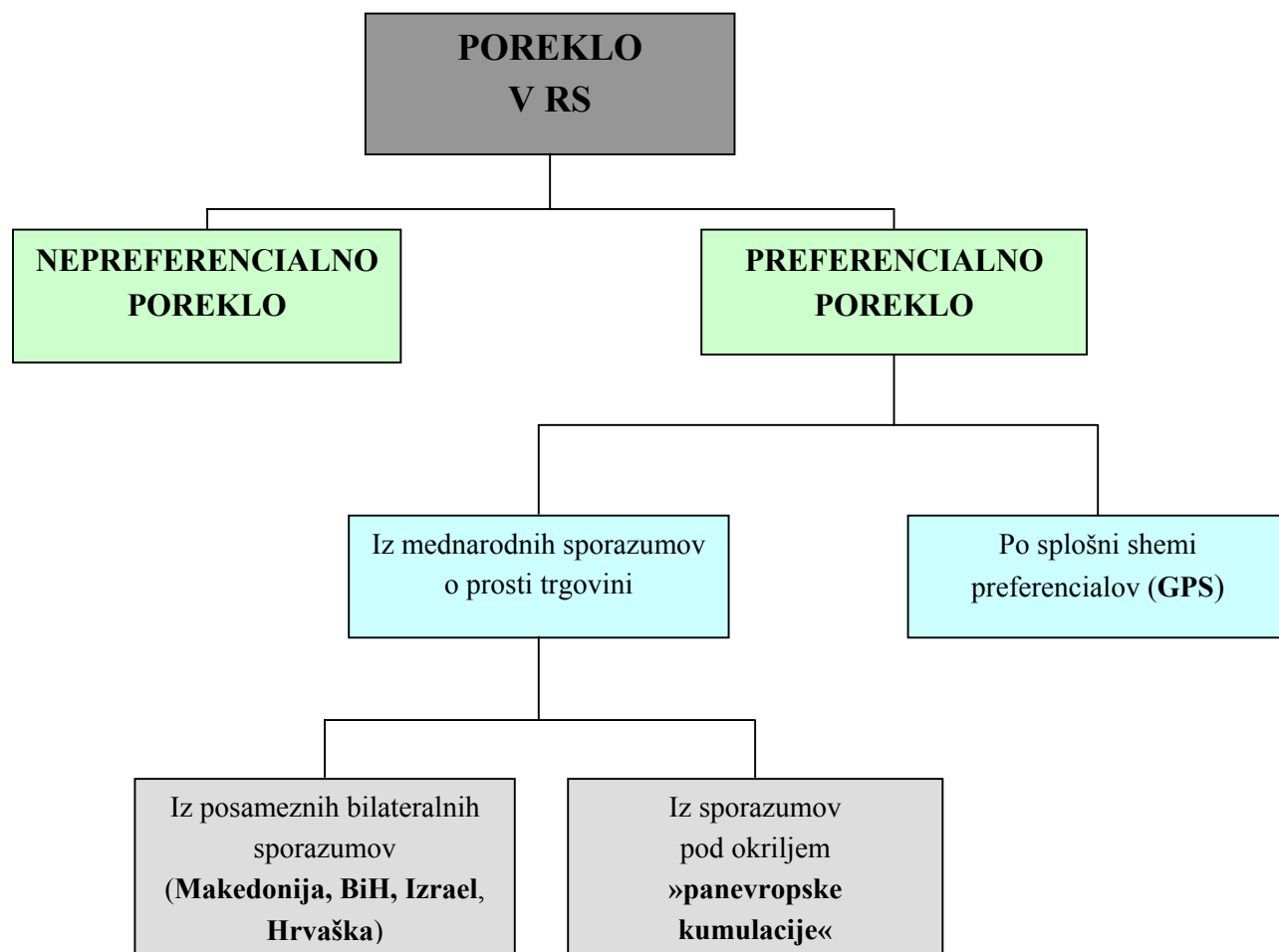
V nadaljevanju so opisane vse vrste porekla, s katerimi se srečujejo podjetja, carinski organi in drugi udeleženci pri postopkih carinjenja.

3.2.2. Vrste porekla blaga

Države sklepajo trgovinske sporazume z namenom sprostitev medsebojne trgovine. Splošna pravila trgovanja so na splošno, kot sem že omenila, definirana s pravili *WTO-ja*, na regionalni ravni pa z *dvostranskimi ali večstranskimi trgovinskimi sporazumi*. Tako lahko sporazum o prosti trgovini skleneta *dve državi* (bilateralni sporazum), *več držav* z ustanovitvijo prostotrgovinskega sporazuma (npr.: EFTA, CEFTA), *ali posamezna država z gospodarsko integracijo* (npr. pridružitveni sporazumi EU s posameznimi državami) (Kozar, 2002, str. 2).

Vsak sporazum o prosti trgovini vsebuje **protokol o poreklu blaga**, ki je del sporazuma in vsebuje pogoje in pravila za določanje porekla blaga. Pravila o poreklu nam povedo, poreklu katere države pripada končni izdelek. Pravila o poreklu imajo na zunanjetrgovinsko poslovanje pozitivne in negativne učinke, **glede na to, ali blago zaradi svojega porekla uživa carinske ugodnosti** v smislu nižjih carinskih dajatev oz. oprostitve plačila carine ali ne. S tega vidika **ločimo nepreferencialno in preferencialno poreklo blaga** (glej sliko št. 3).

Slika št. 3: Shema porekla blaga v Republiki Sloveniji

Vir: Strle, 2000, str. 58.

3.2.2.1. *Nepreferencialno poreklo blaga*

Nepreferencialno poreklo je definirano v **Sporazumu o pravilih o poreklu blaga, ki je bil sprejet v okviru WTO-ja** (glej str. 8). Nepreferencialna pravila o poreklu blaga so bila uvedena z namenom (Strle, 2000, str. 7):

- da se doseže enotna uporaba instrumentov komercialne politike (npr. antidumpinških ukrepov, nepreferencialnih količinskih omejitev, različnih zaščitnih ukrepov, itd.),
- za potrebe statistike ter
- za potrebe označevanja blaga z napisom »made in ...« (»narejeno v ...«).

V praksi ga poimenujemo kot **trgovinski izvor** oz. izvor, ki ga praviloma potrjujejo industrijske ali trgovinske zbornice z izstavitvijo certifikatov.

Nastopa takrat, ko ena država nima z drugo državo ali območjem sklenjenih posebnih preferencialnih carinskih protokolov (Hrastelj, 2003, str. 19).

V RS se nepreferencialno poreklo blaga ugotavlja na podlagi določil iz Carinskega zakona in meril, ki jih določa posebna Uredba za izvajanje carinskega zakona. Potrdila za to vrsto porekla pri nas izdaja **Gospodarska zbornica Slovenije** na obrazcu, imenovanem **Certificate of origin** (priloga št. 2). Podjetja in cariniki se s tovrstnim poreklom srečujemo le *ob uvozu tekstila* (količinske omejitve), ko se mora zaradi zaščite slovenske tekstilne industrije ob uvozu priložiti potrdilo o izvoru blaga oziroma potrdilo o nepreferencialnem poreklu blaga.

Pravila o nepreferencialnem poreklu se uporabljajo tudi pri označevanju izdelkov z oznako »made in ...«. Ta oznaka nam pove, kje je bil izdelek proizveden, narejen, oz. od kod prihaja, ne pokaže pa nam prave države porekla. Zato preferencialnega porekla blaga ne smemo zamenjevati z geografskim poreklom oz. izvorom blaga, ki ni nujno enak trgovinskemu poreklu (Kozar, 2002, str. 2).

3.2.2.2. Preferencialno poreklo

V RS delimo preferencialno poreklo na **dve glavni vrsti** (Strle, 2000, str. 4):

- preferencialno poreklo za uveljavljanje preferencialne obravnave blaga na podlagi GSP-ja in
- preferencialno poreklo na podlagi sporazumov o prosti trgovini.

Preferencialno poreklo na podlagi GSP-ja

Osnove sistema splošne sheme preferencialov so bile sprejete na zasedanju Sveta konference Združenih narodov za trgovino in razvoj leta 1968 v New Delhiju z namenom olajšanja dostopa blaga iz držav v razvoju na tržišča razvitih držav. Na ta način so hoteli pospešiti izvoz manj razvitih držav in vsaj nekoliko spremeniti strukturo svetovnih zunanjetrgovinskih tokov. Splošna shema preferencialov se uporablja kot enoten pojem za več različnih shem carinskih preferencialov, ki jih večina razvitih držav uporablja, ko uvaža blago iz držav v razvoju. Gre za **popolno ali delno oprostitev plačila carine**, v kolikor so izpolnjeni enostransko določeni potrebni pogoji.

Upravičenost do preferencialne obravnave na podlagi shem GSP se ugotavlja s pomočjo bruto domačega proizvoda na prebivalca. Slovenija je po eni strani prejemnica ugodnosti (<http://www.gzs.si>, 2003).

To pomeni, da ima blago slovenskega (GSP) porekla ugodnosti ob uvozu v nekatere razvite države, kot so Kanada, Avstralija, Japonska, Rusija, Ukrajina, Belorusija, Kazastan in Nova Zelandija. Po drugi strani je dajalka ugodnosti, vendar samo za industrijske izdelke s poreklom iz BiH, kar pomeni, da se za uvoz industrijskih izdelkov s poreklom iz BiH uporablja carinska stopnja »prosto«.

Kot potrdilo o poreklu na osnovi preferencialnih shem se uporablja obrazec **Form A**, ki ga pri nas izdaja **Gospodarska zbornica Slovenije** (priloga št. 3).

Preferencialno poreklo na podlagi mednarodnih sporazumov o prosti trgovini

Preferencialna pravila o poreklu so specifična značilnost preferencialnih transportnih sporazumov. RS je sklenila preferencialne prostotrgovinske sporazume s protokoli o poreklu z državami, ki so vključene v *sistem panevropske kumulacije* in z državami, ki niso vključene v ta sistem, vendar se preferencialna pravila o poreklu s temi državami kljub temu učinkovito uporabljajo *na bilateralni ravni* (Kozar, 2002, str. 3).

Preferencialna pravila v prostotrgovinskih sporazumih služijo ugotavljanju, ali so določeni izdelki iz države, ki pri trgovanju uživa ugodnejši režim, dejansko upravičeni do porekla te države oz. določajo pogoje, ki morajo biti izpolnjeni, da se lahko uporabi znižana carinska stopnja.

Materiali in polizdelki s preferencialnim poreklom se med seboj lahko kumulirajo. Kumulacija omogoča, da se surovine in reprodukcijski materiali iz druge države pogodbenice lahko uporabljajo v proizvodnem procesu in imajo status blaga s poreklom oz. se uporaba letih surovin in reprodukcijskega materiala ne všteva v % blaga brez porekla, katerega uporaba je pri kriterijih za ugotavljanje porekla nekega izdelka omejena (Kozar, 2002, str. 3).

V RS ta čas uporabljamo **dve vrsti preferencialnih pravil o poreklu**, in sicer:

Preferencialno poreklo na podlagi **bilateralnih** (dvostranskih) sporazumov z Makedonijo, Hrvaško, Bosno in Hercegovino ter Izraelom

Vsem tem štirim sporazumom je skupno, da zanje velja samo bilateralna kumulacija porekla blaga med Slovenijo in **Makedonijo, Hrvaško, BiH ter Izraelom**, kar pomeni, da obstaja dogovor med dvema državama, da se bodo proizvodi, ki izvirajo iz države pogodbenice, šteli za blago s poreklom države izvoznice.

Preferencialno poreklo na podlagi ustreznih protokolov o panevropski **diagonalni kumulaciji**

Svet ministrov je junija 1993 v Kopenhagnu pozval k preučitvi vpliva spremenjenih pravil o poreklu na trgovino med EU, državami Srednje in Vzhodne Evrope in državami članicami EFTA-e. Svet ministrov je na podlagi ugotovitev decembra 1994 v Essnu odobril strategijo poenotenja pravil o poreklu v preferencialni trgovini.

Tako so evropski strokovnjaki za poreklo pripravili nova poenotena pravila o poreklu blaga, namenjena uporabi pri trgovanju »panevropske kumulacije« porekla blaga, v kateri je od 1. junija 1997 vključenih 29 držav (**države članice EU, CEFTA-e, EFTA-e ter Litva, Latvija in Estonija**), od 1. januarja 1999 pa tudi **Turčija**.

Značilnost panevropske kumulacije porekla blaga je, da se vsi uvoženi materiali, pridobljeni v državah, ki so vključene v panevropsko kumulacijo, štejejo **za materiale s poreklom**, ko se uporabljajo v proizvodnji končnega izdelka v eni izmed tridesetih držav. Izdelki s poreklom iz ene od držav panevropske kumulacije, ki se v RS niso obdelali ali predelali in ostanejo nespremenjeni, ohranijo poreklo, če se izvozijo v eno izmed tridesetih držav (Strle, 1999, str. 17). Omenjena **ohranitev porekla** je ena izmed bistvenih značilnosti panevropske kumulacije.

Večina (nad 80 %) slovenske trgovinske menjave poteka z državami znotraj tega sistema, v katerem veljajo nova poenotena pravila o poreklu blaga z uporabo panevropske kumulacije porekla blaga. Povedano drugače, odprt je razširjen trg, na katerem živi 500 milijonov potrošnikov. Na tem trgu Slovenija lahko skoraj brez omejitev nabavlja materiale in proizvode ter jih tudi prodaja, vendar je takšna prosta trgovina mogoča samo s proizvodi, ki imajo status blaga s poreklom v skladu z novimi evropskimi pravili o poreklu blaga.

3.2.3. Dokazila o preferencialnem poreklu

Podjetje lahko preferencialno poreklo dokazuje na naslednje načine:

- s potrdilom na obrazcu **EUR.1** (priloga št. 4),
- z **izjavo izvoznika na računu** (priloga št. 5),
- z **izjavo pooblaščenega izvoznika** (priloga št. 6).

Najpogosteje se kot dokazilo uporablja potrdilo o prometu blaga EUR.1, ki ga na pisno zahtevo izvoznika ali njegovega pooblaščenega zastopnika, vendar na izvoznikovo odgovornost, **izda carinski organ države izvoznice**. Na hrbtni strani obrazca EUR.1 je tudi izjava izvoznika, iz katere mora biti razvidno, na podlagi katerega pogoja je blago dobilo preferencialno poreklo. Če je izvoznik drug kot je proizvajalec blaga, mora biti priložena še izjava prodajalca blaga. Carinski organi morajo preveriti, ali je overitev potrdila upravičena. V ta namen imajo pravico zahtevati katerokoli dokazilo in opraviti kakršenkoli pregled izvoznikove dokumentacije.

Izjavo na računu lahko izda katerikoli izvoznik sam v obliki natančno predpisane izjave na računu, in sicer tedaj, ko izvažajo blago s poreklom v pošiljkah do vrednosti **6.000 EUR**.

Izvoznik, ki daje izjavo o poreklu na računu, mora biti vselej pripravljen, da na zahtevo carinskih organov predloži dokumente, ki potrjujejo poreklo blaga.

Izjavo pooblaščenega izvoznika na računu pa lahko izda le podjetje, kateremu je carinski organ dodelil status pooblaščenega izvoznika. Prednost tega pooblastila oz. dovoljenja je, da lahko pooblaščen izvoznik izda izjavo na računu za preferencialno poreklo ne glede na vrednost izvozne pošiljke.

Pogoji za pridobitev tega statusa so strogi, zato je v RS samo 188 podjetij, ki izpolnjujejo naslednje zahteve (Navodilo CURS-a, 2000):

- na podlagi preteklih evidenc nudijo zadostna jamstva v zvezi s statusom oziroma poreklom blaga, ki ga izvažajo,
- lahko, kadarkoli je to potrebno, priskrbijo dokazilo o poreklu blaga, ki ga izvažajo,
- prevzamejo polno odgovornost za nepravilne navedbe o poreklu ali druge zlorabe dovoljenja in se jim lahko zaradi njih dovoljenje odvzame.

Tista podjetja, ki načrtujejo dolgoročno, so se lotila izpolnjevanja strogih pogojev resno, saj ima **status pooblaščenega izvoznika veliko težo tudi navzven**. Zunanji partnerji to znajo ceniti, saj obravnavajo podjetja z omenjenim statusom kot podjetja z najmanjšo stopnjo tveganja, ker za pravilnost njihovega dela do neke mere jamči tudi država. Kot lahko vidimo iz tabele št. 6, je bilo v letu 2002 izdanih 22 dovoljenj za poenostavljeno potrjevanje porekla blaga, skupno število vseh izdanih dovoljenj do julija 2003 pa je 188.

Tabela št. 6: Število izdanih dovoljenj za poenostavljeno potrjevanje porekla blaga po letih

Leto	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Skupaj
Število	1	45	28	26	25	35	22	6	188

Vir: Poročilo o delu carinske službe v letu 2002, 2003, str. 6.

V podjetju Trimo, ki poenostavljeno deklarira poreklo blaga že od leta 1997, sem naredila oceno, da pri vsaki pošiljki blaga, pri kateri lahko dajemo izjavo pooblaščenega izvoznika na račun, prihranimo najmanj 60 EUR. Ni nam namreč več potrebno kupovati obrazca EUR.1 (vsak stane 2.800 SIT), izgubljanje dragocenega časa ob izpolnitvi le-tega (zanj potrebuješ vsaj pol ure), vsakokrat le-tega potrjevati na carini (strošek v višini 3.970 SIT) ter po nepotrebnem zadrževati odpremo blaga (prihranek pri transportu). Izboljšalo pa se je tudi zaupanje slovenske in tuje carine v naše poslovanje.

3.2.4. Kontrola preferencialnega porekla blaga

Da bi bil proizvod deležen carinskih ugodnosti (preferencialov), morajo biti izpolnjeni trije osnovni pogoji (Uredba za izvajanje carinskega zakona, 2002):

- proizvod mora imeti status proizvoda s poreklom iz določenega sporazuma,
- izpolnjeno mora biti pravilo o direktnem transportu,
- poreklo mora biti potrjeno s pisnim dokazilom o poreklu, ki je predvideno v pravilih vsakega protokola o poreklu (poglavje 1.3.2.).

Glede na prvi pogoj vsebujejo vsi protokoli dve poti do pridobitve statusa proizvoda s poreklom (Carinski zakon, 1999), in sicer:

- ali gre za v celoti pridobljen proizvod
- ali gre za proizvod, pridobljen iz materialov brez porekla, vendar je rezultat zadostne predelave ali obdelave.

Seznam proizvodov, ki se štejejo za »v celoti pridobljene« v državi partnerici, s katero je sklenjen sporazum, je del vsakega od sporazumov, naštetih v poglavju 1.3.2.

Če proizvod ni v celoti pridobljen v eni od partneric sporazuma, se lahko šteje za proizvod s poreklom le, če je bil pridobljen kot rezultat zadostne predelave ali obdelave uporabljenega materiala brez porekla.

Šteje se, da je bil material brez porekla (to je tisti, ki nima porekla ene od držav pogodbenic sporazuma) izpostavljen zadostni predelavi, če je izpolnjen pogoj iz seznama obdelav ali predelav, ki jih je treba opraviti na materialih brez porekla, da bi lahko izdelani izdelki dobili status blaga s poreklom.

Podjetja in carinski delavci morajo poreklu blaga posvetiti veliko pozornost tako pri uvozu kot pri izvozu blaga. Pri uvozu poreklo vpliva na višino dajatev, pri izvozu pa je ugotavljanje porekla pomembno pri izdaji potrdila o poreklu, ker lahko v primeru nepravilnosti pride do ukrepov držav, s katerimi imamo sklenjene sporazume o prosti trgovini.

3.3. POENOSTAVLJENI POSTOPKI CARINJENJA

Poenostavljeni postopki carinjenja so se pri nas pojavili kmalu po osamosvojitvi. V začetnih oblikah je bilo to t.i. tedensko carinjenje. Današnje oblike poenostavitve pa segajo v leto 1996, ko je CURS izdal Uredbo za poenostavitve.

Te poenostavitve ločimo v **dve skupini**, in sicer na tiste, ki jih dovoljuje posamezni carinski organ, in na tiste, ki jih dovoljuje Carinska uprava (Petan, 1999, str. 1). V tujini uporabljajo poenostavitve pri carinjenju skoraj vsa večja podjetja in tudi v Sloveniji so opazne podobne težnje.

Smisel uvajanja poenostavitev je **olajšanje pretoka blaga** ter omogočanje **hitrejšega in tudi cenejšega postopka za podjetja**. Dovoljenje za posamezno vrsto poenostavitve se izda praviloma tistim podjetjem, ki imajo zanj ekonomski interes, izpolnjujejo predviden obseg poslovanja in so se pri poslovanju v preteklosti izkazala s spoštovanjem zakonov in sprotnim poravnavanjem zapadlih obveznosti (Adamič, 2000, str. 1).

Vse poenostavitve temeljijo na tem, da je podjetje vredno zaupanja carinskih organov, zato pri izvedbi postopkov ni potrebno, da carinski organi spremljajo vsak **uvoz, izvoz ali tranzit** do prejemnika blaga.

Na podlagi carinskih predpisov so dovoljene štiri različne vrste poenostavitev (Uredba za izvajanje carinskega zakona, 2002):

- vložitev nepopolne deklaracije, ki ji manjkajo posamezni podatki oziroma ji niso priloženi vsi potrebni dokumenti,
- uporaba komercialnega ali drugega uradnega dokumenta namesto deklaracije,
- deklariranje na podlagi knjigovodskih vpisov in
- elektronska izmenjava carinskih deklaracij (RIP).

V carinskih predpisih so določeni kriteriji, na podlagi katerih lahko carinski organi dovolijo katero od poenostavitev za posamezne carinske postopke.

3.3.1. Nepopolna carinska deklaracija

Pisni zahtevek za sprejem nepopolne deklaracije (nepopoln ECL) se vloži pri CI, kjer je blago predloženo in deklarirano. Ta odloči o sprejemu nepopolne deklaracije v vsakem primeru, ko se prepriča, da so izpolnjeni predpisani pogoji. Zahtevek se evidentira, izda se dovoljenje v obliki zaznamka na zahtevku in se vpiše številko in datum dovoljenja v carinsko deklaracijo. Vložnik zahtevka mora za predlagano poenostavitev predložiti ustrezen instrument za zavarovanje plačila morebitnega višjega zneska carinskega dolga.

Nepopolna deklaracija (ali ECL) mora vseeno vsebovati podatke o nazivu blaga, carinski tarifi, carinski vrednosti ter datumu, do kdaj se morajo predložiti vsi manjkajoči podatki in dokumenti. Podjetje ima tako do izteka roka čas, da predloži vse zahtevane dokumente.

Če tega ne stori, mu CI pošlje poziv, da naj to stori v roku dveh dni, sicer mu bodo obračunali dajatve v višini zneska, ki je bil zavarovan. Podjetje mora nepopolno deklaracijo v določenem roku nadomestiti z dopolnilno deklaracijo, ki mora vsebovati vse predpisane podatke in imeti priložene vse potrebne dokumente. Dopolnilna deklaracija ima isto kontrolno številko kot nepopolna. Dopolnitev se evidentira v kontrolniku oziroma se jo v CIS označi kot popolno.

3.3.2. Poenostavljen postopek carinjenja na podlagi komercialnega dokumenta (PDI/PDU)

Omenjena poenostavitev omogoča, da **podjetje pri carinjenju namesto ECL-a uporablja komercialni dokument ali račun**. Zahtevek za ta način poenostavitve carinjenja se vloži na predpisanem obrazcu pri GCU-ju. Slednji po prejemu zahtevka preveri, če so navedeni vsi podatki in priložene potrebne priloge ter izpolnjeni vsi kriteriji za predlagano poenostavitev (Uredba za izvajanje carinskega zakona, 2002).

Splošni kriteriji za vložnika zahtevka so:

- da je to oseba s sedežem na carinskem območju RS,
- da nudi vse potrebno jamstvo, da bo poenostavitev izvajal v skladu s predpisi,
- da izpolnjuje svoje obveznosti v okviru dosedanjih carinskih postopkov ter
- da zoper njega ne teče postopek zaradi carinskega prekrška ali kaznivega dejanja.

Posebna pogoja pa sta:

- vložnik zahtevka uporablja le en carinski postopek in
- izvaža ali uvaža pa se dokaj enostavno in enovrstno blago.

Poenostavljeno deklariranje s pomočjo komercialnega dokumenta na uvozni strani (**dovoljenje PDU**) poteka na naslednji način.

Na mejni CI prevoznik predloži mejnemu carinskemu organu tri izvode računov. Ta po overitvi in knjiženju en izvod računa zadrži, drugega pošlje krajevno pristojnemu carinskemu organu za sprejem dopolnilne deklaracije, tretjega pa vrne prevozniku. Blago je tako prepuščeno podjetju že na mejnem prehodu in tako ni potreben tranzitni postopek do notranje CI. Pri **dovoljenju PDI** (poenostavljeno deklariranje s pomočjo komercialnega dokumenta pri izvozu) pa je postopek ravno obraten. Za poenostavljen postopek deklariranja na podlagi komercialnega dokumenta je v letu 2003 veljavnih **79 PDI in 202 PDU dovoljenj**.

Veliko zanimanje podjetij za izdajo dovoljenja za uporabo komercialnega dokumenta namesto ECL-a je posledica spoznanja odgovornih oseb v podjetjih o prednostih in prihrankih v primerjavi z običajnim carinskim postopkom (hitrejši in cenejši postopek). Zato tisti, ki pridobijo dovoljenje za poenostavljeni postopek in ga začnejo uporabljati, praviloma zelo pazijo, da izpolnijo vse zahteve iz dovoljenja in se tako izognejo možnosti odvzema dovoljenja s strani nadzornega carinskega organa.

3.3.3. Carinjenje blaga na podlagi knjigovodskih vpisov (KVI/KVU)

Deklariranje s knjigovodskimi vpisi (Uredba za izvajanje carinskega zakona, 2002) dovoli GCU vložniku zahtevka, ki deklarira blago v svojih prostorih ali na drugih mestih, ki jih je odobril carinski organ s tem, da blago vpiše v svoje evidence. Poznamo dve vrsti dovoljenj:

- dovoljenje KVI (knjigovodski vpisi – izvoz) in
- dovoljenje KVU (knjigovodski vpisi – uvoz).

Poleg splošnih kriterijev, ki so **enaki kot pri deklariranju na podlagi komercialnega dokumenta**, je za to obliko deklariranja potrebno izpolnjevati še naslednje posebne pogoje (Uredba za izvajanje carinskega zakona, 2002):

- blago je pred sprostitvijo v prosti promet predmet tranzitnega postopka ali enega od carinskih postopkov z ekonomskim učinkom,
- knjigovodstvo vložnika zahtevka mora biti v računalniški obliki, saj le-to omogoča carinskemu organu učinkovito kontrolo in naknadno preverjanje,
- blago se izvažava/uvajava dovolj pogosto (najmanj 15 pošiljk mesečno).
- vložnik zahtevka mora pristojni carinski organ obveščati o vsakem prispetju/odstranitvi blaga v obliki in na način, ki je določen v dovoljenju, v katerem mora biti čim več koristnih informacij, ki carinskemu organu omogočajo izvajanje kontrole.

Pri dovoljenju KVU poenostavitev poteka na naslednji način.

Po opravljeni carinski formalnosti na mejni CI se blago prepelje na lokacijo, ki je navedena v dovoljenju, ne da bi bilo predloženo namembnemu carinskemu organu v njegovih uradnih prostorih, razen če ta v konkretnem primeru tako posebej določi. Do namembne lokacije spremlja blago tranzitni dokument (ECL 4 in 5), ki ga mora imetnik dovoljenja v odrejenem roku poslati nadzorni CI. Blago nato podjetje vpiše v svoje evidence, naredi knjigovodski vpis in na nadzorni CI pošlje obvestilo o prispetju blaga. Od takrat začne teči v dovoljenju določen rok, ko carinski organi lahko izvedejo carinsko kontrolo, po preteku tega roka pa se blago lahko prepusti v uporabo.

Za deklariranje blaga na podlagi knjigovodskih vpisov je trenutno veljavnih **557 KVVU** dovoljenj in **260 KVI** dovoljenj (Poročilo od delu carinske službe v letu 2002, 2003, str. 19).

3.3.4. Elektronska izmenjava carinskih deklaracij ali RIP

V Carinskem zakonu je podana pravna podlaga za ureditev elektronskega poslovanja. Le-ta je nadalje opisana v Uredbi za izvajanje carinskega zakona. Čeprav segajo začetki elektronskega poslovanja že v leto 1992, se je pravi razmah začel z uveljavitvijo nacionalne zakonodaje leta 1996, ki v carinskem zakonu opredeljuje možnost računalniške izmenjave podatkov (Carinski zakon, 1999).

Enako je v spremembah in dopolnitvah carinskega zakona določeno, da je carinska deklaracija lahko narejena in oddana z uporabo tehničnih pripomočkov za elektronsko izmenjavo podatkov, če takšno uporabo odobri carinski organ v skladu s predpisom vlade (<http://evropa.gov.si/evropomocnik/question>, 2003).

Danes prevladuje elektronska izmenjava podatkov tako med CURS-om in organizacijskimi enotami carinarnic kot tudi med CURS-om in podjetji ter špediterji. Pri tej vrsti poenostavitve se bo omejila predvsem na elektronsko izmenjavo podatkov med CURS-om in podjetji.

Pomembno je poudariti, da je dovoljenje za elektronsko izmenjavo carinskih deklaracij (RIP) **najvišja možna oblika poenostavitve**, ki jo lahko carinski organ izda podjetju. Pridobitev tega dovoljenja pa ni možna, če podjetje vsaj eno leto ne deklarira blaga na podlagi komercialnega dokumenta (poglavje 3.3.2.) ali na podlagi knjigovodskih vpisov (poglavje 3.3.3.). RIP je možen tako pri **sprostitvi blaga v prost promet, izvozu kot pri tranzitu blaga**. Trenutno v Sloveniji to dovoljenje uporablja 58 podjetij (Poročilo o delu carinske službe v letu 2002, 2003, str. 19).

RIP kot najvišja možna oblika poenostavitve prinaša tudi **največ koristi**. Na podlagi opravljenih razgovorov z drugimi podjetji in mojih izkušnjah, ki sem jih pridobila med in po vpeljavi projekta elektronske izmenjave carinskih deklaracij v podjetju Trimo, d.d., so:

- Podjetje lahko samo izdela dopolnilne deklaracije in s tem ukine stroške za špediterja.
- Takoj so znani podatki o napakah, narejenih pri carinjenju blaga.
- Omogoča prihranek pri obrazcih in plačilu upravne takse.
- Konec meseca ni več potrebno tiskanje na neskončnem papirju za izdelavo dopolnilne deklaracije.
- Vsa potrebna dokumentacija se v računalniški obliki hrani v podjetju.

- Imetnik dovoljenja si lahko sam obračuna carinski dolg, ki je nastal v obračunskem obdobju, kar je pomembno predvsem za pretežne izvoznike zaradi vračila DDV-ja. Finančni službi so tako podatki o carinskem dolgu vedno in takoj na voljo.
- Ni več ročnega vnosa dopolnilnih deklaracij.
- Sistem omogoča avtomatsko zapiranje tranzitnega postopka.
- Imetnik dovoljenja je takoj obveščen o vsakem o vstopu/izstopu pošiljke preko meje RS.
- Obveščanje o prihodu/odhodu pošiljke na nadzorno CI ni več potrebno, saj je le-to zagotovljeno avtomatsko preko RIP-a.
- Zagotavlja sprotne statistične podatke o zunanjetrgovinski menjavi.

Uporaba RIP-a pri pospeševanju pretoka blaga ima tako takojšen vpliv na ekonomijo (Košir, 2000, str. 177). Seveda je potrebno pri tem upoštevati, da je elektronska izmenjava podatkov le pripomoček za učinkovitejše delovanje gospodarstva in udeleženih subjektov, ker odpravlja nekatere nepotrebne ovire prostemu pretoku blaga. Znižanje stroškov upravljanja in zmanjšanje čakalnih dob imajo pozitiven učinek za udeležence v elektronski izmenjavi podatkov (<http://evropa.gov.si/evropomocnik/question/633-163>, 2003).

Kljub temu, da je veliko pozitivnih učinkov RIP-a, pa je nujno potrebno opozoriti tudi na njegove **slabosti**: povzročitev dodatnih finančnih stroškov, usposobitev zaposlenih z novim načinom dela, reorganizacija komercialnega sektorja, zagotovitev sledljivosti porabe materialov (zaradi porekla blaga), ustrezno hranjenje dokumentacije, itd..

Poenostavitev poteka na naslednji način.

Na podlagi podatkov iz računa in ostalih pripadajočih dokumentov **podjetje** s pomočjo programske aplikacije »RIP knjigovodski vpisi« izdela carinsko deklaracijo v obliki ECL-a (priloga št. 7) in jo preko elektronske pošte pošljejo v CIS. Če deklaracija ni bila formalno pravilno izpolnjena, CIS vrne deklarantu elektronsko obvestilo o narejeni formalni napaki. Če je bila deklaracija formalno pravilno izpolnjena, CIS dodeli elektronskemu ECL-u t.i. RIP številko. Za datum predložitve carinske deklaracije se šteje datum vložitve tega obrazca in ne datum poslanih podatkov po RIP. Podjetje mora s programsko rešitvijo in fizično organizacijo poslovanja zagotoviti, da podatkov računalniško poslane deklaracije po pošiljanju in dodelitvi RIP številke ni več mogoče popravljati.

V zadnjih letih je carinska služba vztrajno dvigovala delež elektronsko vloženi carinskih deklaracij. To ji je uspelo tudi zaradi razumevanja podjetij, ki se je zelo hitro odzivalo na uvajanje tehničnih možnosti takšnega načina poslovanja. V primerjavi z letom 1997 je današnji delež elektronsko vloženi deklaracij vsaj dvakrat večji.

Tudi v naslednjem obdobju namerava carinska služba z uvedbo dodatnih meril o kakovosti in z uveljavitvijo določenih splošnih pravil na področju elektronskega poslovanja ustvariti takšne razmere, ki bodo omogočale enakopraven položaj vseh partnerjev v okolju (<http://evropa.gov.si/evropomocnik/question/633-163>, 2003). Pomembno je namreč poudariti, da **sodoben tranzitni postopek** (sistem NCTS – poglavje 4.3.3.1.), ki ga sedaj uporabljajo v EU, ni več mogoč brez sodobne informacijske tehnologije, zato bo za srednja in večja slovenska **podjetja obvezno** (Košir, 2001, str. 158-159), da čimprej preidejo na elektronski sistem izmenjave carinskih deklaracij najkasneje pa do vstopa RS v carinsko unijo.

4. SPREMEMBE V CARINSKI DEJAVNOSTI ZARADI VSTOPA RS V EU

EU je regionalni sistem, katerega raven integriranosti in obseg sodelovanja presegata nivo, ki je značilen za ostale mednarodne organizacije. Zasnovan je kot oblika, ki združuje tri formalnopravno neodvisna področja sodelovanja: skupni notranji trg, skupna zunanja in varnostna politika in sodelovanje na področju notranjih zadev ter pravosodja. Bistveni instrument notranjega trga je **odprava ovir za prosto gibanje proizvodnih faktorjev (blaga, storitev, ljudi in kapitala)**. Interes EU za širitev je pojasnjen z željo po stabilnosti in razvoju Evrope kot celote. RS bo 1. maja letos postala njena polnopravna članica in bo na področju carinske zakonodaje zato v celoti prevzela njen pravni red.

4.1. PREVZEM EVROPSKE CARINSKE ZAKONODAJE S 1. MAJEM 2004

4.1.1. Predstavitev predpisov Evropskih Skupnosti

Glede na avtonomnost pravnega reda Evropskih Skupnosti, pri čemer avtonomnost prava Skupnosti pomeni, da institucije EU (Komisija, Svet ministrov, Skupščina, Sodišče ES in Računsko sodišče) samostojno predlagajo in sprejemajo zakonske akte v okviru pristojnosti, ki jih določajo ustanovitvene pogodbe in zato ne potrebujejo posebne privolitve nacionalnih oblasti, lahko pravne vire, ki tvorijo pravni sistem Evropskih skupnosti delimo na (Tokič et al., 2003, str. 2) primarne in sekundarne.

Primarnost prava Skupnosti nad nacionalnimi pravnimi sistemi držav članic pomeni, da zakonska pravila, ki jih sprejmejo institucije EU, **avtomatično prevladajo nad pravili**, ki izhajajo iz pravnih redov držav članic.

Primarni (materialni) pravni viri so temeljni pravni viri, kar pomeni, da se sami ne opirajo na noben predhodni ali hierarhično višji pravni vir. V nacionalnem pravnem sistemu je primarni pravni vir ustava, ker pa EU v bistvu nima ustave, so **glavni primarni viri EU mednarodne pogodbe o ustanovitvi** (in dopolnitvah) **Evropskih skupnosti** (Tokič et al., 2003, str. 2):

- Pogodba o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo,
- Pogodba o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti,
- Pogodba o ustanovitvi Evropske skupnosti za jedrsko energijo,
- Pogodba o oblikovanju enotnega Sveta, enotne Komisije enotnega Evropskega parlamenta in enotnega Sodišča evropskih skupnosti,
- Enotna evropska listina,
- Pogodba o Evropski uniji I (Maastricht) in II (Amsterdam) in pogodbe o pristopih novih članic.

Sekundarni (formalni) pravni viri so tisti pravni akti, ki institucijam in organom EU omogočajo uresničevanje njihovih nalog in funkcij. Tako lahko Svet EU (danes vedno pogosteje v sodelovanju z Evropskim parlamentom) in Evropska komisija v okviru svojih pristojnosti izdajata naslednje **sekundarne pravne vire**: uredbe, direktive, odločbe, priporočila in mnenja, sporočila, memorandume, navodila in programe, resolucije.

Uredbe so v EU poglobitveni pravni instrument in prav s pomočjo uredb institucije EU zagotavljajo enotnost pravne ureditve na celotnem ozemlju EU. Ustanovitvene pogodbe skupnosti zagotavljajo uredbam, da so splošno uporabne, v celoti obvezne ter neposredno uporabne v vseh sedanjih državah članicah (Belgiji, Danski, Nemčiji, Finski, Franciji, Grčiji, Veliki Britaniji, Irski, Italiji, Luksemburgu, Nizozemski, Portugalski, Avstriji, Španiji in Švedski) (Jahrmann, 2001, str. 107), saj **nadomeščajo pravo držav članic z evropskim pravom** in so tako najbolj učinkovit pravni instrument EU. Uredbe torej neposredno posegajo v suverenost držav članic, zato jih lahko uporabljajo samo na tistih področjih, na katerih so se države članice odrekle pristojnostim v korist institucij Skupnosti. Uredbe največ uporabljajo na področju:

- skupne kmetijske politike,
- ureditve konkurence,
- prostega gibanja proizvodov (izdanih je veliko uredb),
- storitev (uredb je nekaj manj),
- ljudi (uredb je najmanj) in
- kapitala (izdanih je zopet veliko uredb) na enotnem trgu.

Podobno kot zakon v nacionalni zakonodaji uredba predstavlja osnovo za pravice in dolžnosti evropskih državljanov. Na področju carinske zakonodaje se v EU uporabljajo ravno uredbe (poglavje 4.1.3.), kar omogoča t.i. carinsko unijo med državami članicami.

Direktive za razliko od uredb zavezujejo kvečjemu tiste države članice, na katere so naslovljene, in ne vseh držav članic EU. Naslednja pomembna razlika med uredbo in direktivo je, da so države članice z direktivo zavezane le k doseganju začrtanih skupnih ciljev Skupnosti, medtem ko so pot in postopki, kako doseči te cilje, prepuščeni presoji držav članic. Lahko rečemo, da je direktiva neke vrste okvirni zakon Skupnosti in je tako najbolj uporabna v primerih, ko gre za harmonizacijo pravnih ureditev med državami članicami. Direktive so, kakor tudi uredbe, objavljene v Uradnem listu EU, vendar stopijo v veljavo šele po tistem, ko so o njih obveščene države članice, na katere se nanašajo (Tokič et al., 2003, str. 3). Torej bo vsaka direktiva, ki se bo nanašala na RS, prepuščena v presojo slovenskemu parlamentu. Pri evropski carinski zakonodaji je direktiv zelo malo, več se uporabljajo na drugih področjih, npr. pri DDV-ju.

4.1.2. Pomen carinske unije

Oblikovanje **skupne zunanjetrgovinske politike EU** (kar je eden od njenih bistvenih ciljev) je potekalo vzporedno z oblikovanjem skupnega in kasneje notranjega trga EU. Ko so leta 1992 v EU zagotovili štiri svoboščine (prost pretok blaga, oseb, storitev in kapitala), je Skupnost dosegla notranji trg, ki si ga je začrtala že leta 1957 v Rimu. Z notranjim trgom so države članice dejansko povezane v enoten trg brez vsakršnih notranjih meja.

Pri zagotavljanju prostega pretoka blaga ima oblikovanje carinske unije med državami članicami osrednje mesto, zato so temeljne značilnosti carinske unije opredeljene že v besedilu Pogodbe o ustanovitvi.

Ustanovitev carinske unije je vsem državam članicam narekovala naslednje obveze:

- **odpravo carin** v medsebojnem trgovanju,
- prilagoditev svoje carinske stopnje do tretjih držav **skupni carinski tarifi** in
- **prenos pristojnosti** za carinske zadeve od držav članic na **Skupnost**, vključno s prihodki od pretežnega dela carin.

Z vstopom RS v EU bomo tudi mi prevzeli skupno zunanjetrgovinsko politiko EU-ja in evropsko carinsko zakonodajo (več o njej v naslednjem poglavju), ki bo v celoti nadomestila dosedanje carinsko zakonodajo. Namen vzpostavitve skupne trgovinske politike držav članic je enoten pristop le-teh pri trgovinski politiki s tretjimi državami, kar pomeni, da mora vsaka nova država članica storiti naslednje:

- sprejeti skupno carinsko tarifo do tretjih držav,
- skleniti skupne carinske in trgovinske sporazume,
- sprejeti enotne stopnje liberalizacije, izvozno politiko ter skupne stopnje zaščite.

4.1.3. Evropska carinska zakonodaja in njene posebnosti

Evropska carinska zakonodaja vključuje pravne akte Sveta in Komisije, vključno z mednarodnimi pogodbami, ki so jih sprejele Skupnosti in vsebujejo določbe o carini. Med temeljne in najpomembnejše predpise, ki jih bomo **s 1. majem letos pričeli neposredno uporabljati** tudi v RS, štejemo (<http://europa.eu.int/eur-lex/en/index.html>, 2003):

- Uredba Sveta (EGS) št. **2913/92** o uvedbi Carinskega zakonika Skupnosti (OJ L 302, 1992), (v nadaljevanju: **carinski zakonik**), kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 2700/2000 Evropskega parlamenta in Sveta (OJ L 311, 2000), (predstavlja isto kot pri nas do sedaj Carinski zakon);
- Uredba Komisije (EGS) št. **2454/93** o določbah za izvajanje Uredbe Sveta (EGS) 2913/92 o uvedbi Carinskega zakonika Skupnosti (OJ L 253, 1993), (v nadaljevanju: **izvedbena uredba**), kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 444/2002 (OJ L 68, 2002), (predstavlja isto kot pri nas do sedaj Uredba o izvajanju carinskega zakona);
- Uredba Sveta (EGS) št. **918/83** o določitvi sistema oprostitev v Skupnosti, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 1671 (OJ L193, 2000), (v nadaljevanju: **uredba o oprostitvah**);
- Uredba Sveta (EGS) št. **2658/87** o tarifni in statistični nomenklaturi ter skupni carinski tarifi vključno z vsemi spremembami, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 2176 (OJ L 331, 2002), (v nadaljevanju: **uredba o tarifi**), (predstavlja isto kot pri nas do sedaj Zakon o carinski tarifi).

Ker se s članstvom v EU države članice **odpovedo svoji lastni carinski politiki** in postanejo del carinske unije (Jahrmann, 2001, str. 106), se tudi znesek pobranih carin šteje kot eden izmed virov evropskega proračuna, pri čemer posamezni državi članici **ostane približno 10 % od plačanih carin**.

Čeprav je velika večina pristojnosti pri izvajanju carinske politike prenesena na evropske institucije, pa ostajajo nekatera področja, kjer imajo države članice možnost nacionalne ureditve. To so področja organizacije in pristojnosti carinskih organov, področje prekrškov, itd.. Slovenija se je odločila, da bo določena področja, ki jih zakonik bodisi ne ureja ali dopušča možnost nacionalne ureditve, uredila v nacionalnem carinskem zakonu oziroma drugi področni zakonodaji (zakon o davčnem postopku, zakon o prekrških, zakon o carinski službi, itd.).

4.1.4. Skladnost slovenskega carinskega zakona z evropskim carinskim zakonom

Pri pripravi trenutno veljavnega carinskega zakona so že bile upoštevane rešitve evropskega carinskega zakonika, vključno z vsemi popravki in spremembami, ki so bile uveljavljene do novembra 2001. **Slovenski carinski zakon** je tako **z evropskim carinskim zakonom** načeloma **v celoti usklajen**, razen v delu, ki se nanaša na posebnosti prometa v EU. Tako so še vedno ohranjene nekatere posebnosti na naslednjih vsebinskih področjih:

- rok za plačilo carinskega dolga je daljši, zato niso prevzete možnosti olajšav v zvezi s plačilom carinskega dolga,
- niso prevzete določbe o komuniciranju med državami članicami in Evropsko komisijo,
- niso prevzete določbe o knjigovodstvu carinskih organov za carinske dolgove, saj gre za določbe, ki pridejo v veljavo šele s polnopravnim članstvom.

4.1.5. Kaj konkretno pomeni vstop v carinsko unijo za slovenske gospodarske subjekte

RS bo ob vstopu v EU začela v celoti uporabljati evropske predpise, ki urejajo delovanje carinske unije, saj v procesu pogajanj za pristop (Pogajalsko izhodišče Republike Slovenije za Področje 25, 2003, str. 279) ni zahtevala nobenih prehodnih obdobj ali izjem glede spoštovanja evropske zakonodaje. S polnopravnim članstvom naše države bomo tako pričeli direktno uporabljati carinsko zakonodajo, ki je objavljena v evropskem uradnem listu (Finžgar, 2003, str. 8).

Bistvene novosti pri poslovanju slovenskih podjetij s podjetji iz držav članic EU kot tudi s podjetji iz tretjih držav bodo:

- Pri poslih s podjetji iz drugih držav članic EU **ne bo več treba izpolnjevati carinskih formalnosti**, seveda ob pogoju, da je blago, ki je predmet poslovanja po poreklu iz EU ali pa proizvedeno oziroma sproščeno v prost promet v EU. Torej ne bomo več govorili o uvozu oziroma izvozu blaga, temveč o t.i. **intrakomunitarnih dobavah in prejemih** in ne več o pravilih carinske zakonodaje, temveč o pravilih enotnega trga.
- Ne glede na to, da podjetjem ne bo več potrebno izpolnjevati carinskih formalnosti z državami članicami EU, pa bodo **morali** zaradi davčnih in statističnih potreb EU **izpolnjevati t.i. Intrastat obrazce** (poglavje 4.3.2.).
- Pri trgovanju z blagom iz tretjih držav ne gre pričakovati posebej velikih novosti, saj je slovenska carinska zakonodaja z evropskimi predpisi na tem področju že v celoti usklajena. Ohranjene so le še posebnosti na naslednjih področjih: rok za plačilo carinskega dolga in knjigovodstvo carinskih organov za carinske dolgove, saj gre v obeh primerih za odločbe, ki pridejo v veljavo šele s polnopravnim članstvom.

- Obetajo se spremembe v carinski službi, zato je v pripravi nov zakon o carinski službi (poglavje 4.2.).
- Dovoljenja za poenostavitve pri carinskih postopkih in pri potrjevanju porekla blaga bodo ostala v veljavi tudi po 1. maju letos, toda le, če bodo ekonomsko še upravičena in ne bodo v bistvenem nasprotju z evropskim carinskim zakonikom (poglavje 4.3.3.).
- Veliko bo sprememb tudi na področju porekla blaga (poglavje 4.3.4.).

4.2. SPREMEMBE V CARINSKI SLUŽBI

Z dnevom vstopa RS v EU bodo s carinskega vidika **ukinjene dosedanje meje z Republiko Italijo, Avstrijo in Madžarsko**. Posledica tega bodo organizacijske in kadrovske spremembe v slovenski carinski službi, ki bodo obsegale: vzpostavitev bodoče zunanje meje EU, ukinitve mejnih kontrol na bodočih notranjih mejah EU, spremembe, ki bodo izhajale iz drugačnega obsega in strukture blagovnega prometa ter prezaposlitev in ukrepe za razreševanje presežnih carinskih delavcev (http://www.sigov.si/mf/slov/curs/reorganizacija_curs.htm, 2003).

Dodatne in spremenjene naloge carinske službe bodo izhajale iz evropskega carinskega zakonika ter sporazuma o obmejnem prometu in sodelovanju z Republiko Hrvaško. Nove naloge bodo povezane z vzdrževanjem sistema TARIC⁴, s sistemom razdeljevanja tarifnih kvot, izvajanjem mehanizmov skupne kmetijske politike EU v okviru carinske službe, s področjem tranzita, pobiranjem dajatev za EU in zbiranjem podatkov za potrebe Intrastata. Carinska služba bo imela pomembno vlogo tudi v okviru nalog iz III. stebra EU »Policijsko in pravosodno sodelovanje na področju kazenskih zadev«.

Na bodoči zunanji meji z Republiko Hrvaško bodo vzpostavljeni mednarodni, meddržavni mejni prehodi in mejni prehodi za obmejni promet ter mejne kontrolne točke (**BIP** - Border inspection points), na katerih mora RS zagotoviti visoke standarde obmejnega nadzora. Te narekuje t.i. **schengenski sporazum**, ki omogoča prosto gibanje državljanov na območju njegove veljavnosti (<http://www.eon.si/novica>, 2003).

⁴ Kratica TARIC izhaja iz francoskega imena Tariff Integree de la Comumunaute in v prevodu pomeni integrirana tarifa Skupnosti. V njem so zajeti vsi ukrepi, ki jih izvaja EU ob uvozu blaga iz držav, ki niso članice EU-ja, na carinsko območje EU-ja oz. ob izvozu blaga iz EU-ja. Je torej zbirka predpisov s področja zunanje trgovine, s katero Evropska komisija zagotavlja pravilno in enotno ravnanje uprav članic EU-ja. Osnova TARIC-u je KN, ki vsebuje približno 10.000 postavk na nivoju 8-mestne tarifne številke. TARIC vsebuje poleg tega še dodatnih 18.000 poddelitev, kodiranih z dodatnima dvema mestoma (številka TARIC) ali z dodatno kodo TARIC (dodatna 4 mesta).

EU je sicer v sklepnem delu pogajanj s kandidatkami priznala zahtevnost schengenskega režima na zunanji meji in Sloveniji za obdobje 2004-2006 za to namenila 107 milijonov evrov (za usposabljanje dodatnih kadrov, nakup opreme, itd.). Slovenska vlada je prepričana, da se bo RS pridružila schengenskemu sporazumu do konca leta 2005 oziroma do začetka leta 2006.

Po vzpostavitvi novih pogojev za blagovno carinjenje na mejnih kontrolnih točkah Obrežje, Gruškovje, Jelšane in Luka Koper ter na mejnih prehodih Zavrč, Metlika in Dragonja (glej sliko št. 4) se bodo ukinile CI Ptuj, ŽP Rogatec, Krško, Ilirska Bistrica, Koper in ŽP Središče ob Dravi. Do vstopa Republike Slovenije v EU bo ustanovljen **nov carinski urad v Brežicah**, ki bo pokrival območje upravnih enot Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje. Število zaposlenih na bodoči meji z Republiko Hrvaško se bo povečalo.

Slika št. 4: Bodoče blagovne carinske izpostave na slovenski meji po 1. maju 2004

Vir: Reorganizacija CURS-a, 12.08.2003.

Zaradi zmanjšane obsega blagovnega prometa, ki bo po 1. maju letos še pod carinskim nadzorom (le-to se bo zmanjšalo za približno 70 %), bo do vstopa RS v EU postopoma zaprto devet blagovnih CI (Škofja Loka, Ribnica, Logatec, ŽP Ljubljana, Velenje, Prevalje, Idrija, Tolmin in Ajdovščina), petim CI (Gornja Radgona, ŽP Jesenice, ŽP Tezno, ŽP Nova Gorica in Kozina) bo spremenjeno delovno področje, tako da ne bodo več opravljale blagovnega carinjenja, šest CI pa se bo pridružilo mejnim kontrolnim točkam. Na meji z Republiko Italijo in Avstrijo bodo na prehodih za obmejni promet in na kmetijskih prehodnih mestih pričeli opravljati kontrolo prehajanja blaga in oseb čez državno mejo delavci policije.

Socialno-ekonomske posledice reorganizacije se bodo reševale v okviru programa kadrovskega prestrukturiranja CURS-a, ki bo ob upoštevanju regionalnega vidika opredelila **prezaposlitev carinskih delavcev in ukrepe za razreševanje presežnih delavcev**. Skupno število presežnih delavcev, katerih delovna mesta bodo ukinjena zaradi vstopa v EU, bo znašalo 957 (625 presežnih delavcev na bodoči notranji meji EU in 332 delavcev zaradi sprememb v blagovnem prometu).

Zaradi novih nalog bo dodatno potrebnih 503 delavcev (405 delavcev na novi zunanji meji ter 98 delavcev v GCU in CU) (http://www.sigov.si/mf/slov/reorganizacija_curs.htm, 2003). 150 carinikov, ki sedaj poleg carinskega nadzora in kontrole na mejnih prehodih opravljajo tudi kontrolo prehajanja oseb in blaga čez državno mejo oziroma mejno kontrolo, se bo po opravljenem usposabljanju in ob izpolnjevanju ostalih pogojev, z dnem vstopa RS v EU zaposlilo kot policisti.

4.3. SPREMEMBE PRI POSTOPKIH CARINJENJA V PODJETIJIH

Zaradi vključitve RS v carinsko unijo bodo nastale novosti tudi pri postopkih carinjenja blaga.

4.3.1. Blago, za katero bo še potreben carinski postopek

S 1. majem letos bo potreben carinski postopek le za blago, ki ga bomo uvažali ali izvažali v tretje države oz. nečlanice EU-ja. Status blaga, gledano seveda iz carinskega vidika, se bo tako bistveno spremenil. Domače blago in blago, ki ga bomo prejeli ali dobavili v eno od držav članic EU-ja, se bo preimenovalo v skupnostno blago.

Ločiti bomo morali:

- **skupnostno blago** oz. blago, ki je ali v celoti pridobljeno na območju katerekoli izmed držav članic EU pod pogoji iz 23. člena carinskega zakonika in ne vsebuje blaga uvoženega iz drugih držav ali uvoženo iz držav in sproščeno v prost promet v državi članici ali pridobljeno (ali proizvedeno) v državi članici EU izključno iz blaga, navedenega v drugi definiciji ali iz blaga navedenega v prvi in drugi definiciji ter
- **neskupnostno ali carinsko blago.**

Z blagom bomo lahko tako trgovali na:

- **domačem** ali slovenskem trgu ali
- **skupnostnem ali intrakomunitarnem** trgu ali
- trgu, kjer poteka **klasičen izvoz ali uvoz.**

Pri trgovanju na skupnostnem trgu ne bo več potrebno opravljati carinskih formalnosti, bo pa potrebo **poročati za potrebe Intrastata** (več v naslednjem poglavju). Pri dobavi ali prejemu blaga bo dovolj dobavnica in tovorni list. Račun pa bo lahko prišel kasneje, ko bo dobava ali prejem že opravljen.

Pri uvozu ali izvozu blaga med državami EU in tretjimi državami pa bodo **ostale vse carinske formalnosti**. Za vsak carinski postopek bo potrebno izpolniti enotno uradno listino imenovano **EUL**, ki je po vsebini in obliki podobna slovenskemu ECL-u. Vsebovati bo moral vse podatke, ki so evropski carinski zakonodaji predpisani za posamezen carinski postopek (npr.: carinsko vrednost, račun, potrdilo o poreklu, itd.). Natančnih navodil za izpolnjevanje obrazca EUL do sedaj še ni. Predvidoma naj bi bil izdan v začetku marca 2004.

4.3.2. Obvezno poročanje za Intrastat

Ob vstopu RS v EU bodo morala podjetja poročati Intrastatu o vsaki intrakomunitarni dobavi ali prejemu.

4.3.2.1. Pojem in pomen »Intrastata«

Intrastat spremlja **statistiko blagovne** menjave med državami članicami EU, in sicer podatke zbira mesečno, neposredno od podjetij. Uveden je bil leta 1993, ko zaradi ukinitve notranjih meja podatkov o blagovni menjavi med državami članicami ni bilo več mogoče pridobivati iz carinskih deklaracij (Navodila za poročevalske enote 2003, 2003, str. 2).

Podatki o blagovni menjavi so namreč izredno pomembni za izvajanje gospodarske in denarne politike na nacionalni in evropski ravni. Kot vir za spremljanje statistike blagovne menjave s tretjimi državami bodo namreč še naprej ostale carinske deklaracije. Pravna podlaga za Intrastat je evropska zakonodaja (Uredba Sveta, št. **3330/91** in Uredba Komisije, št. **1901/00**), ki ima nadnacionalni značaj in velja za vse članice EU. V RS bo za Intrastat odgovoren Statistični urad RS (v nadaljevanju SURS). Po vzoru organizacije Intrastata v nekaterih državah članicah pa je SURS že sklenil dogovor s CURS-om o sodelovanju oz. delitvi dela z zvezi z Intrastatom.

V skladu z omenjenim dogovorom bo CURS odgovoren za zbiranje in kontrolo podatkov, sodelovanje s podjetji in odpravljanje morebitnih napak v poročanju, SURS pa bo odgovoren za nadzor sistema, statistično metodologijo in ocene podatkov. V okviru CURS-a bo podatke za Intrastat zbiral in obdeloval **CU Nova Gorica** za vse poročevalske enote v RS.

4.3.2.2. Katera podjetja bodo morala poročati

CU Nova Gorica bo med letom neprekinjeno določal, katera podjetja bodo morala poročati za Intrastat, in sicer bodo morali poročati vsi gospodarski subjekti, ki:

- trgujejo z blagom z gospodarskimi subjekti v drugih državah članicah EU-ja in
- pri katerih vrednost njihovih odprem blaga v države članice EU ali prejemov blaga iz držav članic EU-ja v zadnjih zaporednih 12 mesecih **preseгла 100.000 EUR** (t.i. vključitveni prag).

Podjetja, ki presegajo vključitveni prag, bodo lahko delno ali v celoti **prenesla izvajanje poročanja na tretjo osebo - deklaranta**, ne bodo pa mogla prenesti odgovornosti za pravočasnost in točnost podatkov (podobno kot pri carinskih postopkih). Izpolnjeno poročilo za Intrastat bodo morali posredovati CU Nova Gorica najkasneje 10. delovni dan v mesecu za pretekli mesec.

4.3.2.3. Kaj in kako se bo poročalo

Poročalo se bo o tistih intrakomunitarnih dobavah ali prejemih med RS in EU, pri katerih bo prišlo do **fizičnega premika blaga**. V praksi to pomeni, da bo za Intrastat potrebno poročati o:

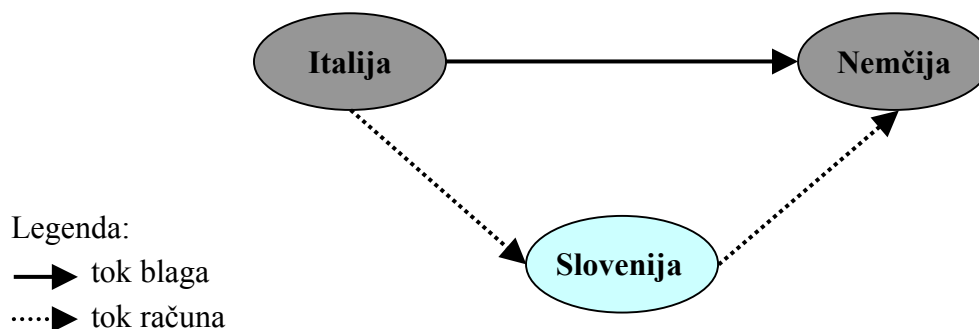
- komercialnih transakcijah z blagom, namenjenim za rabo, potrošnjo, investicije ali preprodajo, ki vključuje prenos lastništva,
- gibanju blaga iz ene države članice v drugo državo brez izvršitve nakupa/prodaje,

- vračilu proizvodov (npr. zaradi slabe kakovosti) dobaviteljem ali vračila proizvodov od kupcev,
- nadomestnih dobavah proizvodov, itd..

Naj vam navedem nekaj primerov.

Primer 1: Posredniško podjetje v RS kupi blago od podjetja v Italiji in ga proda v Italiji kupcu v Nemčijo (slika št. 5).

Slika št. 5: Primer odpreme in prejema blaga med članicami EU-ja

Vir: Navodila za poročevalske enote 2003, 2003, str.19.

Slovensko podjetje te transakcije Intrastatu ne poroča, saj ni blago nikoli prestopilo slovenske meje (v tem primeru o dobavi blaga poroča podjetje v Italiji, o prejemu blaga pa kupec v Nemčiji).

Primer 2: Podjetje (proizvajalec) v Sloveniji proda blago drugemu podjetju v Sloveniji (posredniku), ki to blago nadalje proda končnemu uporabniku v Nemčiji. Fizični tok blaga se izvrši neposredno od prvega podjetja v Sloveniji (proizvajalca) do končnega porabnika v Nemčiji. V tem primeru mora obrazec za Intrastat izpolniti posredniško podjetje v Sloveniji, ki je blago prodalo končnemu porabniku v Nemčiji.

Primer 3: Podjetje v Sloveniji kupi blago v državi, ki ni članica EU-ja (npr. v ZDA). Blago se dobavi preko Nizozemske, kjer so se tudi plačale carinske dajatve. Podjetje v Sloveniji mora za Intrastat poročati prejeme blaga iz Nizozemske.

Ne poroča pa o blagu:

- namenjenem na sejme in razstave,
- danem v najem,
- v obliki komercialnih vzorcev, itd.

Poročilo bo obsegalo **dva ločena obrazca**: obrazec **za odpreme** in obrazec **za prejeme** blaga (priloga št. 8). CURS je omogočil več načinov pošiljanja podatkov:

- na elektronski način,
- po svetovnem spletu ali
- na papirnem obrazcu.

Podatki, ki se bodo vpisovali v omenjena obrazca, so zelo podobni sedanjemu ECL-u.

Vpisati bo namreč potrebno: ime poročevalske enote, obdobje, za katero se poroča, opis blaga v skladu s KN, namembno državo oz. državo, ki je blago poslala, pogoje dobave v skladu s Incotermsi 2000, vrsto posla, vrsto transporta, 8-mesto tarifno številko blaga v skladu s KN (Branch, 2000, str. 188), državo porekla, neto maso blaga, fakturno vrednost in statistično vrednost.

CURS se zavzema, da bi podjetja čim več podatkov sporočala na elektronski način. Zaradi že omenjene vsebinske podobnosti obrazca za Intrastat z ECL-om je smiselno, da bi elektronski zajem podatkov za Intrastat izvedli (priredili) iz obstoječih sistemov za zajem ECL-a pri podjetjih in obstoječega sistema v CURS-u, ki podatke sprejema.

V ta namen so v SURS-u 13. januarja 2003 sklicali sestanek s predstavniki podjetij, ki že imajo dovoljenja za poenostavljeno vlaganje elektronskih carinskih deklaracij in poročajo neposredno v carinsko bazo podatkov. Vsem tem podjetjem so kasneje poslali osnovna gradiva, ki so potrebna za **prireditev omenjenih aplikacij** (med njimi je bilo tudi podjetje Trimo).

V obdobju od meseca marca do meseca junija prejšnjega leta je bilo med temi podjetji in CURS-om tako že **izvedeno pilotsko (poskusno) poročanje** o blagovni menjavi z EU za prvo trimesečje 2003, katerega se je dejansko udeležilo 67 podjetij in 9 pooblaščenih deklarantov (Interno gradivo podjetja Trimo, d.d., 2003). Poskusni rezultati so pokazali, da se je kar 87 % podjetij odločilo za poročanje preko sistema za elektronsko izmenjavo podatkov X.400, 6 % podjetij je podatke vneslo preko spletnega obrazca, le 7 % pa je podatke sporočilo na papirnem obrazcu. Ti rezultati so zelo vzpodbudni, vendar ne odražajo pričakovanih razmer ob vstopu v EU, saj ne moremo predvideti, kako se bodo odzvala majhna in srednje velika podjetja.

CURS si bo prizadeval usmeriti podjetja z majhno mesečno količino podatkov, ki ne želijo poročati s pomočjo elektronskega obrazca, da bi poročala preko spletnega obrazca. Največ formalnih in logičnih napak je bilo namreč narejenih na papirnih obrazcih. Napake so se seveda pojavile tudi pri spletnem in elektronskem obrazcu, vendar bo CURS do 1. maja letos na obeh omenjenih obrazcih vgradil dodatne kontrole, ko bodo odpravile večino formalnih napak, kar pa seveda pri papirnem obrazcu ni mogoče vgraditi.

Vzpostavljanje Intrastata v RS seveda tako še zdaleč ni zaključeno, vendar je tisti del, ki neposredno zadeva poročevalske enote in pooblaščenec deklarante, v glavnem dorečen in

razen nekaterih izboljšav (že omenjena uvedba dodatnih kontrol) ne predvideva dodatnih sprememb.

4.3.3. Spremembe pri postopkih in dovoljenjih za poenostavitve

V današnjem svetu se morajo podjetja in carinska administracija prilagajati potrebam gospodarstva s hitrim in prožnim izvajanjem carinskih postopkov. Veliko aktivnosti, ki jih sedaj opravlja carinska služba, se prenaša **neposredno na podjetja**, ki se ukvarjajo z zunanjetrgovinskimi posli. Še **bolj pa bo to izrazito ob vstopu RS v EU**. V carinskih postopkih bodo odpadli posredniki (špediterji), kar bo podjetjem bistveno zmanjšalo stroške. Carinski službi bo ostala le še svetovalna in kontrolna funkcija, saj bo skrb za pravilnost izvedbe carinskega postopka popolnoma prenesena na podjetja, ki bodo nagrajena s prednostmi poenostavitve, morebitne kršitve pa bodo kaznovane z začasnimi ali trajnim odvzemom dovoljenj za poenostavitve in v skrajnem primeru tudi z denarno kaznijo.

V predpisih Skupnosti je področje poenostavitve in ustreznih dovoljenj urejeno v naslednjih določbah:

- 76. člen Carinskega zakonika,
- 253. do 289. člen Izvedbene uredbe (poenostavljeni postopki),
- 372. do 450. člen Izvedbene uredbe (poenostavitve v tranzitnem postopku).

Le-te obetajo naslednje novosti:

- Izdana dovoljenja za poenostavitve pri carinskih postopkih (**PDI, PDU, KVU, KVI, RIP**) bodo po 1. maju letos veljavna le, če bodo podjetja izkazala zadostno dinamiko prometa s tretjimi državami. Le-tako bo ohranitev dovoljenja še ekonomsko upravičena.
- Podjetja, ki imajo hkrati dovoljenja za deklariranje blaga na podlagi knjigovodskih vpisov (**KVI in/ali KVU**) in **status pooblaščenega prejemnika in/ali pooblaščenega pošiljatelja**, bodo ta dovoljenja ohranila le pod pogojem, da bodo vlagala tranzitne deklaracije in komunicirala s carinskimi organi **s pomočjo računalniške izmenjave podatkov** v okviru novega tranzitnega sistema Skupnosti, **t.i. NCTS sistema** (več o njem v naslednjem poglavju). To pomeni, da tisti pooblašчени prejemniki oziroma pošiljatelji, ki ne bodo izpolnjevali tega pogoja, dovoljenj po 1. maju letos ne bodo več mogli uporabljati in se bodo razveljavila.

4.3.3.1. Spremembe pri tranzitnem postopku

Nov, računalniško podprt tranzitni sistem (v nadaljevanju **NCTS** - »new computerized transit system«), ki ga uvajajo države podpisnice Konvencije o skupnem tranzitnem postopku (to so države EU, države članice EFTA-e, Češka, Slovaška, Poljska in Madžarska), temelji na elektronski izmenjavi podatkov. Predstavlja zelo enostavno **orodje za upravljanje in nadzor tranzitnega sistema**. 1. maja letos bo tudi RS postala članica omenjene konvencije.

Učinkovit carinski tranzit je eden od temeljev evropske integracije in izrednega pomena za evropsko gospodarstvo. Omogoča, da se blago premika prosto in naredi carinske formalnosti bolj sprejemljive (Košir, 2001, str. 158).

Pomembno je razumeti razliko med normalnim NCTS postopkom, kjer mora biti blago predloženo tako na CI odhoda kot na namembnostni CI, in poenostavljenim NCTS postopkom, kjer se blago premika neposredno med lokacijami strank. V tem primeru govorimo o **pooblaščenih pošiljateljih in pooblaščenih prejemnikih**.

Važno je, da bodo morali tisti, ki bodo hoteli po 1. maju letos ostati ali postati pooblaščen pošiljatelj ali prejemnik, ob ostalih kriterijih **izpolnjevati tudi pogoj elektronske izmenjave podatkov** za izmenjavo ustreznih podatkov s carinsko administracijo.

Ko bodo ti kriteriji izpolnjeni, bo nov NCTS pooblaščenim pošiljateljem omogočal:

- oblikovanje tranzitnih deklaracij na njihovi lokaciji,
- elektronsko pošiljanje ustreznih sporočil o deklaraciji na odhodno CI brez predhodne fizične predložitve blaga,
- pošiljanje in sprejemanje ostalih elektronskih sporočil, vključno z zahtevkom za popravek deklaracije, sporočilom o prejemu pošiljke in sporočilom o sprostitvi blaga.

Pooblaščenim prejemnikom pa bo nov NCTS omogočal:

- prejem blaga in spremljajočih dokumentov direktno na njihovo lokacijo,
- pošiljanje sporočila o prispetju blaga ustrezni namembni CI elektronsko,
- prejem in pošiljanje ostalih sporočil v zvezi z dovoljenjem za razlaganje blaga in s sporočilom o rezultatih kontrole, ki se pošlje carini elektronsko.

Te prednosti bodo naredile informacijsko podprt tranzitni postopek **sistem bodočnosti**.

4.3.4. Spremembe pri poreklu blaga

Slovenija ima sedaj sklenjenih veliko multilateralnih in bilateralnih sporazumov o prosti trgovini (poglavje 3.2.). Ker je trgovinska politika v pristojnosti Evropskih skupnosti in ne posameznih držav članic, bo **Slovenija z dnem vstopa v EU prisiljena odpovedati obstoječe sporazume o prosti trgovini** in začeti uporabljati zakonodajo, ki je v veljavi v EU. Čeprav naša država na področju zunanjetrgovinskih sporazumov nima težav, **problem predstavljata predvsem bilateralna sporazuma o prosti trgovini s Hrvaško in Makedonijo**, ki za slovenska podjetja do 1. maja letos pomenita preferencialen položaj v primerjavi s podjetji držav iz EU. Učinke bodoče ukinitve teh sporazumov sem analizirala v poglavju 4.4.1.

Po drugi strani pa ima EU sklenjene sporazume z velikim številom držav, katerih sestavni del so tudi protokoli o poreklu blaga, ki jih RS do sedaj nima, kar **odpira nove podjetniške možnosti** za naše gospodarske subjekte. EU ima namreč sklenjene naslednje dodatne sporazume, ki vsebujejo tudi pravila o poreklu, oziroma uporablja enostranske ukrepe z:

- Republiko Makedonijo,
- Republiko Hrvaško,
- Jordanom, Arabsko Republiko Sirijo, Egiptom, Izraelom in Libanonsko republiko,
- državami Magreba (Tunizija, Alžirija in Maroko),
- drugimi mediteranskimi državami (Ciper, Malta in Andora),
- azijskimi, karibskimi in pacifiškimi državami,
- Ferskimi otoki,
- Južno Afriko in
- Mehiko ter še
- z nekaterimi drugimi (Helgoland, Liechtenstein, Gibraltar, Alfofman, Andora, San Marino, Gora Atos, Kanarski otoki, Kanalski otoki, otoki: Jersey, Quensay, Alderenj, Sark, itd., Azorski otoki, itd.) (Altmann, 2001, str. 425-429).

Področje porekla blaga je zelo obsežno in zahtevno področje evropske carinske zakonodaje. To za slovenske gospodarske subjekte pomeni zahtevo po temeljiti pripravi z namenom, da bi lahko z dnem vstopa v EU pravilno uporabljali novo zakonodajo, vezano na področje porekla blaga. Poudariti je potrebno, da evropska zakonodaja nudi obilo novih poslovnih izzivov v smislu vstopa naših podjetij na trge drugih držav, ki so bili do sedaj nedostopni, saj RS nima sklenjenih prostotrgovinskih sporazumov v takšnem obsegu kot EU, hkrati pa ta zakonodaja odpira tudi naš trg za blago po poreklu iz drugih držav, ki zadostuje predpisanim pravilom o poreklu blaga. Vseeno pa bodo marsikatera slovenska podjetja, ki se ukvarjajo z zunanjetrgovinskim poslovanjem, v začetku več izgubila kot pridobila zaradi odpovedi obstoječih sporazumov o prosti trgovini in sprejemu novih sporazumov o prosti trgovini.

Glede na to, da v mojem podjetju Trimo na trge Hrvaške, Makedonije ter Bosne in Hercegovine izvozimo skoraj 20 % naših izdelkov, pripravljamo do teh držav novo cenovno politiko. Sprejeli naj bi jo do konca meseca marca. Po razgovorih sodeč naj bi se naše prodajne cene za omenjene trge znižale do 5 %. Le-tako bomo lahko na teh trgih povečali ali vsaj obdržali naš tržni delež.

4.4. ZUNANJETRGOVINSKE POSLEDICE VSTOPA RS V EU

Po začetni liberalizaciji trgovine z EU v 90-ih letih prejšnjega stoletja bo imela vključitev RS v EU pomembne učinke na slovensko gospodarstvo. Vključitev v carinsko unijo bo namreč vodila:

- **do ustvarjanja trgovine** oz. preusmeritve porabe od dražjih domačih virov na cenejše vire, pridobljene iz drugih partnerskih držav v uniji,
- kot tudi do **odvračanja trgovine** oz. preusmeritve porabe z ugodnega blaga, uvoženega iz tretjih držav, na manj ugodno blago, uvoženo iz partnerskih držav.

Končni učinek vključitve v carinsko unijo bo odvisen od moči obeh učinkov. Ker je pozitivnost vpliva povezovanja najbolj odvisna od razlik med svetovnimi in domačimi cenami v integraciji, je za državo, ki se želi vključiti, pomembno predvsem, ali gre za združbo razvitih ali nerazvitih držav. V integraciji razvitih držav je raven cen približno enaka svetovni, medtem ko je v integraciji nerazvitih držav navadno precej višja od svetovne. Za zmanjšanje neugodnih učinkov, ki jih ima odvračanje trgovine, je za državo pomembno, da se zavzema za vključitev v integracijo razvitih držav (Damjan et al., 2003, str. 15).

4.4.1. Vpliv vstopa v carinsko unijo na zunanjetrgovinsko menjavo Slovenije

Slovenija bo s polnopravno vključitvijo v EU prevzela carinsko tarifo evropske unije. To bo imelo za našo državo **dva učinka**:

- liberaliziral se bo uvoz nekaterih občutljivih proizvodov (gre zlasti za kmetijske in živilske proizvode, ki so sedaj visoko obremenjeni z uvoznimi dajatvami, po vključitvi v EU pa jih bomo iz EU uvažali popolnoma prosto, medtem ko se bodo dajatve za uvoz teh proizvodov iz nečlanice ohranile oziroma povečale) in
- razveljavili se bodo nekateri obstoječi sporazumi o prosti trgovini in sklenili novi, kot sem že omenila v prejšnjem poglavju.

Tabela št. 7: Menjava med RS in različnimi skupinami držav v letih 1993-2000 (v %)

	IZVOZ		UVOZ	
	1993	2000	1993	2000
EU	63,24	64,54	65,62	67,72
EFTA	1,07	1,38	2,08	2,13
BiH in YU	0,46	5,78	0,17	0,93
Hrvaška	12,14	7,90	9,16	4,46
Makedonija	3,26	1,80	1,37	0,51
druge države	19,83	18,60	21,60	24,25
SKUPAJ	100,00	100,00	100,00	100,00

Vir: Damjan et al., 2003, str. 18.

Glede na zgornjo tabelo bo ukinitiv sporazumov o prosti trgovini z državami nekdanje Jugoslavije imela dokaj velike posledice na nekatere panoge slovenskega gospodarstva (Bobek, 2000, str. 31). Na te trge namreč izvozimo približno 15 % blaga, uvozimo pa 6 %.

Vpliv ukinitve teh sporazumov bo odvisen predvsem od vsebine stabilizacijskih in pridružitvenih sporazumov, ki sta jih ti dve državi sklenili z EU. Stabilizacijski in pridružitveni sporazum (v nadaljevanju **SPS**) s **Hrvaško in Makedonijo** namreč določa takojšnjo ukinitiv carin in drugih dajatev za uvoz proizvodov iz teh držav (razen za kmetijske pridelke in izdelke). Obdobji postopnega znižanja carinskih stopenj za občutljive industrijske proizvode sta različno dolgi (za Hrvaško do leta 2007, za Makedonijo pa do leta 2011). Ker slovenska menjava z omenjenima državama na področju industrijskih izdelkov od leta 2001 poteka brez plačila carin, bosta ukinitiv sporazumov o prosti trgovini z njima in sprejetje evropskega SPS pustila neugodne posledice predvsem našim izvoznikom.

Ker **SPS Evropske unije s Hrvaško in z Makedonijo uvaja znižanje oz. odpravo uvoznih dajatev za izvoznike iz EU**, bo to povečalo konkurenco na tem trgu in verjetno povzročilo dodatne težave slovenskim izvoznikom, medtem ko se bo položaj konkurentov iz EU relativno izboljšal. Glede na količino izvoza posameznih panog bodo najbolj ogrožene panoge kmetijstvo ter živilska in naftna industrija, ki kar polovico svojega izvoza ustvarijo v državah nekdanje Jugoslavije. Sledijo jim kemična, lesna, papirna in gumarska industrija, ki v teh državah ustvarijo petino svojega izvoza (Damjan et al., 2003, str. 21). S tega vidika je za slovenska podjetja ključno, da si z **neposrednimi investicijami** zagotovijo nadaljnji prost dostop do teh trgov in obdržijo sedanje tržne deleže.

5. PREDSTAVITEV IN ZNAČILNOSTI POSLOVANJA PODJETJA TRIMO, D.D.

Trimo d.d. je podjetje, ki se ukvarja s kovinsko predelovalno dejavnostjo za domače in tuja tržišča, kar obsega predvsem izdelavo montažnih objektov od zasnove do postavitve (<http://www.trimo.com>, 2003). Sedež podjetja je v Trebnjem. Različno strukturirana dejavnost omogoča izjemno prilagodljivost pri izpolnjevanju zahtev kupcev.

Začetki Trima segajo v leto 1961, ko je bilo ustanovljeno Kovinsko podjetje Trebnje, leto kasneje pa Kemooprema. Ob združitvi obeh podjetij in še nekaj manjših kovinskih obratov leta 1971 je na novo nastalo podjetje dobilo sedanje ime TRIMO (»trebanjska industrija montažnih objektov«). Izdelovalo je kovinske elemente in opremo iz nerjavne pločevine. Leta 1974 je svojo dejavnost razširilo s proizvodnjo termo-izolacijskih plošč s poliuretanskim polnilom.

V obdobju razcveta investicijske dejavnosti v nekdanji Jugoslaviji in v deželah tretjega sveta je povpraševanje po proizvodih TRIMO preraslo njegove zmogljivosti. Glavna skrb podjetja vse do sredine osemdesetih let je bila zagotoviti tolikšno količino proizvodov, da bi zadostilo naročilom kupcev. Glede na te razmere je bilo podjetje proizvodno usmerjeno.

Po padcu dotedanjih izvoznih trgov, v drugi polovici osemdesetih let, je bilo podjetje na robu preživetja. Imelo je zastarelo proizvodno tehnologijo, neperspektiven proizvodni program in ni bilo zmožno konkurirati na novih potencialnih trgih.

To krizo je Trimo sprejel kot izziv in priložnost za izboljšanje. Leta 1986 je posodobil linijo za proizvodnjo lahkih gradbenih plošč, leta 1987 pa razvil **nov izdelek - lahko gradbeno ploščo, polnjeno z mineralno volno namesto s poliuretanom**. To mu je omogočilo prodor do kupcev, kjer je bila zahtevana visoka ognjeodpornost gradbenih materialov.

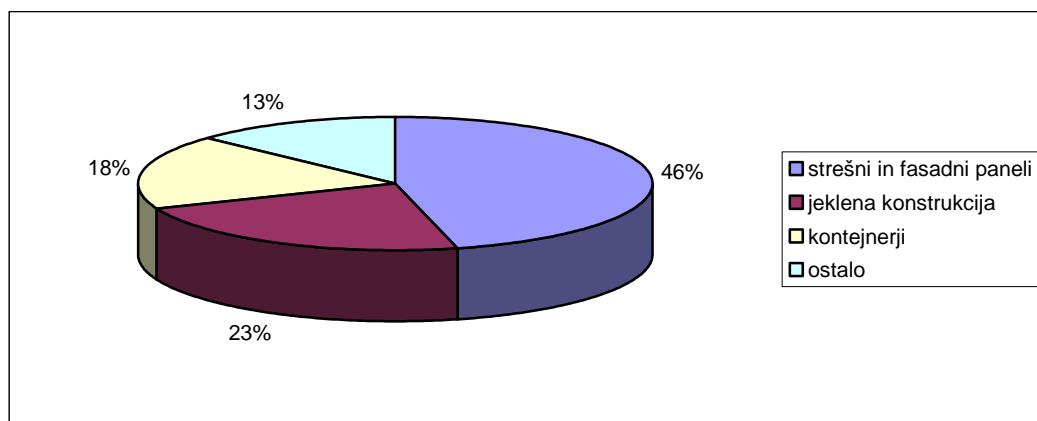
Leta 1992 je bil razvit in uveden nov program proizvodnje bivalnih kontejnerjev, sprva za potrebe trga v regiji, pozneje pa kot proizvod, ki ga v pretežni meri izvozimo na tržišča Zahodne Evrope.

Leta 1996 je bila kot plod znanja lastnih razvojnih strokovnjakov zasnovana nova tehnologija za proizvodnjo ognjevarnih lahkih gradbenih plošč s polnilom iz mineralne volne. Leta 1997 je ta visoko avtomatizirana in računalniško vodena linija pričela z redno proizvodnjo in že leta 2000 dosegla proizvedeno količino preko enega milijona m².

Osnovne proizvodne dejavnosti podjetja so tako:

- inženiring in projektiranje jeklenih montažnih zgradb za industrijske, trgovske, poslovne, športne, kulturne ali druge namene,
- izdelava in montaža toplotno izolacijskih gradbenih plošč Trimoterm (strešnih in fasadnih) strešnih kritin in jeklenih konstrukcij,
- izdelava in montaža bivalnih enot (kontejnerjev).

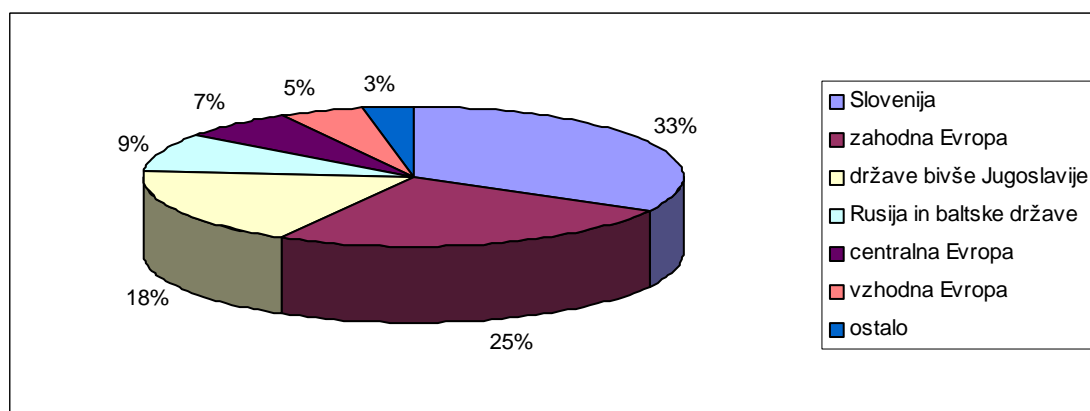
Slika št. 6: Proizvodna struktura prodaje podjetja Trimo v letu 2002

Vir: Interno gradivo podjetja Trimo, d.d., 2003.

Iz zgornje slike št. 6 lahko vidimo, da je podjetje v letu 2002 proizvedlo največ strešnih in fasadnih gradbenih plošč (1.516 tisoč m²), sledijo ji jeklene konstrukcije (8,1 tisoč ton) ter sanitarni ali bivalni kontejnerji. Pod ostale proizvode lahko štejemo: streho Trimiform, kleparske elemente, svetlobne kupole, itd.

Slika št. 7: Regionalna struktura prodaje podjetja Trimo v letu 2002

Vir: Interno gradivo podjetja Trimo, d.d., 2003.

Slika št. 7 nam prikazuje, na katerih trgih podjetje prodaja svoje proizvode. Najpomembnejši trgi so poleg Slovenije še Avstrija, Hrvaška, Nemčija, Rusija, Srbija in Irak. Pomembno je omeniti, da so proizvode Trimo kupili celo kupci iz Kitajske, Sierra Leone, Združenih Arabskih Emiratov, itd..

6. UVEDBA ELEKTRONSKE IZMENJAVE CARINSKIH DEKLARACIJ (RIP-a) V PODJETJU TRIMO, D. D.

Glede na dejstvo, da Trimo kar 70 % izdelkov izvozi in da se ta delež iz leta v leto še povečuje (trg v Sloveniji namreč stagnira in ga je potrebno nadomestiti z novimi trgi), je v Trimu že leta 2000 zorela misel o ustanovitvi **lastnega carinsko-špediterskega oddelka in o prehodu na elektronsko izmenjavo carinskih deklaracij**. Istega leta je tudi nadzorna CI Novo mesto opozorila Trimo, da se pri njih odpira možnost elektronskega vnosa knjigovodskih vpisov in dopolnilnih deklaracij in da naj čim prej preide na nov sistem.

Do realizacije zamišljene uvedbe pa je prišlo šele v letu 2003. Marsikdo bi se vprašal, ali je bilo nov oddelek sploh smiselno uvajati tik pred vstopom Slovenije med polnopravne članice EU. Toda, ker podjetje **Trimo kar 60 % celotnega izvoza ustvari na trgih tretjih držav** (naj omenim samo nekatere: Hrvaška, Rusija, Moldavija, Romunija, BiH, Makedonija, Bolgarija, Irak, ZDA, Ukrajina, Jugoslavija, Švica, Norveška, itd.) je bila uvedba ekonomsko upravičena, saj bodo carinske formalnosti potrebne vsaj še za dvesto kamionskih ali vagonskih pošiljk mesečno. Za celoten projekt uvedbe sem bila osebno odgovorna.

6.1. OPIS IZVOZNEGA CARINSKEGA POSTOPKA V TRIMU PRED UVEDBO SPREMEMBE

Podjetje Trimo je imelo do konca februarja 2003 naslednje carinske poenostavitve oz. dovoljenja:

- dovoljenje za deklariranje na podlagi knjigovodskih vpisov na izvozu in status pooblaščenega pošiljatelja (dovoljenje **KVI**, št. 3168/1996),
- dovoljenje za deklariranje na podlagi knjigovodskih vpisov na uvozu in status pooblaščenega prejemnika (dovoljenje **KVU**, št. 14643/02).

Zaradi preobsežnosti specialističnega dela bom opisala le uvedbo sprememb na izvozni strani, saj bistvenih razlik med njima ni bilo.

Sam postopek izvoznega carinjenja je potekal na naslednji način.

Na osnovi podatkov iz prejete dobavnice so referentje v izvoznem oddelku sestavili račun. Kadar je bil na dobavnici vpisan poenostavljen postopek izvoznega carinjenja, je izvozni referent postopek vnesel v evidenco knjigovodskih vpisov. Na osnovi računa in prijavljenega poenostavljenega postopka so izpisali obvestilo o odstranitvi blaga in ECL 3. Z obvestilom o odstranitvi blaga je izvozni referent obvestil CI Novo mesto o odstranitvi blaga.

Od oddaje obvestila je začel teči petnajst minutni rok zaradi morebitnih ukrepov carinskega nadzora in pregleda blaga. Če v tem času ni bilo intervencije CI, je bilo blago prepuščeno v tranzitni postopek. CI je lahko zahtevala pregled blaga v prostorih podjetja Trimo, na železniški postaji Trebnje, v uradnih prostorih CI ali na drugem kraju.

Za blago, ki je bilo deklarirano na podlagi knjigovodskih vpisov, je bilo konec meseca potrebno izdelati še **pisno dopolnilno deklaracijo**. Izvozni referent je namreč s pomočjo računalniške aplikacije izpisal vse mesečne knjigovodske vpise, k njim je priložil en izvod originalnih izvoznih računov in po navadni pošti vse poslal **na špedicijo BTC Novo mesto**, ki je v imenu podjetja Trimo izdelala in pri CI Novo mesto vložila dopolnilne carinske deklaracije za vse blago, prepuščeno v prejšnjem mesecu.

Pred uvedbo spremembe je podjetje Trimo tako na izvozu:

- imelo izdano dovoljenje KVI in status pooblaščenega pošiljatelja,
- uporabljalo list 3 ECL-a kot dokazilo o dejanskem izvozu,
- vodilo računalniško evidenco knjigovodskih vpisov.

Kljub omenjenim poenostavitvam je bilo potrebno na koncu obračunskega obdobja oddati dopolnilno carinsko deklaracijo na obrazcu ECL (dodatni stroški, izguba na času, itd.). Hkrati pa je tudi CI Novo mesto seznanila Trimo, da se odpira možnost elektronskega vnosa knjigovodskih vpisov in dopolnilnih deklaracij in da naj čimprej preide na nov sistem (seznanitev Trima junija 2000).

6.1.1. Cilji strank, udeleženih v elektronski izmenjavi podatkov

Cilj obeh strank je bil **skupen** - prehod na elektronsko izmenjavo carinskih deklaracij (RIP) in s tem rešitev problematike nepotrebne prenosa carinskih podatkov oz. poenostavljenih deklaracij preko špedicijskega podjetja BTC Novo mesto.

Z uvedbo mojega projekta je tako Trimo:

- **bistveno skrajšal čas** trajanja carinskega postopka,
- **izboljšal kakovost** izvozne dokumentacije,
- **ugodil zahtevam CURS-a** in s tem povečal njihovo zaupanje v naše poslovanje,
- prešel na sistem, ki je bistven pogoj za ohranitev dovoljenja tudi po vstopu Slovenije v EU (omogoča zelo **enostaven prehod na NTCS sistem**),
- **ukinil stroške špediterja**, ki so za Trimo izdelali mesečne dopolnilne deklaracije,
- prešel na skoraj **brezpapirno** poslovanje (tiskanje na neskončnem papirju ni več potrebno),
- prihranil pri obrazcih in plačilu upravne takse,
- prešel na **popolno računalniško podporo**, pri kateri ni več ročnega vnosa dopolnilnih deklaracij,
- **takoj obveščen o vstopu/izstopu pošiljke** preko slovenske meje,
- pridobil sistem, ki bo tudi po 1. maju letos omogočal zelo enostavno poročanje o intrakomunitarnih dobavah in prejemih za potrebe Intrastata,
- prost obveznosti pošiljanja obvestil o prispetju oz. odpremi pošiljk na CI Novo mesto (obveščanje in odločitve o posegu carinskega delavca je zagotovljeno avtomatsko).

CI Novo mesto pa bo z dosego poleg navedenega skupnega cilja dosegla še:

- lažje komuniciranje z našim podjetjem, za katero opravljajo carinski postopek,
- prihranek pri času, kar omogoča carinikom, da več razpoložljivega časa namenijo naknadnemu (kasnejšemu) preverjanju carinske dokumentacije;
- boljšo izkoriščenost njihovega CIS, ki jim zaradi načrtne izgradnje omogoča dokaj enostaven pregled nad zaključevanjem poenostavljenih postopkov in izpis ključnih podatkov za naknadno kontrolo v podjetjih.

6.1.2. Faze, potrebne za pridobitev dovoljenja za RIP

Pridobitev dovoljenja za RIP od GCU je potekala v dveh fazah, ki sta podrobneje opisani v naslednjih dveh poglavjih.

6.1.2.1. Prva faza

V prvi fazi sem morala pridobiti dovoljenje za testno RIP-anje, za kar je bilo potrebno na GCU najprej poslati **prijavnico** za testni RIP in v našem omrežju odpreti **port 102**, ki bo omogočal potek računalniške izmenjave podatkov.

Podjetje **Trinet** nam je v tem času namestito potrebne programe: **avtomat.exe** za pošiljanje in **pgp.exe** za kodiranje poslanih podatkov, hkrati pa je meni namestito tudi programsko opremo za komunikacijo preko X.400 protokola.

Naše podjetje se je namreč odločilo (tudi glede na izkušnje drugih podjetij) za nakup ustrezne programske opreme in ne za razvoj lastne računalniške aplikacije. Ko je GCU poslal dovoljenje za testno pošiljanje po RIP-u, sem lahko začela s testiranjem (prehod v drugo fazo).

6.1.2.2. Druga faza

Po opravljenem testiranju sem na GCU poslala t.i. dnevnik testiranja, ki je obsegal poseben izpis vseh poslanih deklaracij in prejetih obvestil o napakah. Na podlagi tega dnevnika nam je GCU zahtevek odobril. Nato sem morala zaprositi še za izdajo dovoljenja za računalniško izmenjavo podatkov (priloga št. 9) in dovoljenja za pošiljanje dopolnilnih deklaracij na elektronski način (priloga št. 10).

6.2. OPIS SEDANJE POENOSTAVITVE CARINSKEGA POSTOPKA

Sedanji postopek izvoznega carinjenja poteka tako, da izvozni referent v poslovni računalniški aplikaciji Oracle naredi račun, ki je osnova carinskega postopka in o tem obvesti carinsko-špeditersko službo.

Carinski referent, ki ima na računalniku nameščene programe **KV Prenos, Program KV in Avtomat**, s pomočjo programa KV Prenos, kjer se shranjujejo vse izvozne fakture, prenese račun iz programa Oracle v program KV.

Nato v programu KV najprej naredi »goli« knjigovodski vpis (slika št. 7), kar pomeni, da vanj vpiše le glavne podatke, kot so: registrska številka in vrsta prevoznega sredstva, mejni prehod in kratek opis blaga. Ko knjigovodski vpis dobi svojo evidenčno številko (številko, ki bo izpisana na listu ECL 3) ga »poveže« z izbranim računom, nato ta račun »odpre« in izpolni manjkajoča polja (slika št. 8) ter ustrezno preračuna statistično vrednost (pri tem upošteva pariteto po Incotermsih 2000, popust, zavarovanje, itd.).

Ko je kamion naložen, pride prevoznik s podpisano dobavnico v carinsko-špediterski oddelek. Carinski referent takrat preko elektronskega poštnega predala pošlje knjigovodski vpis v CIS. Le-ta mu vrne t.i. RIP številko in številko dopolnilne deklaracije, seveda, če so poslani podatki pravilni. Carinski referent nato natisne ustrezno število računov, tovorni list in ECL3 in jih preda prevozniku.

Slika št. 8: Izdelava »golega« knjigovodskega vpisa po sistemu RIP

ECL	Datum	Ura	Carinska izpostava	K	Datum	Prispetje potrditve	Št. lista ECL T3
ECL=1	21.11.2003	14:40	54 YE 492/54 TY 677	1123/149917/21.11.2003	21.11.2003	3392	
RIP=1	21.11.2003	14:07	414 K 903/920 K 596	1123/000000/...	...	3391	
RIP=1	21.11.2003	13:45	2 BO 57 46/2 BO 14 62	4041/000000/...	...	3388	
ECL=1	21.11.2003	13:30	550 M 042/550 M 044	1123/149917/21.11.2003	21.11.2003	3387	

Vir: Interni podatki podjetja Trimo, d.d., 2003.

V trenutku predaje izvozne dokumentacije prevozniku je blago prepuščeno v tranzitni postopek, kar pomeni, da na CI Novo mesto ni več potrebno pošiljati obvestil o odpremi blaga in čakati 15 minut na njihovo morebitno kontrolo.

Program KV tudi avtomatsko evidentira uro prehoda kamiona skozi mejo RS in mejno vknjižbo, ki je bistveni dokaz za oprostitev plačila DDV-ja.

Konec meseca carinski referent v paketu, ki vključuje vse mesečne knjigovodske vpise, preko elektronskega poštnega predala v CIS pošlje še **zbirno dopolnilno deklaracijo**, imenovano seznam. CIS nato celotnemu seznamu dodeli eno RIP številko. **Seznam**, ki ga mora carinski referent še pisno vložiti v dveh izvodih, je sestavljen iz:

- **LISTA 1**, ki vsebuje splošne podatke in
- **LISTA 2**, ki dopolnjuje LIST 1 z vsemi manjkajočimi podatki.

Slika št. 9: Izdelava računa za carinjenje po sistemu RIP

KV Komercialni dokument, K.V. 3392/2003, dovoljenje 3 - Izvoz - (S10)(1050/15238/2003)

Tarifna številka	Opis blaga	E.M.	Količina	Neto teža	Bruto znesek	Valuta	Statistična vrednost
7308 90 51	TRIMO PANELI FTV-100		54	224,35	5.257,00	6.342,66 978	1.331.868

Bruto teža: 5.371,00 kg Znesek: 6.342,66 EUR
 Neto teža: 5.257,00 kg Statistična vrednost: 1.331.868 SIT
 Koli: 99 8 tovorikov Deklarant: KRAMAR LOJZI

Vir: Interni podatki podjetja Trimo, d.d., 2003.

CI Novo mesto je podjetju Trimo dovolila, da v pregled pisno pošilja le LIST 1 (prilogo št. 11), medtem ko LIST 2 (prilogo št. 12) pošilja kot priponko po elektronski pošti, in sicer v Excelovi obliki. CI nam je tako omogočila skoraj brezpapirno poslovanje, kar je tudi eden od pogojev za ohranitev dovoljenja po vstopu Slovenije v EU.

6.3. PREDNOSTI IN SLABOSTI UVEDBE ELEKTRONSKE IZMENJAVE PODATKOV

Slabosti uvedbe RIP-a se kažejo predvsem preko **dodatnih stroškov** , ki jih je imel Trimo. Ti so nastali zaradi:

- Nakupa računalniške programske opreme od podjetja Trinet, ki omogoča elektronsko izmenjavo podatkov, v višini 1,5 mio SIT. Nakup je bil namreč glede na preučitev vseh dejavnikov relativno cenejši od izdelave lastne računalniške aplikacije.

- Usposobitve treh carinskih deklarantov, pri katerih sta se dve osebi s tem že ukvarjali, eno pa bilo potrebno na novo zaposliti (dodatnih 100.000 SIT).
- Glede na to, da se je carinjenje do marca 2003 izvajalo v okviru izvoznega oz. uvoznega oddelka, je bilo potrebno na novo ustanoviti carinsko-špediterski oddelek. Dotedanja organizacijska struktura namreč ni omogočala optimalnega dela. V praksi se je v marsikaterem podjetju (primer: Krka, Revoz, itd.) izkazala kot najuspešnejša naslednja oblika: komerciala opravi komercialni del posla, carinsko-špediterski del pa se izvede v tej posebni službi. Glede na obsega dela (približno 400 izvoznih in 200 uvoznih kamionov na mesec) so bili v novem oddelku potrebni trije zaposleni, eden vodja službe in dva deklaranta. Trimo je za nov oddelek na novo uredil tudi delovne prostore, kar je obsegalo nakup treh miz (300.000 SIT), treh računalnikov (600.000 SIT), dveh tiskalnikov (200.000 SIT), faksa (70.000 SIT), fotokopirnega stroja (180.000 SIT), treh telefonov (150.000 SIT), beljenje, montažo pregradnih sten in namestitev inštalacije za računalnike (500.000 SIT).

Skupno nastali stroški zaradi prehoda na elektronsko izmenjavo carinskih deklaracij so tako znašali približno 3,6 mio SIT.

Med prednosti uvedbe RIP-a pa lahko navedem:

- direktno prispetje uvoznih pošiljk v podjetje in s tem možnost takojšnje uporabe blaga (hitrejša dobava blaga) oziroma neodvisna priprava izvoznih pošiljk in njihova odprema neposredno v tujino (hitrejša odprema blaga),
- ukinitev stroškov špediterja (v letu 2002 so na uvozu znašali približno 1,3 mio SIT, na izvozu pa 1,8 mio SIT),
- možnost 24-urnega sprejemanja in pošiljanja blaga neodvisno od delovnega časa CI Novo mesto,
- vedno sproti znana višina carinskega dolga, kdr omogoča lažje načrtovanje v finančni službi,
- možnost ohranitve dovoljenja tudi po vstopu Slovenije v EU, kar je za Trimo bistvenega pomena, saj njena strategija nadaljnjega razvoja temelji predvsem na širitvi na trge tretjih držav,
- enostavno pošiljanje statističnih podatkov za potrebe Intrastata po 1. maju letos,
- ugoditev vsem zahtevam, ki jih od podjetja zahtevajo carinski organi.

V podjetju Trimo tako prednosti uvedbe RIP-a bistveno odtehtajo stroške potrebnih kadrov in opreme za izvajanje omenjene poenostavitve. Kljub velikim prednostim RIP-a pa ne gre spregledati sprememb in novosti, ki so jih le-te prinesle v podjetje. Bistven pogoj, da podjetje sploh lahko začne s poenostavitvami in kasneje z RIP-om namreč je, da uredi svoje poslovanje.

To pomeni, da mora omogočiti sledljivost materialov (zaradi porekla blaga), racionalnejše hraniti dokumentacijo, omogočiti hitrejši pretok informacij, itd.. Vse to pozitivno vpliva na podjetje, saj občutno znižuje stroške.

Na začetku poenostavitve pomenijo veliko dodatnega in zamudnega dela, saj se večina opravil, ki sta jih prej opravila carinik in špediter, sedaj prenese na podjetje. Poenostavitve prinašajo tako velike spremembe, da jim marsikatero podjetje trenutno še ni kos.

Mislim, da je to glavni razlog, da v veliko slovenskih podjetjih še vedno obstaja precejšen odpor do uvedbe poenostavitve, ob vstopu v EU pa se še dodatno sprašujejo, ali je to sploh ekonomsko upravičeno. Pogosto se tudi dogaja, da vodstvo podjetja poenostavitve premalo pozna in zato zmotno razmišlja, da ob vstopu Slovenije v EU to delo ne bo več potrebno. Seveda je to popolnoma napačno razmišljanje, kajti evidence v EU so danes precej bolj zahtevne, izreden pomen, kot sem že omenila, pa imajo tudi statistični podatki. V mnogih primerih se podjetja za poenostavitve ne odločajo sama ampak to od njih zahteva carinski organ. Vse oblike poenostavitve pa omogočajo, da se carinski postopek odvija v veliki meri na mejnem prehodu namesto na notranjih blagovnih izpostavah, kar je tudi **evropska usmeritev**, saj prinaša vsem udeležencem v carinskih postopkih prihranke pri času in v denarju.

SKLEP

Osrednja tema mojega specialističnega dela je carinska dejavnost sedaj in v prihodnosti. Kot govori samo delo, lahko vidimo, da je dejavnost dokaj zapletena in obsežna. Določa jo vrsta zakonov in z njimi povezane uredbe, predpisi, pojasnila in navodila s strani Carinskega urada RS. Slovenska podjetja, ki se ukvarjajo z zunanjetrgovinskim poslovanjem, jo dobro poznajo, saj le tako lahko čim hitreje (uporaba carinskih dovoljenj KVI, KVU, RIP, PDI, PDU), ceneje (uporaba dovoljenj za pooblaščenega izvoznika, pooblaščenega pošiljatelja oz. prejemnika), in brez carinskih prekrškov dostavijo blago h kupcu oz. pripeljejo material ali surovine v svoje podjetje. Vse to je pripomoglo k boljšemu konkurenčnemu položaju slovenskih podjetij na obsežnem mednarodnem trgu, na katerega so le-ta vstopila ob razglasitvi samostojne Slovenije leta 1991.

Prvega maja letos, ko RS vstopa v EU, pa se za slovenska podjetja zopet obetajo velike spremembe, povezane z mednarodnim povezovanjem, ki so jih do sedaj dobro obvladovala. Največja novost bo ravno na področju carinske dejavnosti, saj je EU zasnovana kot oblika, ki združuje tri formalnopravna neodvisna področja sodelovanja: skupni notranji trg, skupna zunanja in varnostna politika in sodelovanje na področju notranjih zadev ter pravosodja.

Skupni notranji trg je mogoč le z vzpostavitvijo carinske unije, ki odpravlja vse ovire za prosto gibanje proizvodnih faktorjev (blaga, storitev, ljudi in kapitala) in tako oblikuje skupno zunanjetrgovinsko politiko vseh držav članic EU-ja. RS, kot skorajšnja članica EU, se je tako obvezala, da bo prvega maja letos odpravila carine v medsebojnem trgovanju s štiriindvajsetimi državami EU, prilagodila svojo carinsko stopnjo do tretjih držav skupni carinski tarifi, prenesla svoje pristojnosti za carinske zadeve na Skupnost in sklenila skupne carinske in trgovinske sporazume.

Slovenska podjetja bodo od prvega maja letos poslovala tako, kot sedaj poslujejo podjetja znotraj EU, saj ni RS zahtevala nobenih prehodnih obdobj ali izjem glede evropske zakonodaje in jo tako v celoti prevzema v obliki uredb. Pomembno pa je poudariti, da je sedanji carinski zakon skoraj popolnoma usklajen z evropskimi uredbami o carinski zakonodaji, tako da na tem področju ne bo bistvenih novosti.

V specialističnem delu sem predstavila uvedbo elektronske izmenjave podatkov med podjetjem Trimo in Carinsko upravo Republike Slovenije, ki sem ga izpeljala kot odgovorni vodja. Z uvedbo le-tega se je carinski postopek zelo poenostavil in omogoča vrsto prednosti, ki so sledeče: ukinja stroške špediterja, ki je za Trimo izdelal mesečne dopolnilne deklaracije, omogoča prehod na skoraj brezpapirno poslovanje (tiskanje na neskončnem papirju ni več potrebno) in popolno računalniško podporo, pri kateri ni več ročnega vnosa dopolnilnih deklaracij, prinaša prihranek pri obrazcih in plačilu upravne takse, nas sprti obvešča o vstopu in izstopu pošiljke preko meje Republike Slovenije ter, kar se mi zdi tudi najpomembnejše, da je s tem Trimo pridobil sistem, ki mu bo po vstopu v carinsko unijo omogočal zelo enostavno poročanje o intrakomunitarnih dobavah in prejelih za potrebe Intrastata ter izvozno in uvozno carinjenje s tretjimi državami oz. nečlanicami Evropske unije.

Pri vsaki uvedbi novega projekta nastanejo tudi stroški. Le-ti so pri mojem projektu nastali zaradi: nakupa računalniške programske opreme od podjetja Trinet, ki omogoča elektronsko izmenjavo podatkov, ustanovitve novega carinsko-špediterskega oddelka, saj dotedanja organizacijska struktura v okviru izvoznega oddelka ni omogočala optimalnega dela, ter usposobitve treh carinskih deklarantov. Skupno nastali stroški zaradi prehoda na elektronsko izmenjavo carinskih deklaracij so tako znašali približno 3,6 milijone tolarjev.

Sama uvedba postopka je bila dolgotrajna in je potekala v dveh fazah. V prvi fazi sem morala pridobiti dovoljenje za testno računalniško izmenjavanje podatkov, za kar je bilo potrebno na Generalni carinski urad poslati prijavnico za testni RIP in v našem omrežju odpreti port 102, ki omogoča računalniško izmenjavo podatkov. Podjetje Trinet nam je v tem času namestilo potrebne programe za pošiljanje in kodiranje poslanih podatkov. Ko sem pridobila dovoljenje od Generalnega carinskega urada, sem lahko začela s testiranjem.

Po opravljenem testiranju sem na carinski urad poslala t.i. dnevnik testiranja, ki je obsegal poseben izpis vseh poslanih deklaracij in prejetih obvestil o napakah. Na podlagi tega dnevnika nam je carinski urad odobril zahtevek za izdajo dovoljenja za računalniško izmenjavo podatkov in zahtevek za izdajo dovoljenja za pošiljanje dopolnilnih deklaraciji na elektronski način.

Predstavila sem vam eno od bistvenih novosti, ki naj bi jo večja slovenska podjetja, ki se ukvarjajo z zunanjetrgovinskim poslovanjem, uvedla pred vstopom v carinsko unijo. Glede na moja raziskovanja, obiske seminarjev ter razgovore z vodilnimi predstavniki Generalnega carinskega urada pa se s prvim majem letos na področju carinske dejavnosti obetajo naslednje bistvene novosti, in sicer pri poslih s podjetji iz drugih držav članic EU, ne bo več treba izpolnjevati carinskih formalnosti.

Torej ne bomo več govorili o uvozu oziroma izvozu blaga, temveč o t.i. intrakomunitarnih dobavah in prejemih in ne več o pravilih carinske zakonodaje, temveč o pravilih enotnega trga. Ne glede na to, da podjetjem ne bo več potrebno izpolnjevati carinskih formalnosti z državami članicami EU, pa bodo morali zaradi davčnih in statističnih potreb EU izpolnjevati t.i. Intrastat obrazce. Pri trgovanju z blagom iz tretjih držav ne gre pričakovati posebej velikih novosti, saj je slovenska carinska zakonodaja z evropskimi predpisi na tem področju že v celoti usklajena. Ohranjene so le še posebnosti na področju roka za plačilo carinskega dolga. Obetajo se spremembe v carinski službi, zato je v pripravi nov zakon o carinski službi. Dovoljenja za poenostavitve pri carinskih postopkih in pri potrjevanju porekla blaga bodo ostala v veljavi tudi po prvem maju letos, toda le, če bodo ekonomsko še upravičena. Veliko bo sprememb tudi na področju porekla blaga.

Menim, da večina slovenskih podjetij, ki se ukvarja z zunanjetrgovinskim poslovanjem, še vedno ne ve, kaj jih dejansko čaka oz. kaj morajo še storiti na carinskem področju, da bodo prvega maja letos 100 % pripravljeni na vstop v carinsko unijo.

Trimo je eno izmed redkih slovenskih podjetij, ki je uvedlo elektronsko izmenjavo carinskih deklaracij s Carinsko upravo Republike Slovenije in se je že pripravilo na vstop v carinsko unijo, kar daje podjetju eno glavnih prednosti pred drugimi podjetji, ki poslujejo s tujino. Menim, da se morajo slovenska izvozna in uvozna podjetja bolje pripraviti na vstop v carinsko unijo, pri tem pa bi jim morala v večjem obsegu pomagati tudi država s svojimi organi.

LITERATURA

1. Adamič Ivan: Poenostavljeni postopki carinjenja in njihova uporaba v podjetju Kovinoplastika Lož, d.d.. Diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 2000. 38 str.
2. Altmann Jörn: Aussenwirtschaft für Unternehmen. Stuttgart: Die Deutsche Bibliothek, 2001. 663 str.
3. Bobek Vito: Policy of international economic relations after Slovenia's accession to the EU. Bilten EDP, Maribor, Institut za ekonomsko diagnozo in prognozo, 23 (2000), 2/3, str. 25-46.
4. Branch E. Alan: Export practice management. 4th edition. London: Thomson learning, 2000. 514 str.
5. Damjan Jože P. et al.: Ocena makro in mikroekonomskih učinkov vstopa Slovenije v Evropsko unijo. Ljubljana: Gospodarski zbornica Slovenije, 2002. 142 str.
6. Finžgar Antonija: Vpliv nove carinske zakonodaje na postopke dela. Ljubljana: Odin, 2003. 43 str.
7. Hrastelj Tone: Interno gradivo za izpit. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 2003. 38 str.
8. Hrastelj Tone: Mednarodno poslovanje. Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1990. 410 str.
9. Jahrman Ulrich: Aussenhandel. 10. Auflage. Leipzig: Die Deutsche Bibliothek, 2001. 602 str.
10. Kalajn et al.: Kombinirana nomenklatura carinske tarife. Ljubljana: Center marketing INT, 2000. 68 str.
11. Košir Franc: Carinski zakon s komentarjem. Ljubljana: Center Marketing INT, 1999. 427 str.
12. Košir Franc: E-poslovanje v skupnem tranzitnem sistemu. Moderna organizacija, Kranj, 34(2001), 3, str. 158-159.
13. Košir Franc: Poenostavitve uvozno-izvoznega procesa z elektronskim poslovanjem. Moderna organizacija, Kranj, 33(2000), 3, str. 175-177.
14. Košir et al.: Aktualno pri carinjenju po 1.1.2003. Ljubljana: ISI d.o.o., 2003. 56 str.
15. Kozar Štefka: Panevropska kumulacija blaga. Seminarska naloga. Ljubljana: Ekonomska fakulteta. 2002. 28 str.
16. Kumar Andrej: Mednarodna ekonomija I. del. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1994. 138 str.
17. Nahtigal Marjan: Prenova organizacije carinske službe glede na zahteve poslovnega okolja. Magistrsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 2000. 93 str.
18. Petan Marjan: Poenostavljeni postopki carinjenja. Diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1999. 48 str.
19. Samuelson Paul A. in Nordhaus William D.: Economics. 13th edition. New York: Mc Grew-Hill, 1989. 1013 str.
20. Skirt Bojan: Osnove CIS in TIS. Gradivo za strokovni izpit. Ljubljana: CURS, 2000. 46 str.

21. Strle Marjan: Poreklo blaga in EUR 1. Ljubljana: Center marketing international, 2000. 700 str.
22. Strle Marjan: Uresničevanje panevropske kumulacije porekla blaga v Sloveniji. Diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1999. 39 str.
23. Šalinovič Ivan: Carinski zakon s komentarjem. Ljubljana: Pirmath, 2000. 365 str.
24. Taljat Zoran: Enotna carinska listina – značilnosti, izpolnjevanje in kontrola carinske deklaracije. Gradivo za strokovni izpit. Ljubljana: CURS, 2001. 15 str.
25. Tokič et al.: Kako se je potrebno pripraviti do maja 2004 in izvoz in uvoz danes. Gradivo za strokovni izpit. Ljubljana: CURS, 2003. 92 str.
26. Trošt Ferdinand: Zunanjetrgovinska politika. Ljubljana, Ekonomska fakulteta, 1998. 339 str.
27. Turk Franc: Vodič skozi zunanjetrgovinsko poslovanje. Ljubljana, Center Marketing International, 1997. 140 str.

VIRI

1. Carinski zakon (Uradni list RS, št. 1/95, 28/95, 32/99, 40/99, 13/01).
2. Evropomočnik. Carinsko poslovanje in službe.
[URL: <http://evropa.gov.si/evropomočnik/question>], 5.10.2003.
3. Evropomočnik. Carinsko poslovanje in službe.
[URL: <http://evropa.gov.si/evropomočnik/633-163>], 23.9.2003.
4. FT o pripravah Slovenije na vzpostavljanje schengenske meje.
[URL: <http://eon.si/novica>], 08.4.2003
5. Interno gradivo CI Novo mesto, 2002.
6. Interno gradivo podjetja Trimo, d.d..
7. Navodilo za delo št. 4. Računalniška izmenjava podatkov. Ljubljana: CURS, 2000.
8. Navodila za poročevalske enote, SURS, 2003. 35 str.
9. Obtok elektronsko poslanih podatkov: Carinski dokumenti, 1997. 46 str.
10. Pogajalsko izhodišče Republike Slovenije za Področje 25 – Carinska unija
[URL: <http://www.sigov.si/ops/slo/index.html>], 10.9.2003.
11. Podjetje Trimo, d.d.
[URL: <http://www.trimo.com>], 9.11.2003.
12. Poročilo o delu carinske službe v letu 2002.
[URL: http://www.sigov.si/mf/slov/curs/letno_por.htm], 17.9.2003.
13. Potrdila o preferencialnem poreklu blaga »Form A«.
[URL: <http://www.gzs.si>], 29.8.2003.
14. Reorganizacija CURS-a.
[URL: http://www.sigov.si/mf/slov/curs/reorganizacija_curs.htm], 12.8.2003.
15. Splošni sporazum o trgovini in carini – GATT (Uradni list RS, št. 59/94).
16. Uredba Komisije (EGS) št. 2454/93, 1993.
17. Uredba Komisije (EGS) št. 1901/00, 2000.
18. Uredbi o izdajanju potrdil in overjanju listin, ki se pošiljajo z blagom pri izvozu ali uvozu (Uradni list RS, št. 27/01).
19. Uredba o izvajanju carinskega zakona (Uradni list RS, št. 107/02).
20. Uredba o izvajanju Evropskega sporazuma o pridružitvi med RS na eni strani in Evropskimi skupnostmi ter njihovimi državami članicami, ki delujejo v okviru EU, na drugi strani (Uradni list RS, št. 116/02).
21. Uredba o izvajanju sporazuma med državami članicami EFTE in Republiko Slovenijo (Uradni list RS, št. 113/02).
22. Uredba o izvajanju sporazuma o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino (Uradni list RS, št. 113/02).
23. Uredba o izvajanju sporazuma o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Državo Izrael (Uradni list RS, št. 113/02).
24. Uredba o izvajanju sporazuma o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško (Uradni list RS, št. 117/02).

25. Uredba o izvajanju sporazuma o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Republiko Latvijo (Uradni list RS, št. 116/02).
26. Uredba o izvajanju sporazuma o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Republiko Litvo (Uradni list RS, št. 116/02).
27. Uredba o izvajanju sporazuma o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Republiko Makedonijo (Uradni list RS, št. 116/03).
28. Uredba o izvajanju Srednjeevropskega sporazuma o prosti trgovini (CEFTA) (Uradni list RS, št. 133/02).
29. Uredba o kombinirani nomenklaturi s carinskimi stopnjami za leto 2004 (Uradni list RS, št. 122/03).
30. Uredba o kombinirani nomenklaturi s carinskimi stopnjami za leto 2003 (Uradni list RS, št. 112/02).
31. Uredbo o pogojih za opravljanje poslov zastopanja (Uradni list RS, št. 47/00).
32. Uredbo o uveljavljanju pravice do carinske oprostitve (Uradni list RS, št. 46/99).
33. Uredba o začasni uporabi sporazuma o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Republiko Estonijo (Uradni list RS, št. 113/02).
34. Uredba o začasni uporabi sporazuma o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Republiko Turčijo (Uradni list RS, št. 116/03).
35. Uredba Sveta (EGS) št. 3300/91, 1991.
36. Uredba Sveta (EGS) št. 2913/92, 1992.
37. Uredba Sveta (EGS) št. 918/83, 2000.
38. Uredba Sveta (EGS) št. 2658/87, 2002.
39. Zakon o carinski službi (Uradni list RS, št. 56/99).
40. Zakon o carinski tarifi (Uradni list RS, št. 66/00).
41. Zakon o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 89/98).
42. Zakon o deviznem poslovanju (Uradni list RS, št. 63/95).
43. Zakon o trošarinah (Uradni list RS, št. 57/99).
44. Zakon o veterinarstvu (Uradni list RS, št. 33/01).
45. Zakon o zunanjetrgovinskem poslovanju (Uradni list RS, št. 58/95).

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga št. 1: Enotna carinska listina (ECL)	2
Priloga št. 2: Certificate of origin	3
Priloga št. 3: Form A.....	4
Priloga št. 4: EUR 1	5
Priloga št. 5: Izjava izvoznika na računu	6
Priloga št. 6: Izjava pooblaščenega izvoznika	7
Priloga št. 7: Enotna carinska listina (ECL) po sistemu RIP	8
Priloga št. 8: Obrazec za odpremo in prejem blaga za potrebe Intrastata.....	9
Priloga št. 9: Dovoljenje za računalniško izmenjavo podatkov	11
Priloga št. 10: Dovoljenje za pošiljanje dopolnilnih deklaracij na elektronski način.....	14
Priloga št. 11: Dopolnilna carinska deklaracija v obliki seznama – LIST 1.....	17
Priloga št. 12: Dopolnilna carinska deklaracija v obliki seznama – LIST 2.....	18

Priloga št. 1: Enotna carinska listina (ECL)

Enotna carinska listina					A ODPREMIŠ/IZVOZNI ORGAN	
Izvod za pošiljatelja /izvoznika	3 Pošiljatelj/izvoznik TRIMO D.D. TREBNJE PRIJATELJEVA 12 8210 TREBNJE		85524310		1 DEKLARACIJA	
	8 Prejemnik		5:		3 Obratci	
	14 Deklarant/zastopnik TRIMO D.D. TREBNJE PRIJATELJEVA 12 8210 TREBNJE		85524310		4 Nakladnice	
	16 Registracija in država prevoznega sredstva ob odhodu KR J9 174/A5 03 KR		705		5 Postavke	
	21 Registracija in država aktivnega prevoznega sredstva ob prehodu meje				6 Število tovorov	
	25 Vrsta prevoza na meji		26 Vrsta prevoza v notranjosti		7 Opravila števila	
	29 Izlopnji carinski organ		30 Blago se nahaja v/na		9 Odgovorni za plačilni promet št.	
	31 Tovorki in opis blaga 4 tovorci = 293,52 m2 TRIMO PANELI SNV-150 (Blago po računih: 12156/2003)		32 Zap. št. p.		33 Tar. oznaka	
	44 Posebni zaznamki / predložene listine, potrdila in dovoljenja Številka in datum KVja: 003915/22.12.2003 Dovoljenje: (S10)(15238/2003) - Poenostavljeni izvoz (F10)(12156/2003) (P07)(12156/2003)		34 Šifra države porekla		35 Bruto masa v kg	
	47 Obračun davkov		37 POSTOPEK		38 Neto masa v kg	
50 Glavni zavezanec		Štev.:		Podpis:		
51 Urad tranzita (in država)		Zastopan po. Kraj in datum		C URAD ODHODA		
52 Zavarovanje ne velja za		Šifra		53 Nameštni organ (in država) 5072 - Izpostava Karavanke		
D KONTROLA URADA ODHODA		Ugotovitev		54 Kraj in datum:		
Ugotovitev		1 (ENA), (025/01), 22.12.2003		TREBNJE, 22. december 2003		
Nameščenje carinske oznake, število		ID. oznake		Ime, priimek in podpis deklaranta/zastopnika:		
Rok (začni dan)		Podpis:		Marjanca Španjek		
				TRIMO D.D. TREBNJE		
				PRIJATELJEVA 12, 8210 TREBNJE		
				Trimo, d.d.		
				14 Prijateljjeva cesta 12, 8210 Trebnje		

Priloga št. 2: Certificate of origin

OD : Območna zbornica Novo Mesto

FAKS ST. : 38 68 322 187

Jan. 13 2004 02:05PM P2

1. POŠILJATELJ (IME, NASLOV, DRŽAVA) CONSIGNOR (NAME, ADDRESS, COUNTRY)	№ 261412	KOPIJA COPY
2. PREJEMNIK (IME, NASLOV, DRŽAVA) CONSIGNEE (NAME, ADDRESS, COUNTRY)	REPUBLICA SLOVENIJA REPUBLIC OF SLOVENIA	
4. PODATKI O TRANSPORTU TRANSPORT DETAILS	POTRDILO O POREKLU/BLAGA CERTIFICATE OF ORIGIN	
6. ZAPOREDNA ŠTEVILKA TOVORKE, ZNAKI, ŠTEVILKE. ŠTEVILKA IN VRSTI PAKETOV, OPIS BLAGA. ITEM NUMBER, MARKS, NUMBERS, NUMBER AND KIND OF PACKAGES, DESCRIPTION OF THE GOODS.	3. DRŽAVA POREKLA COUNTRY OF ORIGIN	
<p style="font-size: 2em; transform: rotate(-45deg); opacity: 0.5;">UJH</p>	b. OPOMBE REMARKS	
		7. KOLIČINA QUANTITY
8. GOSPODARSKA ZBORNICA SLOVENIJE POTRDI, DA JE ZGORAJ NAVEDENO BLAGO PO POREKLU IZ DRŽAVE, NAVEDENE V POLJU 3. THE CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF SLOVENIA HEREBY CERTIFIES THAT THE GOODS DESCRIBED ABOVE ORIGINATE IN THE COUNTRY SHOWN IN BOX 3.		
<p>KRAJ IN DATUM IZDAJE, IME, PODPIS IN ŽIG PRISTOJNE SLUŽBE. PLACE AND DATE OF ISSUE, NAME, SIGNATURE AND STAMP OF THE COMPETENT AUTHORITY.</p>		

Priloga št. 3: Form A

1. Goods consigned from (Exporter's business name, address, country)		Reference No. A037916			
2. Goods consigned to (Consignee's name, address, country)		A GENERALISED SYSTEM OF PREFERENCES CERTIFICATE OF ORIGIN <small>(Combined declaration and certificate)</small> FORM A <u>Issued in Republic of Slovenia</u> <small>Country</small>			
3. Means of transport and route (as far as known)		4. For official use			
5. Item number	6. Marks and numbers of packages	7. Number and kind of packages; description of goods	8. Origin criterion (see Notes overleaf)	9. Gross weight or other quantity	10. Number and date of invoices
11. Certification It is hereby certified, on the basis of control carried out, that the declaration by the exporter is correct. Place and date, signature and stamp of certifying authority			12. Declaration by the exporter The undersigned hereby declares that the above details and statements are correct; that all the goods were produced in <small>(country)</small> and that they comply with the origin requirements specified for those goods in the Generalised System of Preferences for goods exported to <small>(importing country)</small> Place and date, signature of authorised signatory		

CETIS 000908-97/41870-0

Priloga št. 4: EUR 1

CERTIFICATO DI CIRCOLAZIONE DELLE MERCI 21862

<p>1. Esportatore (nome, indirizzo completo, paese)</p> <p style="text-align: center;">MARCEGAGLIA SPA VIA BRESCIANI 16 46040 GAZOLDO DEGLI IPPOLITI</p>	<p style="text-align: center;">EUR. 1 TS N. A 0181355</p> <p style="text-align: center; font-size: small;">Prima di compilare il formulario consultare le note al retro.</p>						
<p>3. Destinatario (nome, indirizzo completo, paese) (indicazione facoltativa)</p>	<p>2. Certificato utilizzato negli scambi preferenziali tra</p> <p style="text-align: center;">ITALIA/CEE</p> <p style="text-align: center;">SLOVENIA</p> <p style="text-align: right; font-size: small;">(indicare i paesi, gruppi di paesi o territori di cui beneficia) <i>362</i></p>						
<p>8. Informazioni riguardanti il trasporto (indicazione facoltativa)</p>	<p>4. Paese, gruppo di paesi o territorio di cui i prodotti sono considerati originari</p> <p style="text-align: center;">CEE</p> <p>5. Paese, gruppo di paesi o territorio di destinazione</p> <p style="text-align: center;">SLOVENIA</p> <p>7. Osservazioni</p>						
<p>8. N. d'ordine, marche, numeri, numero e natura dei colli (*), designazione delle merci</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 60%; text-align: center;"> <p>1</p> <p style="text-align: center;">4 COLLI PRODOTTI LAMINATI ARROTOLATI</p> </td> <td style="width: 15%; text-align: center; vertical-align: top;"> <p>9. Peso lordo (kg) o altra misura (l, m³, ecc.)</p> <p style="text-align: center;">24740</p> </td> <td style="width: 25%; text-align: center; vertical-align: top;"> <p>10. Fatture (indicazione facoltativa)</p> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 20px;"> <p>TOTALE</p> </td> <td style="text-align: center;"> <p style="text-align: center;">24740</p> </td> <td></td> </tr> </table>		<p>1</p> <p style="text-align: center;">4 COLLI PRODOTTI LAMINATI ARROTOLATI</p>	<p>9. Peso lordo (kg) o altra misura (l, m³, ecc.)</p> <p style="text-align: center;">24740</p>	<p>10. Fatture (indicazione facoltativa)</p>	<p>TOTALE</p>	<p style="text-align: center;">24740</p>	
<p>1</p> <p style="text-align: center;">4 COLLI PRODOTTI LAMINATI ARROTOLATI</p>	<p>9. Peso lordo (kg) o altra misura (l, m³, ecc.)</p> <p style="text-align: center;">24740</p>	<p>10. Fatture (indicazione facoltativa)</p>					
<p>TOTALE</p>	<p style="text-align: center;">24740</p>						
<p>11. VISTO DELLA DOGANA</p> <p>Dichiarazione certificata conforme</p> <p>Documento d'esportazione (*) modello EX 191203 <i>716 pss/les</i></p> <p>del 191203</p> <p>Ufficio doganale GORIZIA</p> <p>Paese o territorio in cui il certificato è rilasciato GORIZIA</p> <p>A DE LISI dr. Massimo</p> <p style="text-align: right; font-size: small;">(Firma)</p>	<p>12. DICHIARAZIONE DELL'ESPORTATORE</p> <p>Io sottoscritto dichiaro che le merci di cui sopra soddisfano alle condizioni richieste per ottenere il presente certificato.</p> <p style="text-align: right;">GORIZIA 191203</p> <p>MARCEGAGLIA SPA, addi</p> <p>VIA BRESCIANI 16</p> <p>46040 GAZOLDO DEGLI IPPOLITI</p> <p style="text-align: right; font-size: small;">(Firma)</p>						

Direzione San Marco 5/24 - Via S. Margherita, 23 (P.le) - Tel. 0432/371167 - Ad. Agraria delle Dogane Prov. N. 112556 del 18.03.2003
 In caso non possibile, indicare il numero degli oggetti o indicare solo il numero

Priloga št. 5: Izjava izvoznika na računu

Račun Invoice

Številka Number PROFORMA 3587
Datum Date Trebnje, 19.12.2003

Trimo, inženiring in proizvodnja montažnih objektov, d.d.
 Prijateljjeva cesta 12, 8210 Trebnje, Slovenija
 t: +386 7 34 60 100, f: +386 7 30 44 569
 trimo@trimo.si, www.trimo.si

Buyer No.: 700521

Davčna številka Tax number: 82224210
Matična številka Registration number: 5022411

CORUS-KALFINIS-SIMOS S.A.
INDUSTRIAL COMPANY
DILISTIRION AVENUE, STEFANI AREA
GR-19300 ASPROPYRGOS

Due : 19.12.2003
Valuta : 19.12.2003

Parity: CPT ATHENS (Incoterms 2000)
DN: Delivery date: 19.12.2003
Order: Delivery note:

FREE OF CHARGE EXPORT OF SAMPLES OF TRIMO PANELS AND AL PROFILES.
 BREZPLAČNI IZVOZ VZORCEV TRIMO PANELOV IN AL PROFILOV

Pos. Description	Orig Un	Quantity	Price	Dis.%	DDV %	Amount EUR
1. TRIMO PANELS	SI M2	1.60	22,00		0,00	35,20
2. AL PROFILES	SI M	2.00	6,50		0,00	13,00
Net amount:						48,20
Total amount due:						48,20

Grossweight kg: 50
 Netweight kg: 35
 Truck no./wagon: VE 143 KE/VE 510 KE
 Tarif Nr.: 73089051,76109090
 PACKAGES: 1 PALLET.

VALUE ONLY FOR CUSTOM PURPOSES!
 VREDNOST SAMO ZA CARINSKE NAMENE.

The exporter of the products covered by this document declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of slovene preferential origin.

TRIMO d.d. Trebnje 19.12.2003
 Sušnik Gabrijela

Trimo, d.d.
 27 Prijateljjeva cesta 12, 8210 Trebnje

Invoice No:
 MIKLIČ KAMJANA

Postopek: 10, Država izvoza: GR
 Izv. carinjenje po poen-car.postopku, št. dovolj. 15238/2003
 In Slovenia VAT free (ZDDU.art.31.point 1. Ur.l.89/98).

Ni plačilo svedilo številke računa. Please quote invoice number on payment.
 Račun je plačljiv v valutenem roku, sicer nastanovemo samodejno obvešč.

General ledger Share capital: 1.000.000,00 SIT
 Številka registracijske upisa Registration No. 592 04/0904 Odborniki odbora profila štiro mesta
 Predsednik nadzornega sveta Supervisory board's president: Andreja Čuh

Priloga št. 6: Izjava pooblaščenega izvoznika

Račun Invoice

Številka Number 44

Trimo, inženiring in proizvodnja montažnih objektov, d.d.

Datum Date Trebnje, 06.01.2004

Prijateljjeva cesta 12, 8210 Trebnje, Slovenija
t: +386 7 34 60 200, f: +386 7 30 44 569
trimo@trimo.si, www.trimo.si

Kaeufer Nr.: 6351400

Davčna številka Tax number: 85524310
Matična številka Registration number: 503347

STUGEBA MOBILE RAUMSYSTEME GMBH

PREBL 71

AT-9462 BAD ST. LEONHARD

Dur : 06.01.2004 Preisstellung: FCA TREBNJE (Incoterms 2000)
Faelligkeitsdatum: 06.02.2004 DN: 44097 Versanddatum: 06.01.2004
Bestellung: 5502/03, Lieferschein: 13/04

Pos	Gegenstand	Ursp Em	Menge	Preis	Nah. %	DDV %	Gesamtpreis EUR
1.	CONTAINER Nr. TR/5502/30/03 für Anlage mit zugehörigen Verbindungsmaterial	SI STK	1,00	3.462,84		0,00	3.462,84
						Nettobetrag:	3.462,84
						Rechnungsbetrag:	3.462,84

Brutto kg: 2000
Netto kg: 2000
LKW Nr./Waaggon: LJ 64 34V
Tariff Nr.: 94060038
Verpackung: 1 Stk

Zahlung: in 30 Tagen nach Lieferung netto, ohne Skonto; auf Giro Konto Nr.: 7100-978-000183538, SWIFT Code Nr. BACXSI22, IBAN Code SI56290000001835388 bei der BANK AUSTRIA CREDITANSTALT d.d.Ljubljana, Šmartinska 140,1000 LJUBLJANA.

Bis zur vollstaendigen Bezahlung bleibt die Ware Eigentum der Firma TRIMO. Bei Zahlungsverzug behalten wir uns das Recht vor die Ware sofort abzuholen.

Der Ausfuehrer (Ermaechtigter Ausfuehrer; Bewilligungs-Nr.61/046/97) der Waren, auf die sich dieses Handelspapier bezieht, erklart, dass diese Waren, soweit nicht anderes angegeben, praerferenzbeguenstigte slowenische Ursprungswaren sind.

Trebnje, 06.01.2004
Gabrijela Sušnik

27 Trimo, d.d. Fakturiert:
Prijateljjeva cesta 12, 8210 Trebnje, Slovenija

Postopek: 10; Država izvoza: AT
Izv. carinjenje po poen.car.postopku, št. Govolj. 15238/2003
In Slowenien umsatzsteuerfrei (ZDDV, Par.31, Punkt 1, Ur.l.89/98).

Priloga št. 6: Izjava pooblaščenega izvoznika. Please quote invoice number on payment.
Račun je plačljiv v rokotnem roku, sicer zaračunavamo zamudne obresti.
The invoice is payable within terms of payment, otherwise we will penalize a payment delay.

Skupni kapital Share capital: 4.000.000,00 € SIT
Številka registrirane vloge Registration No.: Srg 84/urpaj Območno sodišče Novo mesto
Predsednica nadzornega sveta Supervisory board's president: Andreja Čuh

Priloga št. 7: Enotna carinska listina (ECL) po sistemu RIP

Enotna carinska listina					SI		NOVO MESTO	
3 Izvod za pošiljatelja /izvoznika	2 Pošiljatelj/izvoznik Št. 85524310 TRIMO D.D. TREBNJE PRIJATELJEVA 12 8210 TREBNJE		1 DEKLARACIJA I		000470		16.04.2003	
	8 Prejemnik Št. VPISANO VEČID Dne 22-04-2003 Štev. 4433		3 Otrazci		4 Nakladnice		Trimo CURS 15238/2003 07.02.2003	
	14 Deklarant/zastopnik Št. 85524310 TRIMO D.D. TREBNJE PRIJATELJEVA 12 8210 TREBNJE		5 Postavke		6 Število tovarov 6		7 Opravina številka	
	18 Registracija in država prevoznega sredstva ob odhodu: 999 J 574/380 M 417		19 Zabej 300 0		20 Dobavni pogoji		15 Šifra države odpreme/izvoza	
	21 Registracija in država aktivnega prevoznega sredstva ob prehodu meje		22 Valuta in skupni znesek računa 978 10.862,88		23 Valutni tečaj		24 Vrsta posta	
	25 Vrsta prevoza na mej		26 Vrsta prevoza v notranjosti		27 Kraj natovarjanja		28 Finančni in bančni podatki	
	29 Izstopni carinski organ		30 Blago se nahaja v/na		32 Zap. št. p.		33 Tar. oznaka	
	31 Tovarki in opis blaga 6 tovarov = 505,25 m2 TRIMO PAENLI FTV-80 (Blago po računih: 2520/2003)		34 Šifra države porekla a) b) 37 POSTOPEK		35 Bruto masa v kg 9.894,00		38 Neto masa v kg	
	44 Posebni zaznamki / predložene listine/potrdila in dovoljenja Številka in datum KVja: 000470/16.04.2003 Dovoljenje: (S10)(15238/2003) - Poenostavljeni izvoz (P10)(2520/2003) (P07)(2520/2003)		46 Statistična vrednost		40 Skupna prijava - predlistina		41 Posebna merska enota	
	47 Odračun dajatev		48 Odloženo plačilo		49 Oznaka artikla		50 Glavni zavezanec	
51 Urad tranzita (in država)		52 Zavezanje ne velja za		53 Namembni organ (in država) 1123 - Izpostava Obrežje		54 Kraj in datum: TREBNJE, 16. april 2003 Ime, priimek in podpis deklaranta/zastopnika: Marjanca Šmajdek TRIMO D.D. - montažna PRIJATELJEVA 12, 8210 TREBNJE, SLOVENIJA		
D KONTROLA URADA ODHODA		Ugotovitev: 1 (ENA), (025/02), 16.04.2003 Nameščene carinske oznake, številke: ID oznake: Rok (zadnji dan): Podpis:		B PODATKI ZA VKNJIZBO		C URAD ODR ANDRIJ JESI 1123 16. 04. 2003 K-13/4487 RIP: 0300041787		

Priloga št. 8: Obrazec za odpremo in prejem blaga za potrebe Intrastata

EVROPSKA SKUPNOST OBRAZEC N		Odpreme X				
1 Poročevalska enota D.Š.	<input type="text"/>	org. enota	<input type="text"/>			
2 Obdobje	<input type="text"/>	3 Skup. št. po.	21 Vloga dokumenta			
4 Tretja oseba-deklarant D.Š.	<input type="text"/>	org. enota	<input type="text"/>	5		
6 Opis blaga	7 Št. po.	8 Drž.nam./ Reg.por.	9 Pog. dobave	10 VP	11 T	12 Pristanišče
	a	b				
	13 Šifra blaga			14 Drž. por.	15 Stat. postopek	
	16 Neto masa (v kg)			17 Količina v dodatni m. enoti		
	18 Fakturna vrednost			19 Statistična vrednost		
6 Opis blaga	7 Št. po.	8 Drž.nam./ Reg.por.	9 Pog. dobave	10 VP	11 T	12 Pristanišče
	a	b				
	13 Šifra blaga			14 Drž. por.	15 Stat. postopek	
	16 Neto masa (v kg)			17 Količina v dodatni m. enoti		
	18 Fakturna vrednost			19 Statistična vrednost		
6 Opis blaga	7 Št. po.	8 Drž.nam./ Reg.por.	9 Pog. dobave	10 VP	11 T	12 Pristanišče
	a	b				
	13 Šifra blaga			14 Drž. por.	15 Stat. postopek	
	16 Neto masa (v kg)			17 Količina v dodatni m. enoti		
	18 Fakturna vrednost			19 Statistična vrednost		
6 Opis blaga	7 Št. po.	8 Drž.nam./ Reg.por.	9 Pog. dobave	10 VP	11 T	12 Pristanišče
	a	b				
	13 Šifra blaga			14 Drž. por.	15 Stat. postopek	
	16 Neto masa (v kg)			17 Količina v dodatni m. enoti		
	18 Fakturna vrednost			19 Statistična vrednost		
Pojasnila: Poje 3: Skupno število postavk 7: Zaporedna številka postavke 8a: Država namena Poje 9: Pogoji dobave 10: Vrsta posla 11: Vrsta transporta		20 Kraj/datum/podpis odgovorne osebe				

EVROPSKA SKUPNOST OBRAZEC N

1 Poročevalska enota	D.Š.	<input type="text"/>	org. enota	<input type="text"/>
----------------------	------	----------------------	------------	----------------------

Prejemi X

2 Obdobje	3 Skup. št. po.	21 Vloga dokumenta
-----------	-----------------	--------------------

4 Treťa oseba-deklarant D.Š.	<input type="text"/>	org. enota	<input type="text"/>
------------------------------	----------------------	------------	----------------------

5

6 Opis blaga	7 Št. po.	8 Drž. poš./ Reg. nam.	9 Pog. dobave	10 VP	11 T	12 Pristanišče
	a	b				
	13 Šifra blaga			14 Drž. por.	15 Stat. postopek	
	16 Neto masa (v kg)			17 Količina v dodatni m. enoti		
18 Fakturna vrednost			19 Statistična vrednost			

6 Opis blaga	7 Št. po.	8 Drž. poš./ Reg. nam.	9 Pog. dobave	10 VP	11 T	12 Pristanišče
	a	b				
	13 Šifra blaga			14 Drž. por.	15 Stat. postopek	
	16 Neto masa (v kg)			17 Količina v dodatni m. enoti		
18 Fakturna vrednost			19 Statistična vrednost			

6 Opis blaga	7 Št. po.	8 Drž. poš./ Reg. nam.	9 Pog. dobave	10 VP	11 T	12 Pristanišče
	a	b				
	13 Šifra blaga			14 Drž. por.	15 Stat. postopek	
	16 Neto masa (v kg)			17 Količina v dodatni m. enoti		
18 Fakturna vrednost			19 Statistična vrednost			

6 Opis blaga	7 Št. po.	8 Drž. poš./ Reg. nam.	9 Pog. dobave	10 VP	11 T	12 Pristanišče
	a	b				
	13 Šifra blaga			14 Drž. por.	15 Stat. postopek	
	16 Neto masa (v kg)			17 Količina v dodatni m. enoti		
18 Fakturna vrednost			19 Statistična vrednost			

Pojasnila:

Poj. 3: Skupno število postavk	Poj. 10: Vrsta posla
7: Zaporedna številka postavke	11: Vrsta transporta
8a: Država, ki je blago poslala	14: Država porekla
9: Pogoji dobave	

20 Kraj/datum/podpis odgovorne osebe

Priloga št. 9: Dovoljenje za računalniško izmenjavo podatkov

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
CARINSKA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
GENERALNI CARINSKI URAD

1523 Ljubljana, Šmartinska 55
tel. 01/478 38 00, faks 01/478 39 00

Številka: 470-07/ 235-1/2002/0830-010

Datum: 02.12.2002

12534

Generalni carinski urad, pristojen na podlagi 10. člena Zakona o carinski službi (Uradni list RS, št. 56/99), izdaja na podlagi zahteve družbe TRIMO, d.d., Prijateljeva cesta 12, 8210 Trebnje, matična št. 5033411, davčna št. 85524310, in na podlagi 207. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 80/99, 70/00, 52/02) ter 101., 102. in 105. člena Uredbe za izvajanje Carinskega zakona (Uradni list RS št. 46/99, 103/99, 12/00 - popr., 14/00 - popr., 112/00, 40/01, 65/02) v zvezi z računalniško izmenjavo podatkov naslednje

DOVOLJENJE ZA RAČUNALNIŠKO IZMENJAVO PODATKOV

številka 235/2002, s katerim se družbi TRIMO, d.d., Prijateljeva cesta 12, 8210 Trebnje, v nadaljevanju imetniku dovoljenja, dovoljuje računalniška izmenjava podatkov (RIP) s Carinsko upravo Republike Slovenije pod sledečimi pogoji:

1. Računalniška izmenjava podatkov v skladu s tem dovoljenjem velja za sledeča področja:
 - vlaganje ECL
 - vlaganje dopolnilne deklaracije v obliki seznama
 - carinski nadzor

2. Imetnik dovoljenja je dolžan:
 - poskrbeti, da bo uporabljal le tako programsko opremo, ki bo v celoti zadostila minimalnim zahtevanim pogojem, ki jih postavlja CURS;
 - poskrbeti, da ta programska oprema ne bo omogočala popravljanja podatkov po dodelitvi RIP številke oziroma identifikacijske številke pri vlaganju dopolnilne deklaracije v obliki seznama;
 - zagotoviti enakost ustreznih podatkov v ECL in v predpisanem elektronskem sporočilu;
 - vedno na zahtevo carinskega organa dovoliti in omogočiti organu neposreden in neomejen vpogled v računalniško evidenco na tistih segmentih, ki se tičejo podatkov, ki so sestavni del podatkov ECL, ali so podlaga za pripravo posameznega takega podatka;
 - arhivirati vsa odposlana in vsa sprejeta sporočila (pakete), vezana na računalniško izmenjavo podatkov, arhivirane podatke pa hraniti najmanj dve leti;

- voditi evidenco vseh posegov v podatke, ki so sestavni del podatkov ECL, od trenutka, ko se podatki ECL prvič preko RIP pošljejo na CURS, pa vse do zaključka carinskega postopka;
- izvajati izmenjavo podatkov v skladu s splošnimi in tehničnimi elementi, vpisanimi v prijavnici za RIP;
- upoštevati omejitve pri izmenjavi podatkov z neopremljenimi izpostavami ;
- upoštevati druge pogoje in navodila, ki jih določa CURS in o njih obvesti imetnika dovoljenja.

Bistvene ali ponavljajoče kršitve zgoraj navedenih določil so zadosten razlog za odvzem dovoljenja.

3. Imetnik dovoljenja je v celoti odgovoren za posledice nepravilno izvedenih carinskih postopkov, ki so posledica napačnih ali napačno pripravljenih podatkov in posredovanih CURS z računalniško izmenjavo podatkov.
4. Imetnik dovoljenja mora na zahtevo carinskega organa zagotoviti izpis podatkov na zahtevanih medijih ter dostop do programske in strojne opreme, preizkušanje ustreznosti računalniških programov in ustreznosti računalniške obdelave podatkov. Carinskemu organu mora imetnik dovoljenja dati na voljo dokumentacijo, iz katere je razviden popoln opis dela sistema za pripravo in izmenjavo carinskih podatkov. Iz dokumentacije morajo biti razvidni podsistemi in datoteke sistema za pripravo in izmenjavo carinskih podatkov. Dokumentacija mora zagotavljati vpogled v:
 - računalniško rešitev;
 - postopke v okviru računalniške rešitve;
 - kontrole, ki zagotavljajo pravilno in zanesljivo obdelavo podatkov;
 - kontrole, ki preprečujejo nepooblaščen dodajanje, spreminjanje ali brisanje hranjenih računalniških zapisov.
 Vsaka sprememba računalniške rešitve (računalniških programov in datotek), mora biti dokumentirana v časovnem zaporedju nastanka spremembe, skupaj z datumom spremembe. Iz dokumentacije mora biti razvidna tudi vsaka sprememba oblike datoteke.
5. Kljub odobreni računalniški izmenjavi podatkov in potrditvi pravilnosti podatkov s strani carinskega organa, velja do preklica, da je deklaracija vložena pri carinskem organu šele v trenutku, ko mu je deklaracija predložena na ustreznem papirnem dokumentu;
6. O vsaki spremembi, vezani na računalniško izmenjavo podatkov, je imetnik dovoljenja dolžan predhodno pisno obvestiti carinski organ, ki je izdal to dovoljenje, zaradi odobritve takšne spremembe.
7. Dovoljenje velja do preklica.

O B R A Z L O Ž I T E V

Družba TRIMO, d.d., Prijateljeva cesta 12, 8210 Trebnje, je dne 28.11.2002 vložila zahtevek za izdajo dovoljenja za računalniško izmenjavo podatkov s CURS.

Generalni carinski urad je preučil zahtevek imetnika dovoljenja in ugotovil, da je imetnik dovoljenja pridobil ustrezno programsko opremo in se usposobil za ravnanje z njo.

Po preučitvi zahtevka v zvezi s programsko (tehnično) opremljenostjo imetnika dovoljenja in predhodnem testiranju sporočil, ki se je izvajalo v okviru zadev številka: 470-07/170/2002/0830-010 in 470-07/210/2002/0830-010, je Generalni carinski urad presodil, da le ta ustreza pogojem, ki jih za uspešno izvajanje računalniške izmenjave podatkov na tem področju predpisuje Carinska uprava Republike Slovenije in določa to dovoljenje. V času testiranja je Generalni carinski urad preveril usposobljenost imetnika dovoljenja in ugotovil, da je sposoben s CURS izmenjevati podatke na področjih vlaganja ECL, vlaganja dopolnilne deklaracije v obliki seznama in carinskega nadzora.

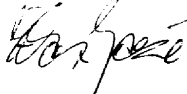
Glede na zgoraj navedeno Generalni carinski urad ugotavlja, da družba izpolnjuje pogoje za pridobitev dovoljenja za vlaganje carinskih deklaracij s pomočjo računalniške izmenjave podatkov na podlagi točke (b), prvega odstavka 46.člena Carinskega zakona ter 101., 102. in 105. člena UICZ, zato je ugodil zahtevku družbe in odločil, kot je navedeno v izreku tega dovoljenja.

PRAVNI POUK:

Zoper to dovoljenje je dovoljena pritožba na Ministrstvo za finance Republike Slovenije v roku 15 dni od njegove vročitve. Pritožba se vloži pri Generalnem carinskem uradu, Šmartinska 55, Ljubljana in kolkuje s 3400,00 SIT upravne takse po tarifni številki 2 Taksne tarife Zakona o upravnih taksah (Uradni list RS, št.8/00, 44/00, 81/00, 33/01, 41/01, 42/02, 76/02).

Taksa iz tarifne številke 1 ZUT v višini 850 SIT in iz 4. točke tarifne številke 45 ZUT v višini 93.500,00 SIT je plačana.

Postopek vodil:
Jože Železnikar

FRANC KOŠIR
GENERALNI DIREKTOR

Vročiti: 1. TRIMO, d.d.
2. arhiv

Odprava: po pošti s povratnico

Priloga št. 10: Dovoljenje za pošiljanje dopolnilnih deklaracij na elektronski način

GENERALNI CARINSKI URAD

1523 Ljubljana, Šmartinska 55
tel. 01/478 38 00, faks 01/478 39 00

Carinska uprava RS. Generalni carinski urad, pristojen na podlagi 14. točke 10. člena Zakona o carinski službi (Uradni list RS, št. 56/99, 52/02), izdaja na podlagi 6.a člena Carinskega zakona (Uradni list RS, št. 1/95, 28/95, 32/99, 40/99, 59/02) na zahtevo podjetja TRIMO, D.D., sedež PRIJATELJEVA CESTA 012, 8210 TREBNJE, davčna številka 85524310, matična številka 5033411, z dne 20.01.2003, v skladu z mnenjem Carinskega urada 1000 CARINSKI URAD LJUBLJANA v zadevi poenostavitve glede vlaganja carinskih deklaracij naslednje

DOVOLJENJE ZA DEKLARIRANJE BLAGA NA PODLAGI KNJIGOVODSKIH VPISOV

Velja od 01.03.2003 in je evidentirano pod evidenčno številko **KVI- 15238/2003**.

1.	Podjetju TRIMO, D.D., PRIJATELJEVA CESTA 012, 8210 TREBNJE, v nadaljevanju imetnik dovoljenja, se dovoljuje deklariranje blaga za izvoz na podlagi vpisa v knjigovodstvo v skladu s 3. točko prvega odstavka 59. člena Carinskega zakona, v nadaljevanju CZ (Uradni list RS, št. 1/95, 28/95, 32/99, 40/99, 59/02), in pod pogoji iz 204. do 207. člena Uredbe za izvajanje Carinskega zakona, v nadaljevanju UICZ (Uradni list RS, št. 107/02). S tem dovoljenjem dobi družba status priznanega izvoznika.										
2.	Imetnik dovoljenja lahko v skladu s tem dovoljenjem deklarira blago, navedeno v priloženem seznamu, ki je del tega dovoljenja. Vsako spremembo oz. dopolnitev seznama blaga je treba pisno sporočiti Generalnem carinskem uradu. Seznam blaga (glej prilogo!)										
3.	Imetnik dovoljenja lahko na podlagi knjigovodskih vpisov deklarira blago za naslednje carinske postopke: <table border="1" style="width: 100%;"><thead><tr><th>šifra</th><th>opis</th></tr></thead><tbody><tr><td>10</td><td>DOKONČNI IZVOZ</td></tr><tr><td>21</td><td>ZAČASNI IZVOZ NA OPLEMENITENJE - PREDELAVO</td></tr><tr><td>23</td><td>ZAČASNI IZVOZ BLAGA, KI SE BO VRNILO V NESPREMENJENEM STANJU</td></tr><tr><td>31</td><td>PONOVNI IZVOZ BLAGA</td></tr></tbody></table>	šifra	opis	10	DOKONČNI IZVOZ	21	ZAČASNI IZVOZ NA OPLEMENITENJE - PREDELAVO	23	ZAČASNI IZVOZ BLAGA, KI SE BO VRNILO V NESPREMENJENEM STANJU	31	PONOVNI IZVOZ BLAGA
šifra	opis										
10	DOKONČNI IZVOZ										
21	ZAČASNI IZVOZ NA OPLEMENITENJE - PREDELAVO										
23	ZAČASNI IZVOZ BLAGA, KI SE BO VRNILO V NESPREMENJENEM STANJU										
31	PONOVNI IZVOZ BLAGA										
4.	Imetnik dovoljenja opravi izvozne formalnosti v kraju: TRIMO, D.D., PRIJATELJEVA CESTA 012, TREBNJE; ŽP - ind. tir TRIMO, D.D., TREBNJE.										
5.	V skladu s točko (a) prvega odstavka 205. člena UICZ ter z namenom, da bi mu bilo blago prepuščeno, mora imetnik dovoljenja pred odstranitvijo blaga o odstranitvi pravočasno obvestiti: <table border="1" style="width: 100%;"><thead><tr><th>šifra</th><th>ime</th></tr></thead><tbody><tr><td>1050</td><td>IZPOSTAVA NOVO MESTO</td></tr></tbody></table>	šifra	ime	1050	IZPOSTAVA NOVO MESTO						
šifra	ime										
1050	IZPOSTAVA NOVO MESTO										
6.	Ne glede na prejšnjo točko Generalni carinski urad v skladu z drugim odstavkom 205. člena UICZ imetnika dovoljenja oprošča obveznosti pravočasne obvestitve carinskega organa o odstranitvi blaga. Imetnik dovoljenja pa je dolžan carinskemu organu predložiti vse podatke, potrebne za morebiten pregled blaga, na način, dogovorjen s carinskim organom iz 5. točke dovoljenja.										
7.	Imetnik dovoljenja mora v skladu s točko (b) prvega odstavka 205. člena UICZ najkasneje pred odstranitvijo blaga le-to vpisati v svoje knjigovodstvo. Vpis mora vsebovati datum in čas, ko je bil opravljen, ter podatke, potrebne za identifikacijo blaga. Imetniku dovoljenja se v skladu s točko (b) prvega odstavka 205. člena UICZ dovoljuje, da se vknjižba izvede s										

	pomočjo računalniškega sistema.	
8.	Blago, za katero je bil narejen knjigovodski vpis z namenom deklariranja za določen carinski postopek, se, razen v primerih posredovanja carinskih organov, prepusti v zahtevani postopek v trenutku knjigovodskega vpisa (kadar imetnik dovoljenja ne sporoča vsake odstranitve blaga.	0
9.	Za nadzor in kot dokaz, da je blago dejansko zapustilo carinsko območje, se uporablja: <ul style="list-style-type: none"> • list 3 ECL v skladu s prvim odstavkom 208. člena UICZ • s strani železnice potrjena listina CIM v železniškem prometu pod pogoji iz 208. člena UICZ 	
10.	List 3 ECL je potrebno vnaprej overiti na naslednji način: imetnik dovoljenja se v skladu s točko (b) tretjega odstavka 206. člena UICZ pooblašča, da žigosata deklaracijo z žigom, ki ga je odobril Generalni carinski urad.	
11.	List 3 ECL mora imeti izpolnjena naslednja polja: 1, 2, 14, 17, 18, 22, 31, 35, 44, 53, 54. Vsebovati mora tudi številko tega dovoljenja in navedbo "poenostavljen izvoz". Pred odpremo blaga imetnik dovoljenja žigosata polje A lista 3 ECL ter v odtis žiga vpiše zaporedno številko in datum knjigovodskega vpisa.	
12.	Priznani izvoznik, ki preda blago v prevoz po železnici, vpiše v polje 35 tovornega lista CIM številko dovoljenja za poenostavitev, ki ga je izdal GCU, zaporedno številko knjigovodskega vpisa in zaznamek "POENOSTAVLJENI IZVOZ" (primer izpolnjevanja polja 35 tovornega lista CIM:15238/KV/500/2003). Nadzorni carinski organ ob vložitvi dopolnilne deklaracije s strani priznanega izvoznika potrdi liste 4 tovornega lista CIM (po priloženem seznamu tovornih listov, ki služijo kot dokazilo o dejanskem izstopu blaga) s pečatom in podpisom.	
13.	Dopolnilno carinsko deklaracijo je potrebno vložiti pri: šifra ime 1050 IZPOSTAVA NOVO MESTO	
14.	Dopolnilno carinsko deklaracijo je potrebno vlagati mesečno.	M
15.	Dopolnilno carinsko deklaracijo je potrebno vložiti do desetega dne po izteku obdobja, za katero se vlaga dopolnilna deklaracija.	10
16.	Za dopolnilno deklaracijo se uporabi računalniško izdelan seznam knjigovodskih vpisov, ki dopolnjuje uporabo sistema za elektronsko izmenjavo podatkov, po katerem so bili za posamezen knjigovodski vpis poslani v CIS vsi podatki v strukturi ECL. Imetnik dovoljenja ima dovoljenje za uporaba sistema za elektronsko izmenjavo podatkov. Pisna dopolnilna carinska deklaracija mora vsebovati podatke, ki so navedeni na listu 1 in listu 2, ki sta sestavni del tega dovoljenja ter sta v prilogi navodila št. 5/2002.	235/2002
17.	Izvozne dajatve in druge dajatve, ki se plačujejo ob izvozu, je potrebno plačati do petnajstega dne v koledarskem mesecu, za blago, ki je bilo izvoženo v predhodnem mesecu.	15
18.	Imetniku dovoljenja se v skladu s točko (b) tretjega odstavka 206. člena UICZ dovoli uporaba žiga za žigosanje deklaracij. Odtisa žigov sta v prilogi dovoljenja. V ta namen sta mu bila vročena 2 žiga. Imetnik dovoljenja mora sprejeti vse ukrepe, ki so nujni za preprečitev zlorabe odobrenega žiga. O izgubi ali odtujitvi žiga mora nemudoma pisno obvestiti carinski organ iz 5. točke dovoljenja in Generalni carinski urad.	
19.	Imetniku dovoljenja se v skladu s 116. členom UICZ dovoljuje, da sam hrani spremljajoče dokumente carinske deklaracije.	
20.	Carinska uprava odobri imetniku dovoljenja uporabo klešč za namestitev carinskih oznak na prevozna sredstva ali tovorke. Za nameščanje oznak na transportna sredstva oz. tovorke, se morajo uporabljati naslednje klešče: 025/01, 025/02	
21.	Za to dovoljenje ni potrebno predložiti instrumenta zavarovanja.	
22.	Imetnik dovoljenja mora v skladu s točko c) prvega odstavka 205. člena UICZ dati carinskemu organu iz 5. točke	

	dovoljenja na razpolago vse dokumente, od katerih je odvisna uporaba predpisov o izvozu blaga.						
23.	Imetnik dovoljenja mora sproti obveščati o vseh dejstvih, ki nastanejo po izdaji dovoljenja in so pomembna za vsebino oziroma veljavnost dovoljenja: <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td>šifra</td> <td>ime</td> </tr> <tr> <td>1000 CARINSKI URAD LJUBLJANA</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1050 IZPOSTAVA NOVO MESTO</td> <td></td> </tr> </table>	šifra	ime	1000 CARINSKI URAD LJUBLJANA		1050 IZPOSTAVA NOVO MESTO	
šifra	ime						
1000 CARINSKI URAD LJUBLJANA							
1050 IZPOSTAVA NOVO MESTO							
24.	Odgovorne osebe za izvajanje tega dovoljenja so navedene v prilogi. Spremembo odgovornih oseb je treba pisno sporočiti nadzornemu carinskemu organu.						
25.	V primeru, da bo carinski organ ugotovil, da eden ali več pogojev, pod katerimi je bilo dovoljenje izdano, ne veljajo več ali niso izpolnjeni, se dovoljenje lahko razveljavi ali spremeni.						
26.	Predhodno dovoljenje KVI-3168/1996, z dne, 09.12.1996, preneha veljati z dnem začetka veljavnosti tega dovoljenja.						
27.	Dovoljenje velja do njegovega preklica.						
28.	Na podlagi prvega odstavka 6.b člena CZ pritožba zoper to dovoljenje ne zadrži izvršitve.						
29.	Obrazložitev: Podjetje TRIMO, D.D., PRIJATELJEVA CESTA 012, 8210 TREBNJE, je dne 20.01.2003 vložilo zahtevek za dopolnitev dovoljenja za deklariranje blaga na podlagi knjigovodskih vpisov. Podjetje želi dopolnilne deklaracije vlagati z uporabo sistema za elektronsko izmenjavo podatkov in vložitev mesečne pisne dopolnilne deklaracije v obliki seznama namesto obrazca ECL in hranjenje spremnih dokumentov na sedežu družbe v skladu s 116. členom UICZ. Prosi, da se ga v skladu z drugim odstavkom 205. člena UICZ oprostijo obveznosti pravočasne obvestitve carinskega organa o vsakokratnem iznosu blaga. Imetnik dovoljenja je uspešno opravil simulativno testiranje elektronske izmenjave naslednjih vrst sporočil: VS400 - VS406 in ima dovoljenje za uporabo sistema elektronske izmenjave podatkov v skladu s točko b) prvega odstavka 46. člena CZ ter 135. členom UICZ. Računalniški program imetnika dovoljenja omogoča trajno hranjenje podatkov in omogoča carinskemu organu vpogled v evidence knjigovodskih vpisov ter dostop do podatkov, ki se nanašajo na knjigovodske vpise ter carinske deklaracije. Poleg tega program in oprema omogočata, da si carinski organ, pristojen za nadzor nad imetnikom dovoljenja, lahko izpiše obrazce in podatke za potrebe kontrole. Pri odločitvi o zadevi je Generalni carinski urad v skladu z drugim odstavkom 173. člena UICZ upošteval mnenje carinskega urada CARINSKI URAD LJUBLJANA. Generalni carinski urad je ugotovil, da podjetje poleg pogojev, ki jih je izpolnjevalo pri izdaji predhodnega dovoljenja z evid. št. KVI-665/2000, z dne 19.12.2000, izpolnjuje tudi pogoje za spremembo le-tega. Zaradi sprememb v carinskih predpisih in vzpostavitve nove baze podatkov izdaja GCU po uradni dolžnosti in v skladu s 6.d členom CZ, nadomestno dovoljenje. Zaradi navedenega je Generalni carinski urad, upoštevajoč dosedanje izpolnjevanje obveznosti podjetja v okviru carinskih postopkov, ugodil zahtevku podjetja in odločil, kot je navedeno v izreku dovoljenja. Na podlagi prvega odstavka 6.b člena CZ pritožba zoper to dovoljenje ne zadrži izvršitve.						
30.	Pravni pouk: Zoper to dovoljenje je dovoljena pritožba na Ministrstvo za finance Republike Slovenije v roku 15 dni od njegove vročitve. Pritožba se vložijo pisno ali ustno na zapisnik pri Generalnem carinskem uradu, Šmartinska 55, Ljubljana, in se kolkuje z upravno takso v skladu s tarifno št. 2 taksne tarife Zakona o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 8/00, 44/00, 81/00, 33/01, 41/01, 45/01, 42/02, 76/02) v znesku 3.400 SIT oziroma se ji priloži dokazilo o gotovinskem plačilu upravne takse na račun št. 01100-1000315637, z namenom nakazila "plačilo upravne takse", v dobro računa "državne upravne takse" in s sklicevanjem na št. 11 16136-7111002-02.						

Upravna taksa iz tarifne št. 1 ZUT v znesku 850,00 SIT in opombe 3) k tarifni št. 45/3 ZUT v znesku 9.350,00 SIT, je plačana.

Številka: 426-16/35-1/2003/310-040

Datum: 07.02.2003

Postopek vodil(a): KARMEN ŽILAJ FREČE

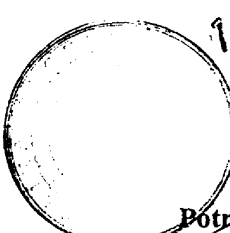

FRANC KOŠIR
generalni direktor

Priloge:

- seznam blaga,
- seznam odgovornih oseb,
- odtisi žigov,
- Navodilo št. 5/2002 (za imetnika dovoljenja).

Priloga št. 11: Dopolnilna carinska deklaracija v obliki seznama – LIST 1

DOPOLNILNA CARINSKA DEKLARACIJA - LIST 1				
1	IMETNIK DOVOLJENJA TRIMO D.D. TREBNJE PRIJATELJEVA 12 8210 TREBNJE Matična št.: 5033411, davčna št.: 85524310	2	DOVOLJENJE S10 - Pooblaščen pošiljatelj S16 - Vlaganje dop. dekl. v obliki seznama KVjev 15238/2003	
3	CARINSKI POSTOPEK 10 ----> 1000	4	CARINSKI ORGAN 1000 - Carinski urad Ljubljana 1050 - Izpostava Novo mesto	
5	<p><i>DOPOLNILNA CARINSKA DEKLARACIJA ŠT.: 032</i></p> <p>Poenostavljene carinske deklaracije za obdobje od 1. marec 2003 do 31. marec 2003</p>			
6	DEKLARANT/ZASTOPNIK TRIMO D.D. TREBNJE PRIJATELJEVA 12 8210 TREBNJE Marjanca Šmajdek Telefon: 07 34 60 112	7	KRAJ IN DATUM TREBNJE 8. april 2003 Podpis: <i>Igor Šmajdek</i>	<small>teritling in proizvodnja montažnih objektov, d.d.</small> <small>14. april 2003, Ljubljana, Slovenija</small>
8	ZNESEK DAJATEV			
	Šifra	Vrsta dajatve	Osnova	Znesek NP
	/	/	0	0 /
	SKUPAJ: nič SIT			0 W
9	DDV SEZNAM NI VELJAVEN ZA NAMENE DDVja (vpisati opombo glede DDVja)			
10	ZABELEŽKA CARINSKEGA ORGANA			
<div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <div style="margin-left: 20px;"> <p style="font-size: 1.2em;">14. 04. 2003</p> <p style="font-size: 1.2em;">Igor ŠMAJDEK</p> <p><i>Igor Šmajdek</i></p> <p>Potrditeljev carinskega organa</p> </div> </div>				

Priloga št. 12: Dopolnilna carinska deklaracija v obliki seznama – LIST 2

TRIMO D.D. TREBNJE
PRIJATELJEVA 12
8210 TREBNJE
Matična št.: 5033411, davčna št.: 85524310

Seznam knjigovodskih vpisov poslanih preko RIPa - List 2
na podlagi dovoljenja S10 - Pooblaščen pošiljatelj, št. 15238/2003
za obdobje od 1. oktober 2003 do 31. oktober 2003, za postopek 23

Stran: 1
22. december 2003

Dopolnilna carinska deklaracija št.: _____

<i>1. Deklaracija</i>	<i>K.V./Datum</i>	<i>17. Namembna država</i>		<i>22. Valuta in skupni znesek računa</i>		<i>23. Valutni tečaj</i>	<i>RIP številka</i>	<i>Opravična številka</i>	
2	002877/22.10.2003	191 - Hrvaška		978	795,00	234,9949	0301544919	03-002877-2003/0002	
	<i>32. Zap. št. p.</i>	<i>33. Tarifna oznaka</i>	<i>34. Država porekla</i>	<i>37. Postopek</i>	<i>36. Ugodnosti</i>	<i>39. Kontingent</i>	<i>38. Neto masa v kg</i>	<i>46. Statistična vrednost</i>	
	1.	8425 49 90	276 Nemčija	2300			250,00	181.886	
	<i>31. Tovorki in opis blaga</i>						<i>41. Posebna merska enota (kos)</i>		
	OKTOPUS DVGALO ZA DVIHOVANJE PLOŠČ ŠT. KA OB 0192						1,00 kosov 1,00		
	<i>44. Posebni zaznamki /predložene listine/ potrdila in dovoljenja</i>								
	(F13)(2983/2003), (I20)(22.10.2003), (V90)(4935)								
	<i>47. Obračun dajatev</i>	<i>Vrsta</i>	<i>Osnova</i>	<i>Stopnja</i>	<i>Znesek</i>				
	<i>Skupni znesek:</i>								<i>0</i>
Dopolnilna ECL: 035293/23.10.2003								Skupni znesek dajatev: 0	

TREBNJE, 22. december 2003

Odgovorna oseba: Marjanca Šmajdek
Telefon: 07 34 60 112
TRIMO D.D. TREBNJE
PRIJATELJEVA 12
8210 TREBNJE